

Velencei-tó

2022. nyár

Kultúra – gazdaság – turizmus – életmód

**Kovács Katalin
gyerekkorról és a
sukorói álmokról**

**Ősök hagyatéka a jelenben
Bíró András Zsolt,
a Magyar-Turán
Alapítvány elnöke
a Velencei-tónál**

**TOP5 kirándulóhelyszín:
hova menjek?**

**Új képzőművészeti alkotások
a térségben: grafovizuális
élmények, domborművek**

**Budapest-Balaton kerékpárút:
már kerekezhető**

20 ezer példányban megjelenő ingyenes magazin

2022.05.28. 20.00

KastélyKoncert

Hangok találkozása – Miklósa Erika Kossuth-díjas operaénekes és Iván Szandra crossover koncertje

2022.05.29 15.00

Gyermeknap Kastélykaland

Ez a nap a gyerekeké a Halász-kastélyban!
FÜLEmüle kastélykoncert Bartek Zsolttal és vendégeivel, játék, alkotás és egy finom fagyi a jókedvű déután programja.

2022.06.25. 8.00 ÉS 18.00

Magyar Tavak Fesztiválja

Reggel koncert indítja útjára a biciklizőket, az esti érkezéskor piknik a kastély kertjében.

2022.07.02. 20.00

KastélyKoncert

Savaria Barokk: Nyáresti muzsika Szentpétervárról
Közreműködők:

Ducza Nóra, Jónás Krisztina, Jekl László (ének)

Savaria Barokk Zenekar

Művészeti vezető: Németh Pál

NYÁR a kastélyban

2022.07.15. 20.00

KastélyKoncert

Szalóki Ági: A vágy muzsikál

Szalóki Ági Karády Katalin slágereket énekel, így tisztelegve a korabeli ikon emléke előtt.

2022.07.29-31.

Frenák Táncfesztivál

2022.08.06. 16.00

Kiállításmegnyitó

Horváth Éva Mónika: Törékeny egyensúly

2022.08.20. 20.00

KastélyKoncert

Malek Soulistic: Gospel turné Malek Andrea és Jáger Bandi koncertje

Jegyvásárlás és további információ:

Halász-kastély, Kápolnásnyék

2475 Kápolnásnyék, Deák Ferenc u. 10.

Telefon: +36 21 292 0471, **E-mail:** info@halaszkastely.hu

www.halaszkastely.hu

**HALÁSZ
KASTÉLY
KÁPOLNÁSNYÉK**

Hajók, kikötők, vízisport

Az alacsony vízállás ellenére 2022 tavaszán és nyárelején is rendszeresen láthattunk vitorlásokat és evezősokeket a Velencei-tavon. A motorcsónakos élet viszont lassan indul be: a robbanómotorok – teljesen jogos – korlátozása után nehezen jelennek meg az elektromos yachtok, pedig a balatoni hajós élet ebben is pozitív mintát ad a kisebb testvéreknek. Hiába működik a Velencei-tónál hazánk egyik leginnovatívabb, elektromos hajókat gyártó cége, a Stickl Yachts Kft., a tó infrastruktúrája nem alkalmas arra, hogy valódi hajós élet alakuljon ki. A magántőke bevonásával kellene fejleszteni az önkormányzati kikötőket, többek között elektromos töltőkkel is ellátva őket. Jelenleg a közforgalmi hajó-

zás számára sincs biztosítva korszerű kikötői szolgáltatás, hiába kezdte meg a háromból egy hajójának a dízelüzeműből elektromossá alakítását a tulajdonos, félő, nem tud majd üzemszerűen működni. Pedig a hajózási vállalat három hajóján kívül a legendás, Vadliba nevű hajó felújítását, elektromossá alakítását, és az újbóli velencei-tavi hadrendbe állítását is tervezi a tulajdonos gazdasági társaság.

Számos helyen kotorni kellene a tóban, csökkentve az iszaposodást, megátolva a tó elmocsarasodását. Szükség lenne tóparti elegáns éttermekre, bárokra, előttük esetleg kikötésre alkalmas mólósárazakkal. Mindezek megvalósításában alig léptünk előre a mögöttünk

hagyott évtizedben, pedig páran kijelölték a helyes irányt, például éppen a Stickl Yachts vagy a Petrocelli Étterem.

Persze vannak olyan részek, ahol látványos a gyarapodás. Az északi parton gőzerővel zajlik a Kovács Katalin Nemzeti Kajak-kenu Akadémia kialakítása, hamarosan elkészülnek a fontosabb épületei. Sokan örülünk az építkezésnek, benne a helyi lakosokat is kiszolgáló 50 méteres uszodának, különösen, hogy az irigység és a kicsinyesség áldozatává vált a velencei vasútállomás közelébe tervezett sportuszoda.

Mindemellett nem szabad elfelejteni a régi sportolókról sem. Bár a Velencei-tavi Vízi Sportiskola (VVSZ) ágárdi telephelyét elvesztették a sportolók,

s elsorvadt a Velencei-tavi Vízi Sportszövetség is, vannak, akik őrzik a több mint fél évszázados lángot. Reméljük, az állam, az önkormányzatok és a Kovács Katalin Kajak-kenu Akadémia segíteni fogja őket, például az Evezős Utánpótlásért Alapítványt, ahol sok értékes gyermekkel foglalkoznak. Vagy éppen az ötszörös világbajnok, olimpiai ezüstérmes kajakos Fidel László vezette Velencei Vízi Sport Clubot. A VVSC-ben már SUP Szakosztály is működik, a lelkes amatőrök mellett a versenyzők felkészítését is szem előtt tartva.

Bőven van tehát lehetőség, feladat és kihívás, ha összefognak a szereplők, ha segítjük egymást, értéket fogunk teremteni.

L. Simon László

VELENCEI-TÓ – Kulturális, idegenforgalmi, gasztronómiai, gazdasági magazin. **2022. nyár, IV. évfolyam első szám.** Megjelenik évente kétszer, illetve tematikus számokkal alkalmanként. Felelős szerkesztő / cikkek: **S. Tóttó Rita.** Szerkesztőbizottság: **L. Simon László (elnök), Rodics Eszter, Bársony Péter.** Kiadja a **Velencei-tavi Kistérséget Alapítvány**, 2475 Kápolnásnyék, Deák Ferenc utca 10., Telefon: 06-21 292-0471. www.velma.hu, e-mail: szekesztoseg@velma.hu, Felelős kiadó: **Dr. Kazai Viktor kuratóriumi elnök.** Hirdetésfelvétel a szerkesztőség elérhetőségein lehetséges. Címlapkép: **Kőmíves András,** Nyomdai előkészítés: **Arany Imre | Layout Factory,** Nyomdai munkák: Apáti Nyomda – Cegléd, Példányszám: 20.000, ISSN 2677-0504. A magazint kiadó Velencei-tavi Kistérséget Alapítvány támogatója a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

TARTALOM

Hajók, kikötők, vízisport 1

AJÁNLÓ

TOP 5 helyszín – Ahová érdemes ellátogatni ezen a nyáron 4-5

Liszt Művészház – új, reprezentatív fogadótér nyílt a Velencei-tó térségében, Vörösmarty Mihály és Liszt Ferenc barátságának szimbóluma 16-17

Mint puha szivacs a tömegben – **Horváth Éva Mónika** hozza a következő kiállítás anyagát a Halász-kastélyba 36-37

Csak szabadon Veled – ismét EFOTT, tervekkel, programokkal 38-39

Startol a Magyar Tavak Fesztiválja! – a Velencei-tónál kezdődnek a programok 43

Háztájiak karnyújtásnyira – **Király Attila** és **Takács Mónika**, a Dinnyési Paraszttudvar házigazdái idén is várják a Velencei-tóhoz érkezőket 56-57

Nyári programajánló – ízelítő 61

Dinnyési Várpark – középkori magyar történelem és több száz szent egy helyen, **Alekszi Zoltán** házigazda kalauzolásával 62-63

AKTÍV

Budapest-Balaton kerékpárút – **Madarász-Losonczi Bálint** a nyár lehetőségeiről 10

Az idei nyár legjobb mókája lesz – **Rodics Eszter**, a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola elnöke a vadonatúj kerékpáros parkról 11

CÍMLAPSZTORI

Nagyratörő vízparti álmok – **Kovács Katalin** a sukorói álmokról, gyerekkoráról és a mai gyerekek szerencséjéről mesélt 18-21

HELYI

Hal, halászat, háború – Egy 1944-es levél, és ami mögötte van 49-51

Különleges sportszer bemutató Gárdonyiban – Az 1929-es év, amikor izgalmas találmányok érkeztek a tópartra 52

Kertjeink patikusa – **Lencsés Rita** velencei gyógynövényszakértő új kötetrel rukkolt elő 58-59

KITEKINTŐ

Csákvár, a legújabb népfőiskolai képzési helyszín 60

KULTÚRA

Egyensúly álmok és valóság között – **Pérel Zsuzsa**, a Nemzet Művésze, Kossuth- és Munkácsy Mihály-díjas kárpitművész mesél a vidéki fogadtatásról 12-13

Halász Gedeon domborműve méltó helyre került – **L. Simon László**, **Kontur András** és **Szőke Gábor Miklós** új alkotásaival gazdagodott a térség 14-15

Halász Gedeon domborművel gazdagodott a térség – **Raffay Dávid** szobrászművész az alkotás folyamatáról és a megformált személyről mesélt 30

Jótekonysági árverés – közel hatvan képzőművész ajánlott fel alkotásokat a nemes velencei-tavi ügyért, melyet **dr. Fülöp Péter** köszönt meg az árverésen 34-35

A Miskahuszár új élete – **dr. Görög István** ezredes a szobor körüli tervekről 55

PORTRÉ

Ősök hagyatéka a jelenben – **Bíró András Zsolt**, a Magyar-Turán Alapítvány elnöke a Velencei-tótól indult, s oda is tért vissza 26-29

Nagyterem a településtől, kötet a feleségtől – a Iovasberényi Útő Endréről emlékezett meg új kötetében felesége, **Útő-Dávid Lenke** 31

Az operán is túl – **Rezsnyák Róbert** operaénekes, aki egy lapra tett fel mindent 44-45

A térség idei büszkeségei – **Szegedi Csaba** festőművész és **dr. Görög István** ezredes elismerést kapott 46-47

TERMÉSZET

Akinek több mint térkép e táj – **Fenyvesi László** és a Dinnyési-fertő 7-9

TÓPARTI GASZTRO

Tápláló gasztronómiai élmény – **Bata Zoltán**, az ikonikus „Gárdonyi Gyros” vezetője ma már a Velencei-tónál él és dolgozik 32-33

Ment az elhajított kő után – **Lics Balázs** borász egy kutyasétáltatás eredményéről és a felépített Lics birodalomról 40-41

TURIZMUS

Megnyílt a turisztikai szezon – **Lukács László** néprajzkutató kapta a 2022-es Velencei-tóért díjat 22-24

Ahová érdemes ellátogatni ezen a nyáron

Az idei nyáron is számos kincset tartogat a térség, amelyek némelyike viszonylag új, a többi rejtett, alig észrevehető vagy éppen régi látnivaló. A közös mindegyikben az, hogy történelmi, kulturális vagy éppen természeti értékeik a Velencei-tó életében kiemelkedő jelentőségűek. Kisebb-nagyobb túrák során érdemes meglátogatni az alábbi helyszíneket, s megismerni általuk a hely szellemiségét. Olvasóink ajánlásai következnek.

Vidéki paraszti élet – pázmándi tájház

2021-ben nyílt meg Pázmánd megújult tájháza, ahol a népi építészet és lakberendezés hagyományos elemei és a múlt század eleji mindennapi élet tárgyai és eszközei kaptak helyet. Az épület a paraszti élet hagyományos világát idézi fehérre meszelt falával, zöld zsalus ablakkereteivel, lócéval a ház előtt, kemencével az udvaron. Ez utóbbi a helyi közösségi életet is szolgálni fogja. A látogató Orisek Ferenc szobrai segítségével találkozhat itt a közelmúlt kultúrájával, a jelent pedig Varga Norbert fafaragó betlehemi jászol alkotása képviseli. Ez utóbbi a karácsonyi időszakot leszámítva szintén a tájháznál kapott helyet. (Pázmánd, Fő utca 84.)

Tábla az emlékfalban – kápolnásnyéki zsidó temető

Egy világháborús repülőgép szinte teljesen letarolta a kápolnásnyéki zsidó temetőt, amely ennek eredményeként hosszú időre a feledés homályába veszett. Pedig a településen számos zsidó család lelt otthonra a világháborús idők előtt. A Lovasberénybe telepített zsidó családok ugyanis később Nadapra, majd Kápolnásnyékre költöztek, köszönhetően a Budára vezető kereskedelmi útvonalnak. 1981-ben érkezett a kápolnásnyéki református gyülekezet élére Szénási Jonathan Sándor lelkipásztor, aki nem hagyta elpusztulni a temetőt: 1986-tól megkezdődött a rendbetétele, majd pedig az emlékezés méltó mementója is a helyére került azzal, hogy emlékfalat állítottak a temető bejáratánál, melybe beépítették azt a táblát, amely az elpusztult helyi zsinagóga falán lógott eredetileg – az első világháború előtt. Ugyanitt látható a deportáltak megemlékező táblája is. A magyar kormány pályázatának köszönhetően 2014-ben újult meg a temető, a Holokauszt-emlékév alkalmából.

Ahol a hegynek arca van – pázmándi zsidókövek

Pázmánd szélén, a kálvária mellett magasodik a felhők felé a Zsidókő-hegy, amely számos legendát hagyott örökül a helyieknek. A kövek gömbölyded idomai mellett, a legenda szerint egy jezsuita szerzetes tett csodát. Egy lépfenes zsidó lány betegségét tüntette el azzal, hogy rátette a kezét és áldást mondott rá. Egy másik szóbeszéd pedig úgy tartja, ezekben a kövekben zsidó arcokat véltek felfedezni a helyiek. Bárhog is legyen, itt túrázni, panorámát csodálni, elbandukolni a három kőkereszthez a kálvária tetején már önmagában is nagy utazás. Lelkileg és testileg egyaránt.

Hagyományok és víz – sukorói hímeskutat

Magyar népművészeti minták kanyarognak a sukorói közkutakon. A fehérre mázolt kutak máig különleges köztéri kincseknek számítanak a településen. Ám ezek a művek nem holmi ad hoc alkotások: Nagy Zoltán hímeskútjainak ugyanis fontos üzenetük van. A magyar hagyományok ápolása mellett a víz éltető erejét és a kút, mint a közösségi élet meghatározó elemét éltetik. A sukoróiak máig szeretik és vigyázzák ezeket a műveket, büszkék rájuk. A kopott kék festék már sok helyütt a múlt, helyébe kalocsai, sárközi hímzés, torockói varrottas és halasi csipke adta az ihletet a kút új ruhájának.

Új közösségi tér – dinnyési Vajky-kúria

2022 tavaszán adták át a közönségnek Dinnyésen a városrész talán egyetlen, megújult épített örökségét, a Vajky-kúriát. A vidéki kiskastély-szerű épületet kétszáz éve Vajky György felsőörsi prépost építtette, ahová nyugdíjas éveiben vonult vissza. A helyiek jó szívvel emlékeznek a nevére, sok mindent adott Dinnyésnek: iskolát, templomot, ipari műhelyeket egyaránt. A kúria ma ismét teljes fényében ragyog: a Dinnyési Templomkert Hagyományörző Központ kertjében található épület a tervek szerint fontos közösségi események, tárlatok, táborok helyszíne lesz. Lakberendezését is dícsérik, érdemes egy kirándulás keretében útba ejteni. (Dinnyés, Gárdonyi Géza utca 6.)

HAJÓMENETREND

Várjuk a fedélzeten!

2022. ÉVI VELENCEI-TAVI ELŐ- ÉS UTÓSZEZONI HAJÓMENETREND

április 9. – június 26. minden szombaton, vasárnap és ünnepnap
augusztus 27. – szeptember 25. minden szombaton, vasárnap és ünnepnap

ÁTKELŐ SÉTAHAJÓ JÁRAT AGÁRD ÉS PÁKOZD-SZÚNYOG-SZIGET KÖZÖTT (menetidő: kb. 30 perc)

10:00	11:30	13:15	16:00	Indul	AGÁRD	Érkezik	11:15	12:45	14:15	17:30
10:30	12:00	13:45	16:30	Érkezik	PÁKOZD-SZÚNYOG-SZ.	Indul	10:45	12:15	13:45	17:00

SÉTAHAJÓZÁS PÁKOZD-SZÚNYOG-SZIGETEN (menetidő: kb. 30 perc)

Indul (min. 6 felnőtt fizető vendég esetén): 16:30-kor.

SÉTAHAJÓZÁS AGÁRDON (menetidő: kb. 1 óra)

Indul (min. 6 felnőtt fizető vendég esetén): 14:30-kor és 17:30-kor.

SÉTAHAJÓZÁS VELENCÉN (menetidő: kb. 1 óra) VÍZÁLLÁSTÓL FÜGGŐEN

Indul (min. 6 felnőtt fizető vendég esetén): 11:00-kor, 15:00-kor és 17:00-kor.
FIGYELEM! Elő- és utószezonban május 1-től jún. 26-ig és aug. 27-től szept. 25-ig csak szombat, vasárnap és ünnepnap közlekedik!

2022. ÉVI VELENCEI-TAVI FŐSZEZONI HAJÓMENETREND június 27. – július 24.

ÁTKELŐ SÉTAHAJÓ JÁRAT AGÁRD ÉS PÁKOZD-SZÚNYOG-SZIGET KÖZÖTT naponta (menetidő: kb. 30 perc)

10:00	12:00	13:30	15:00	17:30	18:45	Indul	AGÁRD	Érkezik	11:15	13:15	14:45	16:15	18:45	19:45
10:30	12:30	14:00	15:30	18:00	19:15	Érkezik	PÁKOZD-SZÚNYOG-SZ.	Indul	10:45	12:45	14:15	15:45	18:15	19:15

Külön igény esetén - min. 10 fizető vendég - az utolsó járat 21:15-kor indul Pákozdszúnyog-szigetről Agárdra.

SÉTAHAJÓZÁS AGÁRDON naponta (menetidő: kb. 1 óra)

Indul (min. 6 felnőtt fizető vendég esetén): 16:30-kor.

NAPLEMENTÉS SÉTAHAJÓZÁS AGÁRDON naponta (menetidő: kb. 1 óra)

Indul (min. 6 felnőtt fizető vendég esetén): 20:00-kor.

SÉTAHAJÓZÁS VELENCÉN hétfő kivételével naponta (menetidő: kb. 1 óra)

Indul (min. 6 felnőtt fizető vendég esetén): hétfő kivételével naponta 11:00-kor, 14:00-kor, 17:00-kor, 19-kor.

2022. ÉVI VELENCEI-TAVI FŐSZEZONI HAJÓMENETREND július 25. – augusztus 21.

ÁTKELŐ SÉTAHAJÓ JÁRAT AGÁRD ÉS PÁKOZD-SZÚNYOG-SZIGET KÖZÖTT naponta (menetidő: kb. 30 perc)

10:00	12:00	13:30	15:00	18:00	Indul	AGÁRD	Érkezik	11:15	13:15	14:45	16:15	19:15
10:30	12:30	14:00	15:30	18:30	Érkezik	PÁKOZD-SZÚNYOG-SZ.	Indul	10:45	12:45	14:15	15:45	18:45

Külön igény esetén - min. 10 fizető vendég - az utolsó járat 20:45-kor indul Pákozdszúnyog-szigetről Agárdra.

SÉTAHAJÓZÁS AGÁRDON naponta (menetidő: kb. 1 óra)

Indul (min. 6 felnőtt fizető vendég esetén): 16:30-kor.

NAPLEMENTÉS SÉTAHAJÓZÁS AGÁRDON naponta (menetidő: kb. 1 óra)

Indul (min. 6 felnőtt fizető vendég esetén): 19:30-kor.

SÉTAHAJÓZÁS VELENCÉN hétfő kivételével naponta (menetidő: kb. 1 óra)

Indul (min. 6 felnőtt fizető vendég esetén): hétfő kivételével naponta 11:00-kor, 14:00-kor, 17:00-kor, 19:00-kor.

JEGYÁRAK áfával (F/Gy-Ny/J*):

Vonaljegy Agárd és Pákozdszúnyog-sziget között: 1300/1000/300 Ft

Sétahajózás Pákozdszúnyog-szigeten: 1000/700/200 Ft

Sétahajózás Agárdon és Velencén: 2000/1500/400 Ft

Naplementés sétahajózás Agárdon: 2600/2000/600 Ft

HAJÓBÉRLÉS

100 személyes „Nadap” nevű hajó
bérleti díja (áfás): 48 000 Ft/óra

50 személyes „Agárd” és 40 személyes „Gárdony”
nevű hajók bérleti díja (áfás): 38 000 Ft/óra

F: Felnőtt, **Gy-Ny:** Gyermek (4-18)
és Nyugdíjas, **J:** Jelképes (fogytékkal élők
és kísérijük jogosultságát igazoló okmány alapján)

Családi kedvezmény: két szülő esetén
a második gyermek díjmentesen utazhat.
Díjmentes utazás: 4 éves korig.
Kerékpárszállítás ingyenes!

Menetjegyek a hajón válthatók. A biztonság érdekében a
hajóvezető utasításai az utasokra nézve is kötelezőek.
Viharos idő esetén járatainkat nem indítjuk,
és ezért semminemű felelősséget nem vállalunk.

Fenyvesi László és a Dinnyési-fertő

A Dinnyési-fertő gazdag faunájú területét őrzi
ma is Fenyvesi László. — Fotók: S. Tóttó Rita

Akinek több mint térkép e táj

Nem messze az ország egyik legjelentősebb turisztikai célpontjától, a Velencei-tó mellett fekszik a féltve őrzött Dinnyési-fertő. Gazdag madárvilágát évtizedek óta őrzi, figyeli Fenyvesi László természetvédelmi őr és környezeti nevelő.

Szürke marhák – visszahozták a madarakat is

Csendesen folynak a hétköznapiak a Dinnyési-fertő hatalmas rétein, vízparti nádasai mentén. Tavasz végén, nyár elején színes szirmokat öltenek a vadvirágok, s mellettük komótosan legelnek a rackajuhok és magyar szürkemarhák. Az állattartás azonban itt nem a gazdaság fellendítésének záloga – ezen a területen a jószágok jelenléte egészen más okból kezdődött, vagyis inkább folytatódott. Fenyvesi László mesél erről, ahogy arról is, miért választotta ezt a területet természetvédelmi pályafutása kezdetén.

– 1987-ben kerültem az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Hivatalba, amelynek veszprémi kirendeltségéhez tartozott akkor ez a környék – emlékezik vissza a kezdetekre Fenyvesi László, aki a Sárrét Tájvédelmi Körzet vezetőjeként került a térségbe. Miközben mesél, óhatatlanul is fűrkészi az eget – keresi a madarakat, nézi, éppen melyik érkezik a fertő bejáratához.

Fenyvesi László, a természet szeretője nevel

A madárgyűrés élménye közben észrevétlenül tanulnak a gyerekek

— Az volt ugyanis az álomom, hogy a természetvédelemben dolgozzak. Veszprém megyéből származom, s noha hívtak az Aggteleki Nemzeti Parkba, oda nem mentem, mert nem volt alkalmas az időpont, és messze is van a szülőházamtól. Erdészként végeztem, de már akkor is fontolgattam a természetvédelmi irányt. Itt volt erre lehetőségem. A Velencei-tóhoz 1989-ben ér-

keztem, amikor elhunyt az itteni természetvédelmi őr, Zölei János. Egy darabig egyszerre hozzám tartozott a Sárréti Tájvédelmi Körzet és a Velencei-tó a Dinnyési-fertővel. A fő feladatom a terület őrzése volt, a természetvédelmi szempontok érvényesítése, a gazdálkodás, a vízkezelés — egyszerűen az volt a cél, hogy minden úgy működjön a területen, ahogy az a természetnek a legjobb.

Apró fiókák a területen – a kézzelfogható természet öröme

Hozzá tartozik ehhez a feladathoz az illegális hulladéklerakás megakadályozása, a lerakók felderítése, az engedélyköteles területek őrzése, az élőhely felderítése — sorolta munkájának részleteit az őr, akinek később nagy szerepe volt a Sárvíz-völgye Tájvédelmi Körzet létrehozásában. A megye déli részén — Aba, Sárkeresztúr, Sárszentágota környékének — a védetté nyilvánítása ugyanis a természetvédők számára nagyon fontos volt: az ottani szikes tavak és rétek megóvása így volt lehetséges.

A választás szabadsága

Később azonban lehetővé vált az, hogy egy területre koncentráljon. Így adódott a kérdés: Dinnyés vagy Sárrét?

— A gazdag madárvilág volt az, ami miatt végül Dinnyést választottam — szögezi le. A területen az elmúlt évtizedekben számos pozitív hozadék volt: számos pozitív hozadék volt a Fenyvesi jelenlétének: — Még a budapesti természetvédelmi igazgatóságnál, később a Duna-Ipoly Nemzeti Parknál szorgalmaztam, hogy legyen a nemzeti parknak jöszága, mert ezeknek az élőhelyeknek, szikes pusztáknak a fenntartásához alapvető fontosságú a jelenlétük. Volt itt ugyanis egy átmeneti időszak, amikor semmilyen állat nem volt, még a kaszálás is csak hébe-hóba működött. Így pedig lényegesen szegényebb lett az élőhely, ami megmutatkozott a madárvilágon is. S mivel a nemzeti park nem tudott jöszágot tartani, hiszen kicsi volt a rendelkezésre álló 20-25 hektárnyi legelőterület, ezért mi magunk kezdtük el az állattartást. A jöszágainkkal nagy területeken kezdtük el a legeltetést, amely jóval korábban ugyanerre a célra szolgált. Ezek javarészt elnádásodott szikes legelők voltak. Amint el-

kezdtük a legeltetést, a szürkemarha és rackajuh tartását, azonnal megsokszorozódott a területre érkező madarak száma is. Komoly élőhely alakító hatásuk azonnal látszódt: megjelentek ugyanis azok a vízpart mentén táplálékot vagy fészkelő helyet kereső énekes- és ragadozó madarak, amelyek a sekély vízi szikes tavat — mint amilyen a dinnyési belső tó —, évszázadokon át „töcsögőként” használták. Jól megfértek ők az itt legelő jöszágok mellett.

A madárvilág újra felfedezte, a Ramsari Egyezmény megvédte

Így vált egyre jobban legeltethetővé a terület, ahol a Duna-Ipoly Nemzeti Park később felvásárolt egy jelentősebb területet, a tónak, mondhatni, a nagyobb részét, ahol szintén legeltetés folyik. A Ramsari Egyezmény szempontjából a Dinnyési-fertő és az egész Velencei-tó kiemelten fontos területnek számít.

— Az egyezmény arról szól, hogy a vízi — különösen a vonuló — madarak számára biztonságos pihenőhelyet kell nyújtani, hogy legyen olyan helyük, ahol nem zavarják őket, nincs vízivad vadászat. Ilyen szempontból ezek nagyon fontos területek. Annyira jól működik ez, hogy a vízi madarak tudják jól, mi szolgálja az ő biztonságukat. S ha egyszer valahol vadásznak rájuk, akkor onnan hanyatt-homlok menekülnek. Oda mennek szívesen vissza, ahol biztonságban érezték magukat.

A Dinnyési-fertő 545 hektáron lett fokozottan védett, s ennek van még 600 hektárnyi védőövezete. A Velencei-tó pedig sokkal nagyobb: a tó nyugati 420 hektárja szintén fokozottan védett. Így nem csak a fertő, de az egész

Velencei-tó hozzá tartozik a Ramsari Egyezményhez. Az utóbbi 20 évben éppen ezért nincs is vízivad vadászat a területen.

— 1958-ban nyilvánították védetté a Velencei-tó nyugati részét, 8 évvel később pedig a Dinnyési-fertőt is. Már akkor látszott, hogy a tó nyugati felén fészkelő vízimadarak, mint a kócsagok, kanalasgémek táplálkozóterülete a Dinnyési-fertő. Azóta már a fertő nem csak táplálkozóhely, de fészkelőhely is számukra. Annak, hogy a Velencei-tó ma már nem annyira biztonságos a számukra, külön története van. Szerepe van ebben a turizmus mellett annak, hogy a tavon megszüntették a halászatot, és ezért elszaporodtak a nagy harcsák, amelyek pedig vízimadarakkal is táplálkoznak. Emellett a vadászók is sokan vannak, amelyek szintén zavarják a nádasokban, úszólápokon fészkelő madarakat — tudjuk meg.

A megújulás ereje

A tavalyi évben nagy változások történtek a Dinnyési-fertőn. A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága 530 millió forintos uniós támogatásból újíthatta meg négy kiemelten fontos természetvédelmi területét. Profitált a fejlesztésből a Velencei-tavi madárrezervátum természetvédelmi terület, a Dinnyési-fertő természetvédelmi terület, a Sárréti Tájvédelmi Körzet és a Sárvíz-völgye Tájvédelmi Körzet is. A Dinnyési-fertő területén e természetvédelmi fejlesztések mind a térség állatvilágának jól-létét szolgálják:

— Két költőszigetet építettünk, most derül ki, hogy a védett és fokozottan védett madaraink — mint a gólyatöcs,

gülipán, piroslábú cankó, lilék, csérek,

A természetvédelmi területen tartott jöszágok jótékonyan hatnak a környezetükre

sirályok és a récék — felfedezik-e a számukra kialakított területeket. Jelenleg sok a nagyobb, sárgalábú, illetve sztyep-pi sirály, amelyek elég agresszívak, s aggodom, hogy megakadályozzák a kisebb madarak fészkelését. Ez persze a természetvédők számára mindig kérdés: vajon van-e erre megoldás? — mutat rá Fenyvesi, aki elmeséli, hogy a dankasirály őshonos ezen a területen, ahogy a fehérvári Sóstón is fészkelő szarvas-sirály is. — Velük nincs is különösebb gond, nem konkurenciái a gólyatöcsnek, gülipánnak, jól megvannak egymás mellett. A nagyobb fajok azonban ragadozómadárként is működnek.

A költőszigetekon kívül épült egy új madármegfigyelő torony, jó, tartós

anyagból, ahonnan szépen rá lehet látni a Dinnyési-fertőre és a költőszigetekre is. Emellett van egy új híd, amely a 12 éve készült tanösvény hídjának helyére épült, ezúttal már szintén tartós anyagból. A fejlesztés részeként létesült egy új pallósor a parton, melynek célja, hogy az arra állított madárhálókba könnyebben ki lehessen venni a madarakat és biztonságosan bemutatni az érkező csoportoknak.

A fejlesztések során vízleeresztésre is sor került, így tudták kiépíteni a költőszigeteket és a pallósort, valamint megújítani az árkokat.

— Gyakorlatilag azzal, hogy sikerült átvágni egy gátat, egy új élőhelyet hoz-

tunk létre. Ez korábban lecsapoló árok volt, ám mostanában bevonozta a rókákat és a vadászokat a fertőre. Azzal azonban, hogy tulajdonképpen egy szigetet hoztunk létre ott is, megakadályozzuk a kondák közlekedését, a rókák átjutását, és újabb lehetőséget kapnak a madarak a biztonságos fészkelésre. Ezen kívül újjáépültek a zsilipek, melyek azt szolgálják, hogy biztonságosan el lehessen látni a fertőt vízzel — mondja a Dinnyési-fertő szerelmese. De gondolatban láthatóan már messze jár — kint a szikes pusztán végtelen vizes élőhelyein, ahol mára újra paradicsomi állapotok várják az otthont és táplálékot kereső égi vándorokat.

A Budapest-Balaton kerékpárút kezdete Budapesten. — Fotó: Kőmíves András

A Budapest-Balaton kerékpárút velencei-tavi vége Székesfehérvár-Kisfaludnál. — Fotó: S. Tótt Rita

Budapest-Balaton kerékpárút

A tópart a kerékpáros turizmus vérkeringésének szerves része

Az elmúlt évtized legtöbb vendéget hozó fejlesztése a Velencei-tónál talán a kerékpárút-fejlesztés volt. Ahogy elmúlnak a fagyok, máris érkeznek a bringások a tópartra – jönnek Székesfehérvár felől épp úgy, ahogy hamarosan érkezhetnek közvetlen Budapestről is.

Kényelmesen és biztonságosan kerekeshetnek ma már a Velencei-tó környékén a kerékpárral érkező turisták. A nagyobb túrára vágyók vagy akik szeretnének kiszakadni a nagyvárosi körforgásból, célba vehetik Fejér megye legszebb természeti és épített örökségével váró tóparti övezetét. Madarász-Losonczy Bálintot, az Innovációs és Technológiai Minisztérium kerékpáros koordinációért felelős főosztályvezetőjét kérdezte a Velencei-tó magazin a helyi részletekről, fejlesztésekről.

— A Budapesttől Velencéig tartó szakasz a mostani ígéretek szerint június 15-re végig kerékpározhatóvá válik — tehát a nyári szezonban a biciklisek

igénybe vehetik. Budapest közigazgatási határától, azaz a Kamaraerdőnél található 41-es villamos végállomásától indul az út: Budaörs, Törökbálint, Biatortbágy, Etyek, Gyúró, Tordas, Kajászó, Pázmánd, Nadap, Velence útvonalon lehet eljutni a Velencei-tóra, egy 55 kilométer hosszú szakaszon.

Későbbi tervek

A Velencei-tó északi partján eddig is kerekeshető volt a velencei-tavi kerékpárút, amelyet most nem érint ez a fejlesztés. A tervek azonban elkészültek, és a következő években, ha a forrás meglesz — ami- re jó esély van —, akkor ez a szakasz is

meg tud újulni. A tervek szerint Velence, Sukoró, Pákozd kerékpárútjait érinti majd a következő etap.

Pákozdot elhagyva Székesfehérvárig szintén várja a bicikliseket egy már meglévő kerékpárút-szakasz, ahol a közelmúltban lett kész, és a nyári szezonban már kerekeshető lesz az 1,7 kilométeres rövid, de teljesen megújult rész. Ez a fejlesztés valódi közúti kihívásokat jelentett, a megoldás pedig egy, a 7-es főút alatt, alagutassal átvezetéssel megoldott szakasz. A székesfehérvári bevezetővel azonban nem ér véget a fejlesztés — árulta el a főosztályvezető: a megyeszékhelyen belüli szakasz tervei is elkészültek, a megvalósítás a következő években

Mi az EuroVelo?

„Az Ausztrián és Magyarországon keresztül haladó EuroVelo 14 — Közép-Európa vízei útvonal fontos, észak-dél irányú EuroVelo útvonalakat összekötő kapocs. Az útvonal neve is utal arra, hogy számos fontos, vízhez kötődő helyszínt — folyóvölgyek, tavak, fürdők — érint, és valóban, a tematika erősen vízszakszerű, ha megtapasztaljuk, milyen sok vízhez kapcsolódó látnivaló, megálló van az útvonalon.

A 14-es számból látszik, hogy ez egy kelet-nyugat irányú hálózati elem. Az EuroVelo számozási rendszere az irányokon alapul: az észak-dél irányú utak páratlan számot kapnak, a kelet-nyugati irányúak párosat. Jelenleg több a páratlan számot kapott útvonal.” (forrás: www.eurovelo.hu)

várható. Táblákkal jelölve azonban már most is járható az útvonal. Székesfehérvár határától Balatonakarattyáig szintén kerekeshetővé válik hamarosan egy 30 kilométeres szakasz, melynek befejezése a nyár második felére tehető.

A kerekés világtérképen

A Budapest-Balaton kerékpárút azonban nem csupán „önmagában” vagy országos viszonylatban létező útvonal, hiszen az EuroVelo 14 nemzetközi kerékpáros útvonalhálózat szerves része. A táblázás is e szerint készült: az EuroVelo jelzés és a 14-es szám mutatja a szakasz fontosságát.

Az idei nyár legjobb mókája lesz

Pumpapálya kezdőknek és haladóknak egyaránt

Valaha gyermektábor volt, sokáig pedig elhagyott terület: a Kárpát-medencei Gyerektábor és Biciklis Központ területén épült meg az ország egyik legnagyobb biciklis pumpapályája Velencén, amely az idei nyár legnagyobb újdonságainak egyike.

Fotó: Kőmíves András

A velencei gyermektábor területét átvéve Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola Alapítvány az Országos Bringa Program 300 millió forintos keretéből kapott 22 millió forintot, hogy megvalósíthassa nagyszabású terveit. Ehhez tett hozzá 26 millió forintos önerőt, hogy olyan pumpapályát hozzon létre, amely országos szinten is az egyik legnagyobb-nak számít.

A 2022-es nyár kerékpáros turizmusának és kikapcsolódási lehetőségeinek újabb remek helyszíne jött létre így Velencén. A pálya különlegessége, hogy aszfaltot kapott, amely tartós, biztonságos felületet jelent a bringásoknak. Rodics Eszter, a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola elnökszónya elárulta: nyár elején már birtokba is vehetik a kerékpárosok a pályát.

— A Velencei-tó körüli kerékpárút az ország egyik legkedveltebb kerékpárútja, amely kulturális, épített és természeti látnivalókban gazdag élményeket kínál a kerékpárosoknak. A környéken a nyári szezonban jelentősen megnő a sportos fiatalok száma, hiszen az ide érkező táborozók is előszeretettel kerekedik körbe a tavat. Az országúti és terepkerékpárosok mellett egyre nő azoknak a száma, akik érdeklődnek a kerékpározás kevésbé hagyományos formái iránt, így került előtérbe egy bringapark létesítésének ötlete. Fontos, hogy mind a helyi, mind az alkalmanként ideérkező fiatalabb generációnak legyen egy olyan szabadidős színtere, ahol a közösségi lét és sportolás előnyeit is élvezhetik, erre pedig egy bringapark ideális helyszínt biztosít — fogalmazott Rodics Eszter.

Az elnök asszony a tervekről is szót ejtett: — Amellett, hogy a pálya folyamatosan nyitva áll az érdeklődők számára, terveink között szerepel családi napok és bemutatók szervezése, valamint a fiatalok oktatása is. A nyár elején, a vakáció kezdetekor ingyenes családi napot szervezünk, melyen gyerekek és szülők egyaránt megismerkedhetnek a pumpapálya nyújtotta lehetőségekkel. A program során szakértő oktatók mutatják be a pálya alapvető használatát és a helyes technikát, majd a gyakorlás után a nap végén versenyt szervezünk, melyen a résztvevőket ajándékokkal és emléklappal jutalmazzuk. Az érdeklődés felkeltésére neves kerékpáros személyeket, versenyzőket is tervezünk meghívni. A nyár során a környéken táborozók számára is szeretnénk

szervezni élményekben gazdag, vezetett sportolási alkalmakat, amelyek során felfedezhetik a pumpapálya kihívásait, és próbára tehetik ügyességüket. A nyár végén ingyenes nyárázó rendezvényt szervezünk, melyen a pálya bemutatásán túl a nyár eleji versenyhez hasonló megmérettetést rendezünk, valamint az érdeklődők KRESZ-oktatáson is részt vehetnek, amely a biztonságos kerékpáros közlekedésre oktatja őket. A rendezvény egyik eleme lenne egy közös tó körüli biciklitúra is, melyen a résztvevők nem csak a tókört tennék meg, de hasznos ismeretekkel gyarapodhatnak a Velencei-tóról is. A program során nem csak a közösségi élményt tapasztalhatják meg a résztvevők, de hasznos ismeretekkel és kalandokkal is gyarapodhatnak.

Kerékpáros érdekességek a Velencei-tónál

A Velencei-tó menti vasútállomásokon „bike and ride” (biciklizz és utazz) parkolókat építettek ki. Az állomások a nyári szezon idején kiemelten forgalmas közlekedési csomópontoknak számítanak, a biciklitárolók építésével a MÁV ezt a terhelést igyekszik kulturáltabb keretek közé szorítani. A B+R parkolókat Agárdon, Gárdonyban, Velencén és Kápolnásnyéken találhatják meg a biciklisek.

2018-ban alakult meg a Velencei-tavi Kerékpáros Egyesület, amely célul tűzte ki, hogy ernyőszervezetként fedje le a sportágat, utánpótlás-nevelést indítson, valamint a helyi iskolákban tehetségeket fedezzen fel országúti kerékpár és mountain bike szakágban.

2020-ban több mint 130 ezer biciklis fordult meg a tókörön, ami mára még nagyobb számmá duzzadt.

Világból világba: Péreli Zsuzsa kiállítása népszerű a Halász-kastélyban, július 31-ig még megtekinthető
Fotók: Kőmíves András

EGYENSÚLY ÁLMOK ÉS VALÓSÁG KÖZÖTT

Pérel Zsuzsa, aki mindig meghatódik a vidéki vendéglátás erejétől

Pérel Zsuzsa gobelinjeivel, szötteiseivel és papírkollázsaival az idei esztendő egyik legszebb képzőművészeti anyagát hozta el a Halász-kastélyba a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány. A tárlat olyan „kis életmű-kiállítás”, amelyen az alkotó szinte legelső és legutolsó alkotása is látható. Pérel Zsuzsát megihlette a Halász-kastély enteriőre épp úgy, mint a vendégszeretet, melyet a Velencei-tónál nem először tapasztalt meg.

Hosszú ideig, akár egy évig is készülhet egy-egy alkotás

Több termen keresztül kápráztatta el a látogatókat Pérel Zsuzsa tematikusan berendezett, *Világból világba* című kiállításával a Halász-kastélyban. Ez alkalomból és apropóból beszélgettünk a művésznővel.

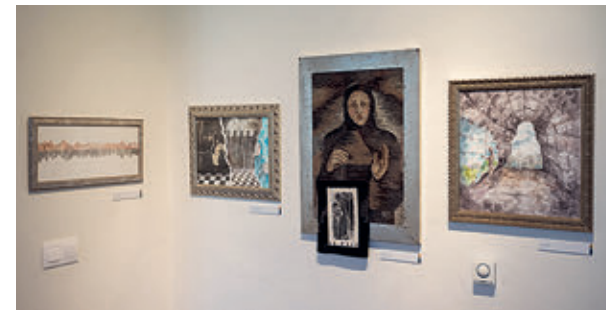
– Legutolsó szötte, a mennyekbe hívó lépcsősor, azaz a „*Világból világba*” ihlette a tárlat címét. Mit hozott a látogatóknak még?

– A tárlat alcíme „kis életműkiállítás”. Ezt a kifejezést senki más nem használta idáig – tulajdonképpen azt jelenti, hogy majdnem minden korszakomból

egy-két darab megtalálható ezen a tárlaton. Különböző technikájú és témájú alkotások, attól függően, hogy mikor mi érintett meg annyira, hogy abból műtárgyat készítsék.

– Mérföldkőnek mondható tehát ez a kiállítás. Megihlette a kastély?

– Megnéztem a helyszínt, a kápolnásnyéki Halász-kastélyt, s láttam, milyen nagyon szép. Azt is láttam, hogy ez nem olyan, mint a budapesti Múcsarnok, ahol hatalmas terek vannak. Itt tulajdonképpen kis, gyönyörű szobák tagolják a teret, amelyekben elképzeltem, körülbelül milyen tematika köré rendeznék kiállítást. Az első teremben így kapott helyet saját életem korai ideálja, Asta Nielsen, nagy némafilm színésznő portréja, illetve az általam átirított képe. Általában a színészvilág és a bohémia együtt jelenik meg az első teremben. A második teremben akvarellek, grafikák és egy általam „deja vu”-nek nevezett papírkollázs technika sorozat látható. Utána a falu és a gyerekek együttes témája fedezhető fel. Én nagyon budapesti vagyok, nem volt vidéki rokonom, ettől aztán nagyon meghatódok a falutól. A természetesség,

Elgondolkodtató témákat láthattunk teremről-teremre

a régi dolgok őrzése, a tájszólás, egy régi fénykép mind nagy hatással vannak rám. Ez a terem ezt jeleníti meg. De van itt gyerekmadonna, a kislány, aki a babával játszik, s így a felnőtt mama korai megjelenését mutatja be. Utána jön egy terem, ahol nagy a váltás: engem régen a régi fénykép-szerű szöves jellemzett, így itt elemelkedünk kicsit a földtől a spiritualitás felé. A gondolatosság erősebb az ábrázolásnál ezeken az alkotásokon. Ezután jön az angyalok terme, ahol látható a *Világból világba* című kárpit, valamint három monumentális angyal, amelyek az általam közölni vágyott dolgokat személyesítik meg. Van a szegény angyal, amelyet tulajdonképpen a rendszerváltozás értékét vesztett pénzei borítják, alul egy nagyon szomorú lakótelep. De mégis az angyal jelzi, hogy fel lehet emelkedni. A másik angyalnak *Aequilibrium*, azaz Egyensúly a címe, amivel azt mondanám, hogy a földi és a spirituális, tehát a realitás és az álmódosítás között egyensúlynak kell lennie. Nehéz dolog képeket elme-

sélni, ezért inkább látni kell. Az utolsó terem témáját pedig én úgy neveztem el magamnak, hogy Nap és Hold terem. Nagyon sok olyan képem van, amin mind a kettő szerepel, néha többször is, mint a valóságban. A tárlaton tehát látható szinte a legelső kárpitomtól a legutolsóig minden jelentősebb darab.

– A Velencei-tóhoz köti-e élmény, emlék, amire jó visszaemlékezni?

– Gyerekkoromban voltam Sukorón, ami egy városi gyerekek megrendítő gyönyörűsége volt az utcán bandukoló tehennel, a terményekkel, amelyek végül az asztalunkon végeztek. Ilyen volt például a zöldborsó leves, ami megint csak egy városi gyerekek igazi felfedezése volt azután, hogy addig csak mirelitet fogyasztott. A gyönyörű, klasszikus, régi falusi házakkal, hozzájuk illő beszédstílussal és a szeretetteljes vendéglátással mind olyan emlék, amit sosem feledek. Itt, Kápolnásnyéken is úgy érzem, hogy a gobelinbe és grafikába szőtt életrajzzal együtt vendégül vagyok látva. És ez rendkívüli érzés.

Pérel Zsuzsa: szinte minden korszakából hozott alkotásokat Kápolnásnyékre

„VILÁGBÓL VILÁGBA” PÉRELI ZSUZSA KIS ÉLETMŰ-KIÁLLÍTÁSA A KÁPOLNÁSNYÉKI HALÁSZ-KASTÉLYBAN

„A szakmai klisé szerint a gobelin színönimája Pérel Zsuzsa. Viszont Pérel színönimája nem – nem csak – a gobelin, hiszen dolgozik ő más technikával is, és biztos, hogy más műfajban is ugyanilyen jeleset alkotott volna – vagy fog, ha kedve tartja.” – írta Frank János művészettörténész az 1987-es Múcsarnok-beli kiállítás előszavában.

Új világok tárulnak elénk Pérel Zsuzsa textilművész szötteisein, melyek július közepéig tekinthetők meg a kápolnásnyéki Halász-kastélyban. Arany- és ezüsfonalakból, ezerszín árnyalatokból szőtt munkáin megjelenik a transzcendencia, a túlvilág, az anyagi gondviselés, melyeket hídként – vagyis inkább lépcsősorként – kapcsol össze egy-egy alkotás az emberi élettel.

„Mindig lenyűgöz e művészi kifejezőmódnak a sokfélesége, a kézimunkának ez a tapintható, szemmel látható ereje, amit a textil hordoz. A szöves a legősibb mesterségek egyike, s készüljön bár művészi igénytel kárpit vagy szőnyeg, mégis mindig hordoz valami gyakorlatiasságot, praktikumot, hétköznapi, egyszerű és egészségeset. Így sosem tud igazán elvonttá válni. A gobelin pedig a legnemesebb képzőművészeti műfajok egyike, s mint ilyen, hatalmas szaktudást, kultúrát, különleges érzékenységet, s rengeteg munkát, szorgalmat és kitartást igényel.” – fogalmazott Lévai Anikó a kiállítás megnyitásakor.

A „kis életmű-kiállítás” végig vezeti a látogatót Pérel Zsuzsa, a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Munkácsy Mihály-díjas magyar képzőművész, kárpitművész, érdemes és kiváló művész, szöött művészi életrajzában. Tanúi lehetünk egy több mint negyven éve tartó művészi pálya állomásainak. A művész kárpitjainak lelkünkhez szóló világa segíti az embert emelkedni az élet zaklatott hétköznapijaiból. Mint minden Pérel kiállítás, ez is egyfajta beavatás.

A korai művek mindig az emberre fókuszáltak. Szinte átéljük a képeken szereplők sorsát. (Asta Nielsen, Gyerekmadonna, Vőfély), később teljesen egyéni szimbolikával találkozhatunk az angyalok és a természet különös megfogalmazásán át. A művész szándéka szerint, aki végiglátogat ezen a kiállításon, az találkozhat benne évtizedek során felmerülő kérdések „égi-földi” válaszaiival.

Pérel, aki szinte kolostori magányban, akár egy éven keresztül is sző egy-egy kárpitot, szeretné a tárlatlátogatót elcsendesülésre, szemlélődésre, elmélyülésre sarkallni. Aki vele tart ezen az utazáson, az talán közelebb kerülhet saját lelke egyensúlyban tartásához is. A művész minden képe, még a legdrámaibb alkotás is az élet, a létezés szeretetéről beszél.

„...művészete inkább szent, mint vallásos, inkább himnusz, mint ima, vagy ex voto... Mária és az Isten-gyermek különböző attitűdű ábrázolása... csodálatot ébreszt bennünk, és tisztelgünk egy ennyire kiteljesedett művészet és ennyire kommunikatív érzélem előtt.” – írta Michelle Giffault az Aubussoni Kárpit Múzeum igazgatója, Pérel Zsuzsa a Kogart Házban tartott kiállítása alkalmából megjelent album előszavában.

A tárlat megtekinthető:

**2022. július 31-ig a kastély nyitvatartási idejében.
2475 Kápolnásnyék, Deák Ferenc utca 10.**

Térbeli gondolatok, grafovizuális élmények

Újabb alkotásokkal gazdagodott a Velencei-tó térsége azzal, hogy L. Simon László két alkotása is helyet kapott a kápolnásnyéki Halász Gedeon Eseményközpontnál. Gondolatai térbe emelésében két alkotótársa, Szőke Gábor Miklós és Kontur András voltak segítségére. „Grafovizuális” élmények várnak tehát a szemlélőre.

L. Simon László (balra) alkotásait Szombathy Bálint (jobbra) mutatta be

Az alkotás folyamata

„Művészbáráim bevonásával két korai, 1996-ban született lettrista alkotásom térbeli értelmezésére tettem kísérletet. Mindkét alkotás megjelent a konkrét és lettrista műveimből válogató *met AMorf ózis* című könyvemben” – mutatott rá alkotásai gyökereire L. Simon László. A művekről Szombathy Bálint költő, képzőművész és kritikus így emlékezett meg: „A költők a végső, megállapodott forma eszményét keresik, de van a költészetnek egy különleges ága, amely inkább a változtatás, a határátlépés bátorságára esküszik. Művelői arra tesznek kísérletet, hogy a szöveget kimozdítsák évszázados kötöttségeikből, tudniillik a vízszintes sorokból és a papír felületéről. Hogyan lehet a költészet nyelvét kimozdítani abból a közegből, amelyben ősi léte megfogant az írásbeliség kezdetein? Kizárólag úgy, olyan módon, hogy az írott nyelvet képlekeny anyagként értelmezzük, amely kilép a síkból, és behatol a valóságos, háromdimenziós térkiterjedésbe. Ezt a költészeti felfogást grafovizuális költészetnek nevezzük. A grafovizuális költészet sokfelé ágazik ugyan, de közös jellemvonásának az az igény tekinthető, hogy a betűkből álló szöveg ne csak olvasható legyen, hanem képzőművészeti élményt is nyújtson. Alaktanilag ugyanis minden betű esztétikai vonásokkal rendelkező grafikai jel is egyben, amely elvonatkoztatott attól a funkciójától, hogy más beszöveggel együtt tartalmi üzeneteket közvetít. A betűjel átalakításának és valós térbe történő beemelésének a kiemelkedő példáját fedezhetjük fel a most avatandó két alkotásban. Az egyik dom-bormű, a másik pedig szobor, melyeknek origója L. Simon László 90-es évekbeli alkotásaiban található meg. L. Simon ifjonti nyelvi keresései már nyomtatott

formájukban is felvetették annak a lehetőségét, hogy idővel plasztikai-szobrászati művé váljanak. A szerző arra tett kísérletet ugyanis, hogy a betűk átváltozását alakmozgatásuk révén érzékeltesse a papír síkján, majd számítógépes animációban. Ennek az alkotói folyamatnak a záró megvalósulását tisztelhetjük most a fémbe átvitt betűalakzatokban és betűtorzókban, azoknak hullámzó és lüktető vonalaiban. A valamikori alkotói szándék jelenkori leleménnyé vált, vagyis beteljesedett. A vonalvezetés lágy – már-már erotikus tartományokba átszökő – finomsága látványilag mintha elfeledtetné azt a tényt, hogy a szobrászat hagyományos anyagaival és fortélyaival szembesülünk. A szabadtéri alkotások nem üzeneteket közvetítenek, nem is a materiát hangsúlyozzák, hanem elsősorban formakultúránk érzékenysé-gét finomítják. Úgy, hogy az elvontságban találják meg a lehetséges eszményi formát, a plasztikai művészet szuverén nyelvén válnak maradandóvá. Igazi multimedialis művészet, amelyben találkozik a költő, a plasztikai művész és a jelenkori szobrász tudása és tehetsége. És amelyben megéli a szépművészeti élményt a nagy becsű művészetkedvelő közönség széles köre, apraja-nagyja, szemrevételezve többek között azt, milyen vajúdás által lesz az „A” betűből „M” betű. Lehet-e szebb születésnap ajándék egy alkotó számára, mint amikor valóra válik valamelyik nagyra érdemesült.

met AMorf ózis 4.0

A Halász Gedeon Eseményközpont falán látható *met AMorf ózis 4.0* című reliefet L. Simon Lászlónak Szőke Gábor Miklós szobrászművész segített kivitelezni. „Az ő stúdiójában rozsdamentes acélból vágták ki a betűket, majd fekete festették őket. Az eredeti koncepcióm az volt, hogy corten acélból készüljön a mű: a betűk az évek során szép nemes patinát kaptak volna. Ám közben a falat is elszínezné a lefolyó rozsdá, ezért tértünk el a tervemtől” – mesél a térbeemelés folyamatáról az ötletgazda.

L. Simon László azt is elárulja: a „4.0 verziós” alkotást az indokolja, hogy az eredeti, 1996-os lettrista műnek elkészítettem egy animációs változatát, majd egy kártyás játékkocka is készült belőle. Ez utóbbinak a – Hapák Péter fotóinak felhasználásával készült – dokumentációja a fenti kötetben is megjelent, illetve a kockákkal együtt kiállították a Betűk kockajátéka – a párizsi Magyar Műhely öt évtizede című összegző tárlaton is, a Petőfi Irodalmi Múzeumban (PIM) 2012. május 10-e és 2013. április 7-e között” – árulja el az alkotó, akinek akkor készült művei jelenleg a PIM gyűjteményének részét képezik.

torz-Ó

A másik lettrista munka a *torz-Ó* címet viseli. Akkor született – emlékezik az alkotó –, amikor a betűk esztétikai önértéke, a tipográfia művészi szintű művelése állt érdeklődése középpontjában. A betű- és szójáték megfejtéséhez nem kell különösebb intellektuális küzdelem: az eltorzított Ó betű a betűvonal megszakításával és a karakter egy részének törölésével torzává is vált: torzó torz Ó.

„Az ennek nyomán született szobor azért nem kapott sorozatszámot, mert valójában nem az eredeti alkotás egyik variánsa, hanem teljesen új mű. Kontur András szobrász barátom számtalan modellt készített a javaslataim alapján, mígnem elkészült az a változat, amit felajánlva szeretnénk volna fekete gránitban vagy márványban viszont látni. Térben még inkább lehetett torzítani az Ó-t, mint a papírlapon, de arra figyelniünk kellett, hogy felismerhető maradjon a betű. Végül kissé el kellett térnünk az utolsó tervtől, statikai problémák miatt nem tudtunk követet használni, s még a bronz változat esetében is módosult az alak annak érdekében, hogy a szobor stabilan álljon a talapzaton” – mesélt a *torz-Ó* elkészítésének folyamatáról L. Simon László, melynek végleges, bronz változatának kivitelezésében két kiváló szobrászművész segítette Kontur Andrást: Pogány Gábor Benő és Baráth Fábián.

Előtérben a torz-Ó, háttérben, a falon a metAMorf ózis 4.0
Fotók: Kőmíves András

Met AMorf ózis 4.0 és Torz-Ó a címe annak a domborműnek és szobornak, melyet 2022. márciusában avattak a Halász Gedeon Eseményközpont épülete előtt. Az új alkotásokat bárki megcsodálhatja az egyébként szintén viszonylag frissen ide került „Ne igyál előre a medve bőrére!” című Szőke Gábor Miklós szobor, valamint a Halász Gedeon ábrázoló Raffay Dávid dombormű mellett. A két új alkotás L. Simon László képzeletének szüleménye, melyek térbe emelésében két képzőművész, Szőke Gábor Miklós és Kontur András voltak segítségére.

Már kivehető, foglalható LISZT MŰVÉSZHÁZ

Az idei nyáron már kivehető, foglalható

Június végén nyitja kapuit, és az idei esztendőben már aktívan fogadja látogatóit a Csajághy Laura Szabadtéri Színpad melletti Liszt Művészeti Ház. Az enyészettől megmentett épület különleges enteriőre a legmagasabb igényeknek is megfelel.

A Liszt Művészeti Ház Kápolnásnyéken a Vörösmarty Emlékház és a Csajághy Laura Szabadtéri Színpad közvetlen közelében található. Az erősen leromlott állapotú – eredetileg istálló – épületet sikerült megmenteni a teljes pusztulástól. A rekonstrukció során fontos szempont volt, hogy megőrizze az épület jellegzeteségeit, ugyanakkor arra is ügyeltek a kivitelezők, hogy újjászülött formája harmonizáljon környezetével. Az épület oldalán helyet kap a Liszt Ferencet ábrázoló dombormű is. A Liszt Művészeti Ház az idei nyáron már kivehető, így reprezentatív fogadóterékként várja az ide érkezőket, valamint a Csajághy Laura Színpad exkluzív vendégeinek fogadására és kiszolgálására is alkalmas lesz az elkészült épület. Lét-

rejötté tovább gazdagítja a Velencei-tó térségének kulturális infrastruktúráját.

A természet kínálta a lehetőséget, hogy a Csajághy Szabadtéri Színpad a domboldal tövében, csodálatosan romantikus környezetben épülhetett meg. Ehhez a mesészerű, panorámás kilátáshoz a Művészeti Ház elhelyezkedése tökéletesen illeszkedik, egyedülálló rálátást kínálva a színpadra. A felújítás során az épület közelében jelentős befogadóképességű parkolót is létrehozott. A Művészeti Ház belső tereinek kialakítása során ügyeltek arra is, hogy helyet kapjanak a különböző kiszolgáló helyiségek, öltözők és mellékhelyiségek. A XIX. század végéről származó empire szalongszobájával berendezését tekintve is különleges és reprezentatív hangulatú fogadó-

tér jött létre. Összeségében a maximális komfort megteremtése volt a cél, hogy egyedi környezetben minőségi szolgáltatást kapjanak a létesítmény vendégei. A garnitúrát Gyalus László készítette. Ébenfát utánoz, de körtéfaból készült, valamikor az 1880-as és 90-es évek fordulóján. Gyalus László tervei alapján egy maig ismeretlen műbútor asztalos készítette az eredeti garnitúrát, amely 1912-ig Gyalus tabáni házában volt. Ezután került I. kerületi, Gellérthegy utcai házába.

A belső tereket díszítő olajképek alkotója Vöröss Tibor 1911. január 6-án született, nemesi származású szülők gyermekeként, Budapesten. Már kiskorában látszott ösztönös tehetsége, színészképek rajzolásával terem-

tette elő mozipénzét. 1934-ben felvételt nyert a Magyar Királyi Iparművészeti Akadémia díszítőfestő iparművészeti szaktanfolyamára, ahol – a mai Iparművészeti Múzeum épületében – korának híresen jó tanárai segítették fejlődését. Szorgalma és tehetsége egyformán szárnyalt, tanulmányai során háromszor is kitüntették. 1938-as záróvizsgáját követően beiratkozott a „Művészeti Szaktanfolyamra”, amelyen tanulmányait 1940-ben kitüntetéssel zárta. Ugyanekkor ebben az évben a Magyar Királyi Operaház festő- és szobrász műtermében kezdett dolgozni, innen is ment nyugdíjba 32 évvel később, műteremvezetőként.

Festészetre jellemző a komoly szakmai felkészültség mellett a friss, virtuóz eszközkezelés. Pályájának meghatározó

korszaka volt, amikor nyugdíjas éveiben olyan történelmi mesterek képeit másolta, mint Rembrandt, Tiziano, Botticelli vagy Leonardo. Közel 40 kópiát készített, köztük 7 óriási méretűt. Ezek a másolatok rendkívüliek, ezen a téren tehetsége a magyar festészet történetében Balló Edéével (1885–1936), a Képzőművészeti Főiskola tanárával mérhető össze. Ezekből az olajfestményekből 14 darabot láthat itt a nagyközönség – ahogy az alkotó mindig is szeretne volna.

A Művészeti Ház elnevezést Vörösmarty Mihály és Liszt Ferenc barátsága inspirálta. Vörösmarty Mihály génuszként tekintett Liszt Ferencre, rajongásának kimutatására született Liszt Ferenchez című ódája, ezzel a költeménnyel tisztelt Liszt munkássága előtt. Liszt Ferenc

számára a siker és ünneplés szinte megszokottá vált, mégis Vörösmarty költeménye különösképp fontos volt számára, olyannyira, hogy válaszelevet írt viszonzásul, amelynek legszebb sora tükrözi, milyen mély érzéseket indítottak el benne Vörösmarty verssorai: „*verset írt hozzám, olyat, aminőt Ön írni szokott, szépet, gyönyörűt.*” A költemény megpecsételte kettejük barátságát, amely mély hatással volt mindkét művész életútjára.

A Liszt Művészeti Ház létrehozása újabb fontos állomása annak a missziónak, amelynek keretében a térség épített örökségei az enyészettől megmentve, és a térség szellemi örökségével összekapcsolva, gazdagítják és élővé teszik kultúránkat.

Exkluzív enteriőr várja a Liszt Művészeti Ház vendégeit a 2022-es év nyarától. – Fotók: Kőmíves András

A Csajághy Laura Szabadtéri Színpad mellett kapott helyet a Liszt Művészeti Ház

Nagyratörő vízparti álmok

**Kovács Katalin a sukorói Akadémiáról:
„Sokan jelentkeznek, lelkesek az edzőink,
a munka pedig éppen ezért eredményes”**

Ahol az első sikerek érték, most ott segít egy világviszonylatban is egyedülálló vízisport birodalom építésében. Kovács Katalin ugyanis nem csak a nevét, de tapasztalatát is adja a Sukorón létrejövő Kovács Katalin Nemzeti Kajak-Kenu Akadémiának, ahol a mai gyerekek hamarosan olyan körülmények között fejlődhetnek, ahogy szinte sehol máshol a világon. A páratlan sportkarrier után azonban továbbra sem tétlenkedik: az Akadémia igazgatása mellett élete főszerepét éli – családayaként. A Velencei-tó magazinnak elárulta, milyen álmok vezérelték az Akadémia kialakításakor, s azt is, hogyan szeretné átadni gyermekeinek a sport szeretetét.

Négy olimpiai jelenlét (Sidney 2000, Athén 2004, Peking 2008, London 2012), három olimpiai arany, harmincegy világ-bajnoki, huszonkilenc Európa-bajnoki cím — Kovács Katalin kajakos elmúlt munkás évtizedeinek eredménye, ame-

lyeknek köszönhetően minden idők egyik legeredményesebb kajakozójává vált a világon. De nem csak érmeinek, hanem díjainak sorát is nehéz lenne felsorolni, éppen ezért csak kiemelni párát: megkapta a Magyar Köztársasági

Érdemrend lovagkeresztjét, tisztikeresztjét, majd a középkeresztet és csillagot hozzá, 2005-ben a Magyar Kajak-kenu Szövetség örökös bajnoka lett, 2006-ban Prima-díjat vehetett át, s 2017-ben a Halhatatlan Magyar Sportolók Egyesületének tagjává választották. Mosolya, lobogó tekintete mögött céltudatosság, szorgalom és elhivatottság, melyek ma is segítik őt a mindennapokban.

— *Hogyan készült fel gyermekkorában erre a páratlan karrierre? 1987-ben a Spartacusnál kezdett, ami azt jelenti, hogy akkor volt 11 éves.*

— Van két nővérem, utánuk mentem le a vízi telepre, ahol nagyon jó közösség fogadott. Jól éreztem magam, így szerettem volna a csapat tagja lenni. Nem az a típusú gyerek voltam, aki 10 évesen már olimpiai bajnoki álmokat kerget, de olyan elképzeléseim sem voltak, hogy mit szeretnék a sporttól

A sukorói Akadémia alapkövetésén mondott köszönetet Katalin

A tervek szerint 2024-ben készül el az Akadémia Sukorón

kapni, elérni. Egyszerűen szerettem oda lejárni, ezért ragadtam ott. Ahogy nődögéltem, s váltam serdülő, ifi versenyzővé, fogalmazódtak meg bennem az első célok: például az, hogy egyik évről a másikra mit szeretnék elérni. A sikert azonban nem csak a célok elérésekor éreztem. Akkor is, amikor például edzéseken feszegettem a határait, s éreztem, mire vagyok képes, s mit tudok elérni, ha még ennél is többet teszek – s akkor még jobb eredményeim is lehetnek.

– Valahol azt nyilatkozta, sosem vol-

tal olyan lehetőségei, mint amelyet a most épülő Akadémia ad majd a gyerekeknek. Miben volt más régen, mint most?

– Abban az időben, amikor elkezdtem sportolni, más volt minden. Ha csak arra gondolok, hogy az infrastruktúra, a vízi telepek, ahol kezdtünk vagy ahol érettebb versenyzőként a felkészülésünket végeztük, összehasonlíthatatlan azzal, amit manapság egy gyermek kaphat, ha lemegy bármely sporttelepre. De ez így van rendjén. Ahhoz, hogy eredményesek tudjunk lenni, igenis fejlődni

kell, lépést kell tartani a világgal. Ahogy ahhoz is, hogy megnyerjük a gyerekeket, sőt mi több, a szülőket arra, hogy a gyerekeket elkezdjék sportoltatni, szintén fejlődni kell. Olyan körülményeket kell biztosítani, bármilyen sportágról is legyen szó, ahol jó edzeni, sportolni. Akármennyire is elhivatott ugyanis valaki, ha nincs meg a megfelelő közeg, akkor nem tud fejlődni.

– Mit kapnak a mai gyerekek az Akadémián, melynek alapkövét 2022-ben tették le, de az intézmény már 2020 óta működik?

– Az Akadémia nem csak Magyarországon, de a világon is egyedülálló létesítmény lesz, amikor elkészül. Gondolok itt elsődlegesen például a sportág-specifikus áramoltatós medencére, ami szerintem óriási lehetőség a mostani generációnak. Korábban hasonló létesítményekben még az élvonal sem nagyon végezhetett diagnosztikai méréseket, edzéseket. Óriási dolog lesz, ami itt megvalósul. S valóban, a munkát már 2020 végén megkezdtük, amit ugyan nem így terveztünk, de mivel a VVSI nehézz helyzetbe került, közel 100 gyereket átvettünk. Célunk az, hogy olyan csapat

álljon össze, amelynek tagjai a gyerekeknek – korosztályoknak megfelelően – a lehető legjobb felkészülési szinten adják át a sportág alapjait. Aki kicsit előrébb tart, annak pedig a lehető legmagasabb színvonalú versenyfelkészülést kínáljanak. Jól állunk: a szakmai csapatunk 90-95 százalékban megvan.

– Infrastruktúra szempontjából is impozáns tervek megvalósítása zajlik jelenleg is Sukorón. Ezek szerint lesz egy 19 ezer négyzetméteres főépület, lelátóval, amelyben országos versenyek megrendezésére alkalmas versenymedence épül. Helyet kap benne még feszített víztükrű tanmedence, továbbá multifunkciós tornacsarnok és számos egyéb kiegészítő sportág terepe: szabványos méretű kézilabda-, röplabda- és kosárlabdapálya, konditermek segítik a sportolók felkészülését. Emellett konferenciaterem, étterem, közösségi helyiségek és természetesen tantermek lesznek itt. Kollégium szintén épül, 66 szobával, melyekből 14 akadálymentesített, a kerekesszékes sportolók számára. És ez még mindig nem minden: a kisebb, 7 ezer négyzetméteres épületben kap helyet a mérési központ, tesztpálya és az esz-

Nagy ünnepség közepette tették le az alapkövet Sukorón

Sok a tehetséges, sportolni, versenyezni szerető gyerek már most is az Akadémián

kőztartóló. Az udvar 137 ezer négyzetméteren műfüves labdarúgópálya, salakos tenispályák, rektortán futópálya, szabadtéri fitnesspark és homokos strandröplabda-pálya áll az akadémisták rendelkezésére. Mikorra készülnek el?

– A tervek szerint 2024 nyár vége, ősz eleje lesz az átadás időpontja. Addig azonban még sok a teendő. Minden nap kapcsolatban vagyok az Akadémia operatív stábjával, a sportszakmai igazgatóval, nincs olyan, hogy ne tudnám, mi történik éppen az intézményben. Heti értekezleteken egyeztetünk, s visszük együtt előre a csapatot, hogy megvalósuljanak az álmaink.

– A környékbeli iskolákból is sok gyerek jár az Akadémiára?

– Igen, ugyanis nagy hangsúlyt fektetünk a toborzásra, a sportág népszerűsítésére, ennek része az is, hogy ősszel és tavasszal folyamatosan jártuk az iskolákat, sőt, a környékbeli sportrendezvényeken szintén igyekszünk részt venni. Sokan jelentkeznek, lelkesek az edzőink, a munka pedig éppen ezért eredményes. Jelenleg közel 180 gyerek jár hozzánk rendszeresen, amire nagyon büszke vagyok. Egyébként pedig a székesfehérvári Vörösmarty Mihály Általános Iskolával kötöttünk együttműködési megállapodást, melynek köszönhetően jövő

tanévtől indítjuk a kajak-kenu foglalkozásokat. Továbbá van hasonló megállapodásunk a kápolnásnyéki iskolával, ahol már a 2021/22-es tanévben is folyt a közös munka. Korábban is voltak hasonló osztályaink, de most az volt a cél, hogy a lehető legmagasabb színvonalon tudjunk visszacsatlólni az iskolai együttműködések vérkeringésébe. A visszajelzések alapján eredményesen és jól működik a rendszer.

– Manapság tehát versenyt futnak a sportágak a gyerekekért. Mi a nagy álma az Akadémiával?

– Szeretném, ha pár éven belül olyan eredményt is fel tudnánk mutatni,

amelyben olyan gyerekek érnek el akár hazai, akár világversenyeken kimagasló eredményeket, akiket már mi neveltünk, mi adtunk a kezükbe elsőként lapátot. Saját nevelésű, eredményes gyerekeket szeretnék látni tehát a jövőben az Akadémia büszkeségfalán. S mivel valóban nagy a verseny a sportágak között a gyerekekért, így ma már az sem baj, ha korábban kezdik a kajakozást a gyerekek, mint ahogy én kezdtem – 11 évesen. Az Akadémia éppen ezért már a 8-9 éves gyerekekkel is foglalkozik.

– Két kislány édesanyjaként komoly kihívás egy ilyen szintű intézmény vezetése. A sport szeretetére tanítják őket vagy ez a szülői példából rájuk ragad?

– Sportos család vagyunk, s mivel azt gondolom, hogy a sport elengedhetetlen része az emberek mindennapjainak, ezért nálunk egyértelmű a mozgás fontossága. Persze ez nem azt jelenti, hogy erőltetném vagy nagy energiákat fordítanék arra, hogy a gyerekek akarjanak sportolni. Ez nálunk természetes, az élet része. 8 éves Luca lányom 3 éve úszik, lelkes, szereti, de például a nyaraiban nem csak úszótábor, hanem más sport is helyet kap. Így például a műugrás és a kajak-kenu is benne van, és persze szeretnék idén a kipróbált sportok palettáját tovább szélesíteni. A kisebbik lányom, Júlia most 3 éves, ő is tanul úszni, ez alap. Azt gondolom, fontos gyerekkorban, hogy szeressen sportolni, az akarat és céltudatosság pedig majd kialakul.

Első, Sukorón szerzett érmét tette az alapköbe Kovács Katalin

Megnyílt a turisztikai szezon

Kihívásokat tartogat, éppen ezért előretekintésre ösztökéli a szakembereket az idei turisztikai évad. A szezont ezúttal is hivatalos ünnepség közepette, a Velencei-tóért díj átadásával kezdték meg a térségben. Negyedik alkalommal került sor a Velencei-tavi Turisztikai Évadnyitóra.

Rodics Eszter köszöntötte az évadnyitó vendégeit. — Fotók: Körmives András

Hagyomány már a kápolnásnyéki Halász-kastélyban a Velencei-tavi Turisztikai Évadnyitó rendezvénye a nyári szezon kezdetén. Negyedszerre hívtak meg az eseményre előadókat, hogy az éppen aktuális helyi kérdésekről szakmai ízelítőt adjanak az érdeklődőknek. A megnyitón Gulyás Gergely képviselője ezúttal Janó Márk, a Miniszterelnökség közigazgatási államtitkára köszöntötte a hallgatókat.

— Fontos helyszín ez a gyönyörűen megújult épület és a közeli tó, hiszen sok mindent segít végig gondolni az ország turisztikai helyzetével kapcsolatban. Emlékeztet és figyelmeztet. Emlékeztet arra, hogy nehéz időszakon vagyunk — reményeink szerint — túl. Véget érni látszik a COVID időszaka, amely megrémített sokakat, megbénított sok mindent. Szinte hibernált állapotból kellett, kell újjáépítenünk az életünket, és lendületbe hoznunk az ország gazdasági, kulturális és turisztikai vérkeringését, és mintha mindez nem lenne elég, a szomszédos országban

L. Simon László házigazdaként vezette körbe vendégeit — többek között Janó Márkot — a Halász-kastélynál

feladat, amely megoldásra, orvoslásra vár. A nehézségek ellenére azonban van mire büszkének lennünk, van miből erő meríteni is. A kormány a szektor megsegítésére olyan intézkedéseket hozott, amelyek lehetővé teszik azt, hogy most sokszoros hatékonysággal induljon újra. Csak itt a Velencei-tó térségében számos olyan fejlesztés valósult meg, amely újabb energiák mozgósítását, a turizmus vérfrissítését ösztönzi.

Az elmúlt évek eredményei

Janó Márk rögtön példákat is hozott a térségről: a Velence Resort&Spa négy-csillagos szálloda felújítása többek között a Kisfaludy programnak köszönhetően történt meg. A kulturális turizmus területén pedig kiemelte: tiszteletremél-

tő, intenzív és rendkívül eredményes munkát folytat a kastélyt üzemeltető Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány és a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola. Újjászülött a Vörösmarty Mihály Emlékház, amely végre méltó környezetben, színvonalas kiállítással emlékeztet a Szózat költőjére, létrejött a Csajághy Laura Szabadtéri Színpad, amely igen népszerű színháza lett a térségnek.

A közigazgatási államtitkár rámutatott: — Végre a változás, megújulás jeleit mutatja Velence központjában eddig szegényfoltként csúfoskodó Meszlény-kastély. Pákozdon a Miskahuszár szobor mellett Látogatóközpont épül, amely méltó környezetet teremt a monumentális alkotásnak, és remek pihenőhelyet a tő körül kerekedőknek. A kerékpár szerelmeseinek jó hír az is, hogy elkészült

a tavat Székesfehérvárral összekötő bicikliút, így egyre többen indulnak majd el a megyeközpontból a tó irányába, például a június végén újra megvalósuló Magyar Tavak Fesztiválja színvonalas programjaira, vagy a 10-ik éve megrendezett EFOTT koncertjeire.

Janó kiemelt még számos fejlesztést a térségben: a Téry Ödön Nemzeti Turisztaház-fejlesztési Program keretében Sukorón, a sorompóvölgyben készült el egy 56 fő befogadására alkalmas szálláshely felújítása. Ugyancsak Sukorón gőzerővel épül a Kovács Katalin Nemzeti Kajak-Kenu Sportakadémia. Az 55 milliárd forint értékű beruházás eredményeként fedett versenypálya, feszített tükrű tanmedence, wellnessrészleg, számos sportpálya mellett kollégium is épül, mely 14 kerekesszékes sportoló elhelyezésére is alkalmas lesz.

— És ha már vízre szállunk, fontos megemlíteni, hogy zajlik a Velencei-tavi hajózás fejlesztése is, hiszen a Magyar Turisztikai Ügynökség támogatásával a közforgalmi hajózásra szolgáló Gárdonyi hajó is újjászülött, és igazodva a kormány zöldstratégiai programjához dízelből elektromos hajóvá alakítják át. Nagyon fontos fejlesztésről kell még szólnom, amely hároméves megfeszített munkát követően a végéhez ért, ez pedig a partvédmű teljes felújítása. Ezzel kapcsolatban felhívom a figyelmet arra, hogy szó nincs a tó kibetonozásáról, hiszen a korábbiakhoz képest csökkent a betonozott partszakasz hossza — foglalta össze Janó Márk.

Égetően fontos feladat

— Tavaly kritikussá vált a tó vízszintje, és e jelenség mellett nem mehetünk el szó nélkül. Tisztában vagyunk azzal, hogy a tó vízpótlásának megoldása égetően fontos feladatunk — emelte ki a közigazgatási államtitkár, hozzátéve: — Számolnunk kell azzal, hogy a klímaváltozás hatására aszályos időkkel élünk, kiszámíthatatlan és esetleges a természetes víz utánpótlás, amely nem csak a vízszint csökkenésben látszik meg, de nagyon komoly gondokat okoz a gazdálkodóknak is. A tó vízének utánpótlására stratégiára van szükség, amelynek kidolgozása folyamatban van. Áder János köztársasági elnök munkacsoportot is létrehozott erre a célra — mondta, végül tolmácsolta Gulyás miniszter üdvözlé-

tét, aki a Velencei-tó térségének is elkötelezett támogatója, amelyet az is igazol, hogy védnöke a Velencei-tóért díjnak, amelyet az idei évben negyedik alkalommal adtak át.

Az aggodalom jogos

L. Simon László, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója zárszavában emelte ki: a sok nehézség ellenére is van mire büszkének lenni.

— Sok mindennel gyarapodtunk, kulturális-turisztikai és sport fejlesztésekkel egyaránt — utalt vissza a közigazgatási államtitkár által felsorolt fejlesztésekre. — A vízszintről pedig mindenképpen beszélni kell, mert a tó sorsa sok mindenkit érint. Az elmúlt két évben hihetetlenül aszályos időszakon vagyunk túl. A sok méltatlan és igaztalan támadáson túl felelősségünk a tó vízszintjével való foglalkozás. A gazdaság és turizmus mellett a mindennapi élet múlik azon, hogy foglalkozunk-e vele. Mert mi a fontos? A Velencei-tó, ezt tudomásul kell vennünk a tározók mellett vállalkozóknak is. A tét ugyanis a Velencei-tó jövője. Kulcskérdés tehát a vízszabályozás megoldása. Emlékezzünk a tavalyi fertőzésekre, amelyek strandlezárással jártak. Ezért felelősek az önkormányzatok mellett a lakosok is, akik illegálisan belekötnek a csatorna-rendszerbe, s így a szennyvíz belekerül a tóba. A velencei kikötőnél, korzónál lezárt strandoknál lehetett látni, hogyan bugyogott fel a szennyvíz a csatornafeleleknél. Ez részben önkormányzati, részben hatósági és állampolgári felelősség is.

Majd szólt a Velencei-tó kotrásának fontosságáról, a nádasok korlátozásáról, a szennyvíztisztítás korszerű lehetőségeiről.

Velencei-tóért díj: Lukács László

A Velencei-tóért díj idei kitüntetettje Lukács László néprajzkutató, aki a díjat életművének elismeréseként, különösen a Velencei-tó térségének néprajzát, szőlő- és borkultúráját, valamint Vörösmarty Mihály örökségét feldolgozó kiemelkedő tudományos és népszerűsítő tevékenységéért kapta.

— Amikor megköszönöm e nagy megtiszteltetést, arra utalok, hogy ezt

Korábbi elismerései

A Magyar Néprajzi Társaság 1983-ban Jankó János-díjjal, 2010-ben Györfly István-érmével tüntette ki. 2007-ben Zámoly község díszpolgára, 2008-ban Fejér megye díszpolgára címet kapott. 2011-ben Akadémiai Díjjal ismerték el munkásságát. Magyarország Köztársasági Elnöke 2018-ban a Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozat kitüntetéssel jutalmazta munkájáért, a mintegy fél évszázados szakmai múltért, a magyar népi kultúra európai megismertetéséért, továbbá a tudományos, oktatói és muzeológiatevékenységéért.

nem egyedül értem el. Hármán indítottak el: Kresz Mária doktornő, aki már rég kutatott itt a fazekasok körében is. Sok segítséget és ötletet kaptam tőle, hálával gondolok rá, ahogy Révész Ferenc jogászra is, akivel kezdeményeztük a Szent Orbán szobor felállítását. A harmadik L. Simon László volt, aki jelentkezett, hogy a tó környéki kutatásokból készítsünk könyvet — fogalmazott köszönetében a díjazott.

Munkás életút

Lukács László, a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány és a Velence Resort & Spa által alapított Velencei-tóért díj negyedik elismertje 1950. október 29-én született Zámolyon, ahol édesapja közművesmester volt. Tizenöt éves koráig itt, majd Kápolnásnyéken élt a család. A gimnáziumot Székesfehérváron, a József Attila Gimnáziumban, egye-

zott a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen, 1997-től az ELTE néprajz doktori iskola alapító tanára. A Káli-medence a Dunántúl népi építészetében című értekezésével 1990-ben kandidátusi fokozatot szerzett. Habilitációs előadását 1996-ban tartotta az Eötvös Loránd Tudományegyetemen *A Duna néprajza* címmel. 2008-ban a Magyar Tudományos Akadémia doktora címet nyert a karácsonyfa történetéről és európai elterjedéséről benyújtott disszertációjával.

1990-től tagja, később alelnöke a Magyar Tudományos Akadémia Néprajztudományi Bizottságának. A Bolyai Ösztöndíj zsűritagja, szakértője. Müncheni és a Freiburgi Egyetemen is tartott magyar néprajzi szemináriumot Humboldt-ösztöndíjasként. 1997-2013-ig a Kodolányi János Főiskolán oktatott. 1974-ben feleségével, a köztisztvisletnek örvendő Demeter Zsófia történésszel együtt tért vissza Székesfehérvárra, ahol a mai Szent István Király Múzeum etnográfusaként, muzeológusként dolgozott 2015-ig. Nyugdíjazása óta is részese az intézmény szakmai munkájának.

Nemcsak Fejér megyében, hanem Magyarország határain kívül, elsősorban Szlovákiában, Romániában és a volt Jugoszláviában is végzett néprajzi terepmunkát. Közreműködött több néprajzi bemutatótér létrehozásában is: a fülei, sárréti, pusztavámi tájházak, valamint a székesfehérvári Palotavárosi Skanzen megnyitásában is meghatározó szerepe volt. Félézernél is több publikációja jelent meg az évek során. Kutatásaiban, tanulmányaiban foglalkozott többek között a népi teherhordással, az árucserkapcsolatokkal, a szentek tiszteletével, a kakasütéssel, a móri szőlőműveléssel és különféle népszokásokkal.

Kutatások a Velencei-tónál

Lukács Lászlónak a Velencei-tó térségéhez közvetlenül több mint 20 publikációja köthető. Többek között az *Édes szőlő, tüzes bor, a Velencei-tó környékének szőlő- és borkultúráját* bemutató kötet, a velencei szőlőhegy népi hajlékairól és a velencei-tó néprajzáról szóló könyvfejezetek, ismeretterjesztő cikkek

Lukács Lászlónak Kazai Viktor, L. Simon László, Bárony Péter és Janó Márk gratulált

Vörösmarty nevééről, a velencei Halászházról. A környékeliek ismerik, tisztelik, szeretik, kutatásait a fiatal generációk forrásként használják munkájukhoz. Közreműködésével készültek az Orbánnapot és a Velencei-tó néprajzi emlékeit bemutató értékörző filmek. Több szállal kötődik Kápolnásnyékhez is, az egyik

első, Vörösmarty-emlékeket bemutató kötet társszerzője, írt a Kresz Máriához kötődő megemlékezésekről, legutóbb pedig a Vörösmarty Emlékház története című kiadványban publikálta kutatómunkájának eredményét. Szívügyének tekinti a Velencei-tó környezetének, hagyományainak népszerűsítését.

50%-OS TÁMOGATÁS NAPELEMES RENDSZEREKRE

Otthonteremtési Program keretében

Komplett kivitelezés
15 éves tapasztalattal.

JG Jüllich Glas Solar
Karmajátványokra a naptól!

Székesfehérvár, Holland fasor 5.

JGS.HU

22/507-050

HELLO BUDAPEST!

AZ ALÁBBI HELYEKEN IS MEGTALÁLÓD SÖREINKET:

0,75 BISTRO | BUDAPEST BISZTRÓ | COOL BURGER
STIFLER BÁR | 4-6-OS WESSELÉNYI
FÜGE UDVAR | UDVARROM

nyekisor.hu

/nyekisor

Ma már nemzetközileg ismert antropológus-kutató, többszörös magyar bajnok dzsudós, a legnagyobb Kárpát-medencei magyar hagyományörző rendezvény, a Magyar Törzsi Gyűlés-Kurultáj főszervezője, a Magyar-Turán Alapítvány elnöke - Bíró András Zsolt a Velencei-tótól indult.

ŐSÖK HAGYATÉKA A JELENBEN

Bugacon 2021-ben: az Ősök napja rendkívül nagyszabású rendezvénye látványos hagyományörző programok sorát vonultatta fel. – Fotók: S. Tóttó Rita

Bíró András Dinnyésen: a Karacsun ősi magyar ünnepét tartották a Velencei-tónál

Nem csak egy alkalommal, az ősi magyar karácsonyt, a téli napfordulót ünneplendő érkezett a Velencei-tóhoz Bíró András tavaly decemberben. A Kurultáj főszervezője a tópartra szinte haza érkezik. A Magyar Természettudományi Múzeum antropológus kutatója azon elismert tudományos szakemberek egyike, akinek köszönhetően a legkorszerűbb természettudományos módszerekkel végzett kutatási eredmények révén, pontosabb képet alkothatunk a magyar őstörténetről, a magyarság kialakulásának összetett kérdéseiről és az ősi magyarság vándorlásának természettudományos modellezéséről.

A Dinnyési-fertő természetes közeg adott otthont 2021. december 21-én a Karacsunnak, az ősi magyarok és keleti rokonnépeinek hiedelemvilágában fontos szerepet betöltő téli napforduló

ünnepeinek. A látogató az itt felállított jurták szomszédságában, a dobosok és a csodálatos ősi viseletekbe öltözött hagyományörzők gyűjűjében, a szertűz mellett úgy érezhette magát, mint ha a honfoglalás korába érkezett volna vissza.

Aki itt körül nézett, tudatosan vagy tudat alatt, meggyőződhetett róla, nem véletlenül választottak ilyen csodálatos hazát az ősi magyarok. Tisztelet az ősök tudásáért és bölcsességéért, és köszönet az utat mutató csodaszarvasnak – tehetnénk hozzá, ha az ősi Tengri-hitvilág legendái mentén merítenénk e romantikus felvezetőhöz. És akkor itt, a Velencei-tó közvetlen közelében a hagyományörző csapatok és az ünneplők a Magyar-Turán Alapítvány vezetője, Bíró András köré gyűltek, aki valódi vezéregyenységként állt a tűz és az ünneplők előtt. A magyar törzsi gyűlések,

A tudományos szakemberek által kijelölt utat a hagyományőrzők valósítják meg

bugaci Kurultájok főszervezője ezúttal gyermekkora helyszínére hozta vissza az ősi magyar karácsony szertartását. S mint kiderült, ez nem véletlen. Tervei kiemelt fókuszában áll a térség. Ám ezúttal magáról mesélt.

Fiatalkori hatások

— Anyai nagymamám csákvári, nagyapámnak pedig itt volt háza Velence-fürdőn. Így tehát elmondhatom, hogy itt gyerekeskedtem, itt nőtem fel a tó partján, itt jártuk be a többi gyerekkel a nádszigeteket, csónakáztunk, horgásztunk s aztán itt serdültünk, ide jártunk szórakozni a tópartra... — mesél gyermek- és fiatalkori élményeiről a ma már tudományos kutatóként dolgozó Bíró András. Hosszú fekete haja lófarokba kötve, mives hagyományőrző köntöse, faragott csontokkal és farkasfogakkal ékesített ékszerei, veretes öve és tarsolya pedig az ünnepi hangulatot és eseményt emeli. Elhivatottsága is gyermekkoráig vezethető vissza.

— Pesti szülőhelyem mellett elmondhatom tehát, hogy másik szülőházam a Velencei-tó és környéke.

Családja múltja, nagyszülei meséi, legendái és óriási könyvtára ültették el a kisfiúban az érdeklődést, a nemzeti elköteleződést, a tudományos kíváncsiságot, amely nem hagyott alább az évek alatt, sőt, egészen az ELTE-ig vezették őt.

— Anyai nagyapám végigharcolta a világháborút, majd részt vett az 1956-os forradalomban. Politikai fogoly volt, később pedig éppen ezért a Politikai Foglyok Országos Szövetségének tagja. Édesapám családja révén is hasonló gyökerekkel rendelkezem: apai nagy-

apám és rokonaim Egerben éltek, s végigharcolták az összes magyar háborút. Részt vettek például a '43-as erdélyi bevonulásban és az a nagyapám is részt vett az ottani egri '56-os eseményekben, majd ő is elítélt volt '56 után. Mind ez a tudat meghatározta, hogyan vélekedünk a nemzetről a családban. Különösebben azonban nem próbálták ezt ránk erőltetni, természetszerűen ivódott belénk az elköteleződés — mondja András. Két évvel fiatalabb öccse Csaba történész, levéltáros és hasonló beállítottságú, mint testvére. Az alapítvány honlapját kezeli és szakkikkeket ír — osztja meg velünk emlékeit az elnök, aki ezután a családi múlt egy másik meghatározó szegletébe, az otthoni könyvtár izgalmas világába kalauzol minket gondolatban.

— Szüleimnek és nagyszüleimnek is kiterjedt könyvtára volt, ahol gyermekkoromban sok időt töltöttem. Idejekorán rábukkantam a magyarság keleti útke-resését bemutató kötetekre, s először, míg még olvasni sem tudtam, a képeket nézegettem és másoltam, majd később örömmel bújtam számos magyar keletkutató mellett például Vámbéry Ármin útleírásait, kelettel foglalkozó könyveit, Stein Aurél útkezeséseit. Elragadta képzeletemet ez a világ, melyben elhivatottan keresték ezek a kutatók, írók a magyarság nyomait és ősi gyökereit.

Út a tudomány felé

Bíró András életében tehát a gyermekkori kíváncsiságból valódi tudományos érdeklődés formálódott, melynek köszönhetően a történelem és a földrajz mellett a humánbiológia került az érdeklődése középpontjába. S hogy vajon

Ősi magyar jelképeket elevenítenek fel a 21. században

a humánbiológia és az antropológia hogyan függ össze?

— A kettő összetartozik, ugyanis nincs külön antropológiaképzés ma már. Az antropológia a biológiai tudományok olyan ága, amely az ember evolúciójával, a különböző embercsoportok leírásával, származásával és ezek biológiai jellegű vizsgálatával foglalkozik. S noha nem tudatosan, de már egész kicsi gyermekkoromban is érdeklődtem ezek iránt. A biológia, majd később az orvostudomány is foglalkoztatott, így ezek a szakirányok váltak egyértelművé számomra — meséli András, akinek döntésben más is segített: — A sportnak köszönhetően már viszonylag fiatalon sokat utaztam, hiszen nyolcéves korom óta dszúdózm, 11 évig voltam a különböző korosztályos válogatott tagja. A versenyekre utazva bejártam a világot, a keleti országokat is. Ezek az élmények is segítettek a döntésben, s így kötöttem ki tulajdonképpen az ELTE Természettudományi karán, ahol a földrajz-biológia szak elvégzése után az antropológia-humánbiológia szakág következett, melyet a doktori képzés követett. A szakdolgozatomat pedig már a Magyar Természettudományi Múzeum Embertanítárában készítettem, így kerültem ebbe a nagy, patinás intézetbe, amely egyébként a világ egyik legnagyobb ilyen jellegű gyűjteménye. Több mint ötvenezer, egyénhez tartozó csontváz-lelet található meg itt a legkülönbözőbb korokból! Én elsősorban történeti embertannal foglalkozom, ezen belül a hun, avar és honfoglalás kori népségek antropológiai jellegét vizsgálom. Ehhez kapcsolódóan a különböző sztyeppei lovasnomád népek

embertani vizsgálatával, a kaukázusi, közép-ázsiai és szibériai régió népségeinek, valamint a Kárpát-medence és a Balkán különböző történeti népségeinek genetikai- antropológiai kapcsolatát kutatom.

Erős és büszke nemzettudat

A magyarság kialakulásának, ősi vándorlásának, és letelepedésének lenyűgöző történetéhez Bíró András erős és büszke nemzettudatot kapcsol, hiszen nem arról van szó, hogy a IX. század végi magyar törzsszövetség egy primitív, vad, hordaként érkezett a Kárpát-medencébe, ahol aztán „megérintette” a kultúra, és ennek nyomán tudott tovább fejlődni. S erről, jó volna, ha minden magyar ember tudna.

— Azzal, hogy az Álmós majd Árpád fejedelem — a Turul-dinasztia — vezette magyarság birtokba vette a Kárpát-medencét és a magyar törzsszövetség megalakította a magyar nagyfejedelemséget, egy erős és jól szervezett államot hozott létre Kelet-Európában, amely rögtön az egész térség meghatározó jelentőségű hatalmi tényezőjévé vált. A magyarság erre azért volt képes, mert nem csak létszámában és katonai erejében volt jelentős, hanem szervezett volt, és egy sajátos magas kultúrát hozott magával keletről. Kiváló kézműves és fémmegmunkáló technológiai tudással rendelkeztek, amelynek bizonyítékai a kiváló fegyverek és a mives ékszerek. Jelentős gyógyító — orvosi — tudással rendelkező táltosaik voltak, saját írásrendszerük — sztyeppei rovás — és hitviláguk volt, valamint a törzsszövetség

Szertűz a Velencei-tónál: búzát, pálinkát vetnek bele karácsonykor — karacsun alkalmával —, hogy kéréseik meghallgatásra találjanak

jól szervezett irányítás alatt állt, amely ezáltal államalapítási képességet is jelentett. Ebben a sajátos sztyeppei lovasnomád kultúrában benne voltak az ősi kaukázusi és iráni magas-kultúrák elemei is, amelyek a kézművességtől az állattenyésztésen át, az uralkodói adórendszerekig terjedtek. A lovasnomád törzsszövetségek keleten is alapítottak jól szervezett nomád államokat, amelyek közül a türk és a kazár fejedelem-ség rendszeréhez hasonlítható leginkább a magyar nagyfejedelemség. Tehát nemcsak katonailag volt nagyon erős és szervezett a magyarság — amely lehetővé tette a Kárpát-medence birtokba vételét —, de hozta magával azt a fajta magaskultúrát is, amely csak az összetett társadalmakra jellemző, ezért tudta megtartani a birtokba vett területeket, és államot szervezni rajta, amely a mai napig fennáll. Erről a csodás tudásról és sajátos kultúráról mesélnek a honfoglalás kori temetők leletei, az akkori fegyverek, lószerszámok, és női ékszerek is

— mutat rá Bíró András s hozzáteszi: a X. századi Kárpát-medencében a magyarok szervezett, a fejedelmi központ által irányított államban éltek. A honfoglalást követően több, mint 100 évvel később alapította meg a kereszténység alapuló, európai típusú feudális államot Szent István. A 890-es évektől 1000-ig azonban a magyar nagyfejedelemség működött, adót szedett, fejedelmi döntéseket végrehajtó központi hadserege volt, amelyre támaszkodva hadjáratokat vezetett Európa szinte minden régiójába, egészen a mai Spanyolország déli területéig.

— Mindezekből is látható, hogy milyen érdekes, sajátosan változatos és dicsőséges elemekben gazdag a magyar történelem, amelynek sajnos sok elemét a magyar társadalom szinte alig ismeri.

Az alapítvány küldetése

A Magyar-Turán Alapítvány magyar hagyományőrzők és tudományos kutatók

összefogásával jött létre, Bíró András Zsolt antropológus, hagyományőrző sportoló vezetésével 2009-ben. A Kárpát-medencei magyarság összefogása, a magyar hagyományok megőrzése és méltó, színvonalas bemutatása, valamint a magyar önazonosság megerősítése céljából az alapítók szükségesnek tartottak létrehozni egy olyan szervezetet, amely kutatóintézetektől függetlenül is működni képes. Ugyanakkor a különböző intézmények szakembereit integrálhatja egy közös fórumba a magyar őstörténet kutatás különböző szakterületeiről, mint a történelemtudomány, régészet, antropológia, genetika, néprajz, nyelvészet vagy a zenekutatás. Célja, hogy e területek kutatási eredményeit beépítse a hagyományőrzésbe — hagyományőrző sportok, hadi hagyományőrzés, kézművesség, népművészet, népzene, néptánc művelésébe —, és a Kárpát-medence minden régióját érintő tudományos ismeretterjesztésbe.

A 'Turán' szimbolikus kifejezéssel

A Magyar Turán Alapítvány következő nagy ünnepe a Kurultáj — Magyar Törzsi Gyűlés Bugacon, melyet 2022. augusztus 12. és 14. között rendeznek meg. A Kárpát-medence legnagyobb hagyományőrző ünnepe ez, egyben a hun és türk tudatú népek legnagyobb találkozója. Száznál is több hagyományőrző csapat érkezik a rendezvényre, köztük Erdély, Kárpátalja, a Felvidék és Délvidék hagyományőrzői is. Az eseményre hagyományőrző sport előválogatókat tartottak a tavasz folyamán, így ezúttal is a legjobbak érkeznek a programra. „A Kurultáj jelentése törzsi gyűlés, azaz a különböző törzsek, nemzetségek összejövetele. Mi valósítottuk meg először azt, hogy minden hun és türk tudatú nép eljött, képviseltette magát egy Kurultájon, és sok évszázados elválast követően együtt ünnepelet egymással és a Kárpát-medencei magyarsággal. Ezt a hagyományt szeretnénk folytatni a jövőben is” — fogalmazott Bíró András.

érzékelte az alapítvány, hogy nem csak a magyarság Kárpát-medencei történetét kutatja, hanem a magyarság Kárpát-medencén kívüli vándorlását, etnogenezésének korai — távoli, akár ázsiai régiókba is elvezető — szakaszait és rokoni kapcsolatait is vizsgálja.

A jövő feladata, hogy a magyar történelem, valós magyar őstörténet és az ősi magyar hagyományok színvonalas bemutatása elérje a magyar társadalom minden rétegét, és a valós természettudományos őstörténeti kutatások eredményei segítségével egy korszerűbb a mai tudományosság próbáját is kiálló, realisabb őstörténeti modell kerüljön be a közoktatásba.

Ősi hagyományos lovas küzdősport az Alapítvány égisze alatt

Halász Gedeonról különleges elképzelései voltak az alkotónak Raffay Dávidnak nem ez az első alkotása a Velencei-tónál. – Fotó: Kőműves András

Raffay Dávid szobrászművész immáron harmadik alkotását is átadták a Velencei-tó térségében. A Halász Gedeont ábrázoló dombormű a legjobb helyre került: a róla elnevezett eseményközpont falán található.

Halász Gedeon domborművel gazdagodott a térség

Szöke Gábor Miklós *Ne igyál előre a medve bőrére!* című medveszobrát már bemutattuk a Velencei-tó magazin hasábjain – ezzel az alkotással egyidőben avatták fel Raffay Dávid szobrászművész Halász Gedeont ábrázoló domborművét a Halász Gedeon Eseményközpontban 2022 márciusában. A Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola megbízásából készítette az alkotást Raffay Dávid, aki komoly kutatómunka után állt neki a feladatnak.

– Megkaptam a Halász-kastélyról szóló könyvet, továbbá számos fényképet, amelyek alapján képet alkothattam Halász Gedeonról – mesélte a maga-

zinnak az alkotó, aki a kutatómunka során azon gondolkodott, vajon milyen ember lehetett Halász Gedeon. Aktív, színes egyéniségnek képzelte el, s éppen ez volt az, amiért őt is – épp úgy, ahogy Horváth Jánost a kastély kertjében található emlékfal domborművén – egy kézműdolgozat közben ábrázolta. – Gedeonról is úgy véltem, hogy életének, világának szerves része volt a kultúra pártolása, személyisége pedig semmiképpen sem merev vagy konvencionális, mint inkább közvetlen és kedves – fogalmazott a szobrász.

A dombormű agyagból készült, közel két hónapon keresztül, mely idő

alatt többször is elcsomagolta, majd újra elővette a készülő művet. A karakter, amely végül agyagba fogalmazódott, sok mindent mutat a Halász Gedeonról fellelhető fényképekből épp úgy, mint arról, amit Raffay Dávid gondolt róla. S ezzel az alkotással most már elmondható, hogy három műve is megtalálható a térségben: Vörösmarty domborműve Gárdonyi Géza szülőházának irodalmi emlékfalán, Horváth Jánosé a Halász-kastély kertjében, illetve a mostani a Halász Gedeon Eseményközpontnál.

Ez utóbbi avatásán részt vett a Halász család két tagja, Kirtsch Annamária és Kircsfalusi Katalin, akik alaposan szem-

ügyre vették nagyapjuk domborműve álmódott képmását. Ezért is fogalmazott L. Simon László, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója az avatáson úgy: még soha nem volt annyira izgott egy dombormű leleplezésén, mint most, mert itt valódi szemtanúk ítélik meg az elkészült alkotás valóságát ábrázolását: „Az, hogy ők milyen érzéssel fogják nézni ezt a művet, lesz az igazi próbája ennek az avatásnak!” – mondta a főigazgató. A két unoka meghatóan tekintette meg a művet, így elmondható: az alkotás jól sikerült. Érdemes bevenni a kulturális célpontok sorába.

Nagyterem a településtől, kötet a feleségtől

Operaénekes, operaigazgató és szobrászművész – Ütő Endre életét és pályáját ma már felesége, Ütő-Dávid Lenke őrzi. Az évtizedeken át Lovasberényben élő házaspár életét azonban ma már nem csak a helyi Lenke galéria mutatja be, hanem a feleség által kiadott kötet is: a *Csillagkottából zengő bársony bariton*, melyet 2022-ben mutatott be az írója. Itt és ekkor avatták fel a férjéről elnevezett könyvtárszobát is a Róna József Művelődési Házban.

Ütő-Dávid Lenke évtizedeken át volt tagja férjével együtt a lovasberényi közéletnek. Férje 2017-es halála után azonban magára maradt az emlékekkel és a galériával is, ahol máig őrzi párja páratlan karrierjének lenyomatát. Hogy méltóképpen emlékezhessen meg Ütő Endre Liszt Ferenc-díjas, érdemes művészről, aki ötven évig volt az Operaház tagja, majd öt és fél évig igazgatója is, kötetbe foglalta életét. Éveken át tervezgette a *Csillagkottából zengő bársony bariton* című kötet megjelentetését, melyre végül 2022-ben kerülhetett sor. Ünnepi alkalommá vált a bemutató, ugyanis a lovasberényi Róna József Művelődési Házban ekkor leleplezték le az Ütő Endre nagytermet is. Südi Mihály polgármester méltatta Ütő Endrét: „Háromszéki széke család sarjaként Budapesten született és élt, pályafutása során neve országos és nemzetközi viszonylatban egyaránt ismertté és elismertté vált, mégis nyugdíjba vonulása után Lovasberényben rendezte be otthonát. Mindannyian tudjuk, egy

települést nem a kövek s nem az azok mögött álló évek száma, hanem a benne élők személyisége tehet csak naggyá. Ütő Endre modern reneszánsz emberként a művészet egyetemességére törekedett, kiemelkedő szellemi hagyatékot hagyva hátra. Szakmai életútja nagy és példaértékű. Lovasberény méltán büszke a faluban végzett tevékenységére, művészi tehetségéhez nagyfokú szervezőkészség és emberbaráti szeretet társult, hiszen a *Kastély és parasztház* programsorozat keretében több operát is színre állított a Cziráky-kastély udvarán. A jelmezek és díszletek tervezésében felesége is részt vett.”

Az impozáns kötet mellett egy korábban megjelent kötetet is bemutatott a szerző: „A bihari fata életei – Élesdtől Lovasberényig” azonban már Lenke életéről szól. A kötetről korábban így nyilatkozott a megyei lapnak: „A fáta románul leányt, nagylányt jelent. Amikor átkerültem 1977-ben Biharból, akkor nagyon sokan így nevezték engem: a román lány. Ezért írtam így...”

Ütő Endrére emlékeztek

Ütő-Dávid Lenke korábbi és legújabb, férjéről készült kötetével Lovasberényben. – Fotó: S.Tóttó Rita

Tápláló gasztronómiai

Ikonikus helyszín a „Gárdonyi Gyros” – vezetője, Bata Zoltán pedig mára a Velencei-tó szerelmese

Gyorsan elkészül, tápláló és finom – ez a gyros fő vonzereje. A „Gárdonyi Gyros” azonban ennél is többet tud: titkos recept alapján készül s ez az, amiért másfél évtizede ikonikus helyszínnek számít a térségben. Ekkor vette át ugyanis vezetését Bata Zoltán, aki olyannyira elkötelezett a tavi vendéglátás iránt, hogy ide is költözött. Mindig friss és ízletes gyrosát a messziről érkezők épp úgy kedvelik, ahogy a helyiek.

A Gárdonyi Gyros Kft. ügyvezetője és a Gyros büfék bérlelője 2007 óta Bata Zoltán. A pult előtt szinte mindig kigyózik a sor, mögötte pedig éppen ezért folyamatos pörgés van, bármikor is érkezik az ember. A kiszolgálás azonban

gyorsan halad, a vendég hamar megkapja a mindig ugyanolyan finom gyrosát. És elégedetten távozik.

– 1997-ben ismertem meg a Várkonyi testvéreket, Attilát és Róbertet, 10 évig dolgoztam náluk alkalmazottként. Meg-

tanultam a gyroskészítés fortélyait, s ezt csináltam intenzíven minden nap 10 éven át. Majd mondták, hogy lenne lehetőség kibérelni a gárdonyi üzletet. Akkor még csak a gyrososról volt szó, majd lehetőség adódott 3 év után a mellette található Sarki róka kisvendéglő üzemeltetésére is – kezdjük a beszélgetést a történet elején. Azóta remek, mondhatni ikonikus helyszínné vált a „Gárdonyi Gyrosos”, nem csak a környéken, de még talán székesfehérvári viszonylatban is.

– Ebben nagyon sok év munkája van – mondja őszintén Zoltán, akiről kiderül, hogy csupán az utóbbi pár évben nem áll be napi rendszerességgel a pult mögé, hogy maga is készítse a gyrosokat. Az ügyvezetés elhívja gyakran

a konyhából, noha visszavágyna, vallja be. – Próbálok mindig kicsit újítani, szépíteni az üzletet, de egy valami biztosan nem változik, és az a recept! – mondja, s persze azonnal hozzátesszi, hogy ennek titkos összetevői azok, amelyek megkülönböztetik más hasonló gyrostól. – 1997 óta egy a recept, melynek alapösszetevőit Andrea, a tulajdonos felesége készíti, senki más nem is tudja a részleteket, pont azért, hogy „házon belül” maradjon. Ezért is tud az ízélmény olyan lenni, amilyen.

A hús a lelke

A Gárdonyi Gyrososnál pulykából készül az étel, ami nem mindenhol alap.

élmény

Van, aki sertésből vagy csirkéből, más borjúból készíti.

– Az eredeti görög receptben bárány-, illetve kecskehússal dolgoznak, de ez Magyarországon nem lenne feltétlenül népszerű – teszi hozzá Zoltán, aki eredetileg szakács, így számára a konyha megszokott és „megnyugtató” terep. – Pulyka-felsőcomb filét használunk. A nyers húst felszeleteljük, bepácoljuk, s minden reggel felhúzzuk a három nyársra – sorolja a teendőket

nösság: – Fontos, hogy joghurtos nedves pácot kap a hús, s persze több fűszer összetevőjével bolondítjuk. Vöröshagyma is kerül a pácba. De a részleteket nem árulhatjuk el, hiszen ez a ház sajátossága. . .

Zoltán. A nyársak ma már látványkibontakoztatásban láthatók a vendégek számára: impozáns az üveg mögötti, forgó, forró levegőben süllő húshegyek látványa. Ez is egy olyan elem a Gárdonyi Gyrosnál, ami hozzáadott értéket, hitelességet képvisel, s nem mellesleg meglepetéshozza az étvágyat – ami pedig az egyik fő szempont a hasonló látványkirakatok esetében.

A pácra is rákérdeznek, bár sejtem, hogy pont ez az, amit nem lehet elárulni. Azért némi információt kap a nyilván-

Bata Zoltán, akinek szívügye a Gárdonyi Gyros
Fotók: S.Tóttó Rita

és a hagyományt használjuk. A vendég négy szósból választhat, amelyeket szintén mi készítünk: a tzatziki, a fokhagymás-majonéz, a káposzta-joghurtos és a curry-fokhagymás-joghurtos öntet. Ezekre pedig kérhető pluszban csípős szósz, de azt nem szoktuk magában ajánlani, mert eléggé intenzív.

A pita nagyon fontos alapeleme a történetnek: nem mindegy ugyanis annak minősége, gasztronómiai értéke. – Az elmúlt időszakban új beszállítóval dolgozunk, akivel sikerült megállapodni abban, hogy noha a 8 centiméteres körátmérő marad, de több tesztet kerül egy pitába – mondja Zoltán. – Azt szeretném, hogy a pita vastagsága igazi tartalmi értéket képviseljen. Ezzel vastagabbra lehet tölteni a gyrost. A török és görögök is inkább vastagabb, szinte már lepénytészta teszik a töltelékkel. Félbehajjták, s úgy harapják.

Új lehetőségek: csoportok és cégek

Az elmúlt másfél évtized tapasztalata alapján már tudják, hogy egy hétköznapi vagy hétvégén hány nyárssal kell készülniük év közben vagy éppen nyáron. – Hál’ Isten most már kell tartalék nyársakat is húzni, pont azért, hogy sok vendéget tudjunk kiszolgálni. Ilyenkor nyáron gyerekcsoportok, táborok, csoportos kirándulók, céges rendezvények ellátását is be szoktuk vállalni, az el-

Székesfehérvárról a Velencei-tóra

– Eredendően székesfehérvári vagyok, ott is éltem egészen 10 évvel ezelőttig. 2012-ben költöztem ki a Velencei-tó partjára, most is Gárdonyiban élek, nem messze az üzlettől – árulja el a Gárdonyi Gyros vezetője. – A világ legszebb része – teszi hozzá, világlátott emberként is. – Szeretünk utazni a párommal, de

azért jó haza jönni. Szeretem a környezetet, a hegyiséget, a tavat.

A tó környékének turizmus és vendéglátás szempontjából nagyon jót tett a kerékpárút kialakítása – teszi hozzá. – Remek bringaut húzódik a közelben, amit ráadásul most bővítenek Budapest felé. Éppen ezért jelenleg a vendégeink több mint harmada biciklis. S ez a szám még tovább is nőhet.

A klasszikus nyári szezon június 15-ével kezdődik a Velencei-tónál is, amikor vége az iskolai tanévnek. Ilyenkor érezhetően megnő a látogatók száma, de azért mára elmondható, hogy van főszezon és „kevésbé” főszezon a térségben. Merthogy éhes vendégek mindig vannak – télen is. A Gárdonyi Gyros sajtó- és szájra terjedő híre pedig holt szezonban is hozzá a tápláló gasztronómiai élményre vágyókat a tópartra.

Jótekonysági árverés

A 2022-es év egyik legjelentősebb karitás vállalatát vitte végbe a Velencei-tó térségében a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola. Magyar képzőművészek sokasága állt a jótekonysági árverés kezdeményezése mellé, melynek fő célja az ukrán háború elől menekülők megsegítése volt. A bőkezű liciteknek köszönhetően közel 10 millió forintot utalhatott a Népfőiskola a Magyar Ökumenikus Segélyszervezetnek, amely közvetlenül a rászorulókhöz juttatta el a felajánlásokat.

Számos – közel hatvan – képzőművész ajánlotta fel értékes alkotását a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola jótekonysági árverésére 2022 márciusában, hogy munkájával, nevével és a kultúra összetartó erejével segítse az Ukrajnában kitört háború elől menekülni kényesülőket.

Tárlat az árverés előtt

A felajánlott alkotásokból jótekonysági árverést szerveztek, ám előtte kiállítás is lehetett megtekinteni az alkotásokat a kápolnásnéki Halász Gedeon Eseményközpontban. Ezen a tárlaton Juhász Gyulát idézte Rodics Eszter, a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola elnöke:

„És minden dolgok mélyén béke él / És minden tájak éjén csend lakik /

S a végtelenség összhangot zenél / S örök valók csupán mély álmaink. / És minden bánat lassan béke lesz / És mindenik győtrődés győzelem / S a kínok kínja, mely vérig sebez, / Segít túllátni a szűk életen. ...”

– Mindnyájan békére vágyunk, sajnos azonban a szomszédos országban nincs béke. Ez a gondolat hozta létre ezt a gyűjteményt, hogy segíthessünk azokon, akiknek a hazájában most nincs béke, akiknek most menekülniük kell – tette hozzá az elnök.

Az árverés előtt álló festményekről, szobrokról, installációkról Pető Hunor Munkácsy-díjas képzőművész így fogalmazott: – Megtaláljuk itt a család és erotika tárgykörét, a természet, illetve urbánus témákat, de jelen vannak a történelmi, tudományos-fantasztikummal foglalkozó, illetve a gyermek- és ifjúság-

Köszönet a felajánló művészeknek:

Baditz Balázs
Balás Benedek
Baráth Fábián
Bátai Sándor
Bíró Lajos
Bodor Anikó
Bondor Csilla
Csízy László
Debreczeni Fanni
drMáriás
Elek Imre
Elekes Gyula
Enyedi Zsuzsanna
F. Farkas Tamás
Fazekas Magdolna
Fekete Anna
Giczy Kristóf
Haász Ágnes
Hernádi Paula
Hirkó Bálint
Kádár Katalin
Kántor József
Károly-Zöld Gyöngyi
Kecő Andre
Király György
Kontur András
Krnács Ágota
Lieber Erzsébet
Lux Antal
Majoros Áron Zsolt
Molnár Pál
Nagy Dénes
Nagy Katalin Matild
Neuberger Gizella
Nyilasi Antónia
Paczona Márta
Pál Csaba
Péter Ágnes
Pető Hunor
Petőcz András
Pintér Balázs
Pogány Gábor Benő
Raffay Dávid
Ruzsa Dénes
Sándor Edit
Soós Zsuzsanna
Sós Evelin
Spitzer Fruzsina
Szabó Ágnes
Szabó György
Szegedi Csaba
Szőke Gábor Miklós
Szünderné Havasi Erzsébet
Varga Bálint
Verebes György
Verebics Ágnes
Verebics Katalin
Zséger Olívia

A jótekonysági árverést megelőző kiállítás megnyitóján Rodics Eszter mondott köszönetet. – Fotók: Kőmíves András

védelem, bűnügy témája. Ezekhez társulnak a szerelem, az élet útja, a személyiségfejlődés szimbólumai, az élet vizei, a megtisztulás, újjászületés és a számisztika, de a bűnök, az erények és a hármas egység szimbóluma is megjelenik. A toposzokat a felületi vagy belső „irritációkon” túl a nézőnek kell megtalálnia, hiszen ezek hozzák létre a közös nevezőt.

A licitek önmagukért beszéltek

A jótekonysági árverés nagy érdekfeszítő váltott ki – amely köszönhető az úgyfontosságának és a licitre kerülő értékes kortárs alkotásoknak egyaránt. Összesen 58 művész 79 alkotására licitálhattak az érdeklődők. Az eseményen dr. Fülöp Péter, az Emberi Erőforrások Minisztériuma kultúráért felelős helyettes államtitkára köszöntötte a résztvevőket, elcsőként Pilinszky szavaival: „A jótettek javarész titokban születnek. Semmiféle műszer nem jelzi őket, semmiféle statisztikai apparátus nem készíti róluk táblázatot. De a jelenlétük annál valószínűsőbb.”

– Pilinszky szavai a legnemesebb emberi cselekedet lényegét ragadják meg. A szándék a lélek mélyén születik – titokban, csendben. A véghez vitt jótett pedig valóság. Megragadható, konkrét és csodálatos létező. Valami olyasmi ez, mint a művészet. A műalkotás is a lélekben fogan és a valóságban ölt testet – fogalmazott a helyettes államtitkár. – Ezen a jótekonysági árverésen emberi létezésünk talán két legnemesebb alkotópillére: a jóság és a művészet ad találkoztató egymásnak. A művészet lélekmesztő ereje azóta

ismert, mióta őseink az első hangot kiénekelték, az első rajtot felvázolták, az első táncleptést megtették. A művészet gyógyít, megtart, átsegít, reményt ad és lelki társunkká szegődik. A művészet ezer arcát mutatja aszerint, hogy miért fordulunk hozzá. Velünk van bajban, ingességben, járványban, háborúban – a maga eszközeivel segít és erősít. Művész nélkül a művészet azonban csak elvont fogalom. A Művész, az alkotó az, aki személyében egyesíti mindazt, amiért most itt vagyunk. Ő az, aki a gyűjtőpontja ennek az összekapaskodásnak és önzetlen segítségnyújtásnak. A jótekonysági árverés szeret-összefogása olyan hozzáadott értékkel gazdagítja minden szereplőt, ami messze túlmutat az adománygyűjtésen. Látjuk magunk előtt a Művészt, aki boldog izgalommal válogat művei között – elhatározással a szívében. Nem kevesebbet ad, mint egy darabkát az életéből: az általa létrehozott művet, amely egyszeri és megismételhetetlen. Önmagából ad valamit – mutatott rá köszöntőjében dr. Fülöp Péter.

A Művész és a Vásárló

Az árverés előtt a helyettes államtitkár kitért a felajánlók mellett a vásárlókra is: – Látjuk magunk előtt a Vásárlót, akinek szívében szintén döntés született. Ahogy a Művész, ő is IGEN-t mond. Igent mond az összefogásra és a közös cselekvésre. Mindent félretesz és licitál. A licit tárgya messze nem csupán a matéria. A megvásárolt alkotás több lesz minden eddigi kincsénél, amit összegyűjtött. Valahányszor ránéz, nem csupán képet vagy plasztikát lát majd.

Látni fog ismeretlen családokat, ismeretlen településeket, ismeretlen tájakat – háborút és békét, segélykiáltást és reményt. A megvásárolt alkotás most már a tanítója lesz. Látjuk magunk előtt az ismeretlen embereket – nőket, férfiakat és gyermekeket. Ismeretlen életeket és ismeretlen sorsokat. Embertársainkat, akik ártatlanul szenvednek, és bizalommal kérik a segítségünket. Embereket, akiket nem hagyhatunk cserben. Megszületik a csoda. A Művész, a Vásárló és az Ismeretlen élete egy titokzatos szeretetdimenzióban most összefonódik, hiszen a szeretet a legnagyobb szervező. Ki kell mondanunk, hogy napjaink értékválságban kínzó világában, ezernyi zavaró, lelket koptató és szemet homályosító körülmény között különösen nehéz a helyes utat megtalálni. Az útjelző cölöpöket kihúzták vagy áthelyezték. Vannak mégis köztünk olyanok, akik összeszedték, és újból leszúrták azokat. Ők a mai árverésre alkotásukat felajánló művészek, az esemény szervezői és természetesen a leendő vásárlók is. Tisztelet és köszönet illet mindenkit, aki nélkül ma nem lennénk itt. Őszinte szívvel kívánom, hogy sokszorosan kapják vissza mindazt, amit rászoruló embertársainkért tesznek.

A jó ügy érdekében a licitálók kitétek magukért: a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola jótekonysági árverésén éppen ezért jelentős összeg gyűlt össze: 9 millió 626 ezer forintot utalhattak át a szervezők a Magyar Ökumenikus Segélyszervezetnek, amely közvetlenül a rászorulókhöz juttatta el a felajánlásokat.

Horváth Éva Mónika: „a befejezettség igényével készítettem a munkákat” — Fotók: Kórníves András

Mint puha szivacs a tömegben

A következő képzőművészeti utazás a Halász-kastélyban: Horváth Éva Mónika *Tömegek* sorozata

A kortárs művészeti élet újabb kiemelkedő és izgalmas rétegződéseket ígérő alkotójának anyagát hozza hamarosan Kápolnásnyékre a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány. Horváth Éva Mónika festőművész *Törekény egyensúly* című albumának tömegábrázolásai nyújtanak majd lehetőséget a társadalmi-kulturális-képzőművészeti elmélkedésre. A művésznő maga mesélt a Velencei-tó magazinnak a „Tömegek”-hez való viszonyáról, a személyes integritás lehetőségeiről, munkái koloritjának jelentőségéről.

Horváth Éva Mónika szó szerint 'filozofikus festőművész': festő tanár, esztétika és filozófus szakon végzett ugyanis a '90-es években és a 2000-es évek elején. Ezt az időszakot azonban — saját bevallása szerint — megelőzték a '80-as évek underground valóságának évei, melyekben a fiatalságát élte, s amely személyesen is vállalt külföldönbűzösdéget adott neki. Ez a tudat jelentős hatással volt élete későbbi időszakára is. *Törekény egyensúly* című albumában a társadalom mozgalmassága jelenik meg, s ezzel szinte szembe

állítva vagy éppen integrálva, az emberi magány. Kápolnásnyékre a „Tömegek” című szekcióból hozza a legtöbb munkáját.

— Nagyobb bemutatkozásra nyílik alkalmam a kápolnásnyéki Halász-kastélyban, ahol ezúttal a *Törekény egyensúly* című albumom bemutatója is várható, amely a 2010 és 2020 közötti papírmunkáimat öleli fel. Ez 200 munkát jelent, válogatás a témában készített alkotásaimból. Két szériát láthatunk benne, melyek párhuzamosan készültek. Az egyik, amit viszek a kastélyba,

a tömegek dinamikáit, városi tömegrendezvények arcát mutatja meg, 109 lapon keresztül. Ez a széria az érzékelhető, látható helyzeteket s belső erőket játssza végig — mutat rá az alkotó, aki 2012-ben kezdte és 2020 végén fejezte be ezt a sorozatot. Főleg pasztellel dolgozott, a végén azonban megjelentek az aranyozások, ezüstözések, felületkezelések is a témákon.

Széntől az aranyig

Az alkotás folyamatáról így mesél:

— Először egyvonalas szénrajzzal kezdődtek a munkák, amelyek a „lélektani tripeknek”, utazásoknak köszönhetően végül növekedni, burjánzani kezdtek, s váltak energikusabbá az üres felületeken — mondja. Kompozíciós kísérletei expresszionista, telített képkompozíciókban öltöttek testet, absztrakt vázakkal, gömbökkel, hegyes szögekkel, melyek dinamizálják a felületet. Hangsúlyozza: a vásznakon nem jeleneteket, inkább szituációkat, helyzeteket teremt: — Majálist, szórakozók, táncolók tömegét, rock koncerteket, tüntetéseket, heves verekedéseket, sportrendezvényeket láttam, amelyek mind alkalmat adtak arra, hogy ezt a témát feldolgozzam. Az emberek együttléte szegmentált tömegben valósul meg, sosem homogén masszaként. Éppen ezért ezt a szegmentált tömeget lüktető ismétlődéssel, fraktális hullámzással is meg lehet jeleníteni — teszi hozzá az alkotó, aki tíz éven át dolgozott ezeken a munkákon. — S ha 10 évig csinálja az ember, sok mindent tud már róla. Ez idő alatt úgy bomlott ki bennem az összefüggések rendszere, ahogy dolgoztam, s az idő haladt. Igen munkásan készültek a lapok, mert egy, a kortárs művészetben ritka opcióra törekedtem: befejezni a munkákat. Az összeset! Egyesével és széria-szinten is a befejezettség igényével készítettem a munkákat. S ha valami befejezett, akkor nevezhetjük múltidőbe helyezettnek — s akár tényként, megállapításként lehet viszonyulnunk hozzá.

A megfigyelő státusza

Horváth Éva Mónika vallja magáról: alapvetően megfigyelő típusú művész, aki fenomenológiai feldolgozás mentén vitte végig anyagát. Ezt az anyagot

hozza Kápolnásnyékre, s abból is azt, „amit a helység szimmetrikus ékszerdoboz jellege elvisel”. Ebbe a gyűjteménybe illeszkedik az a 15 méteres fríz — egy több panelből álló kék folyam —, melyben egyfényegűvé válnak a megjelölt helyzetek.

A színi alapállása is egyértelművé válik majd a tárlaton: a fekete-fehérből a kék sárgák irányába mutat a munkafolyamat, melyben a sárga-arany gömbök, mint fejek egyfajta társadalomkritikát is jelentenek. Erről is szól a művész: — A fogyasztói világ emberére utal, akit mindig a pénz mozgat, de azt is jelentheti, hogy értéket teremt. Még akkor is, ha nem minden arany, ami fénylik. . . — teszi hozzá a festőművész, aki hatféle aranyozási technikát alkalmazott a *Tömegek* vásznain.

Magány a tömegben

A *Törekény egyensúly*ban az emberi együttlétek, tömegjelenségek mellett azonban egyfajta személyes magány is megjelenik. — Ez bizonyos mértékben az együttlétek során ugyan fellazul, de egy része megmarad, a személyiség

belső identitását, integritását erősíti — mesél az album második szekciójáról Horváth Éva Mónika, hozzátéve, hogy ezeket a munkákat misztikusabb csendéletek jellemzik, s *Taxogrammáknak* nevezte el őket. — Ebből 120-at rajzoltam, a könyvbe 80 került, a kiállításra azonban csak egy-két darabot viszek, a magány megjelenítése kedvéért. A többi idén augusztus 23-án lesz látható a Karinthy Szalonban, ahol *Taxogrammák* címmel nyílik meg ez a tárlatom. A cím egy nyelvészeti fogalom, egyiptológusok használják főleg, s lényege, hogy az alkotás nem lineáris olvasatú, mint inkább sakktábla-szerűen lépegetve, laza szabályrendszer mentén fejthető fel, érthető meg, ahogy az egyes elemeket kiegészítjük a többivel.

A Halász-kastélyban tehát Horváth Éva Mónika *Tömegek* című alkotás-sorozata lesz látható, melynek üzenete, hogy a „tömegességben” — amelyben egyformáknak tűnünk — ott van mégiscsak az egyén, annak belső, kérgesedett, csak az ő lényegét jelentő világa. S ez a tudat — mutat rá az alkotó —, keményít és felpuhít egyszerre — mint maga a változások folyamata.

Az alkotó az alkotás mögött

S hogy ebben a viszonylagos valóságban hol is van maga a művész? A tömeg-jelenetek mögött, mint megfigyelő, s mint résztvevő egyaránt jelen van, de mint alkotó, így látja: — A szemlélő mellett elemző, analitikus részem is létezik, önmagamnak, mint puha szivacs, kell működnöm, hogy érzékenyen tudjam a valóság komplex bonyolultságát átérezni, felfedni.

S mivel a *Törekény egyensúlyt*, mint projektet „végérvényesen” befejezte, most e két pólus — a tömeg és a magány — szintézisének feldolgozásába kezdett bele. De ez már a jövő, egy újabb alkotási folyamat része, melyben „lággyabb, nőiesebb, személyesebb identitáselemek” és a „tömegek közösségisége” is megjelenik, mint az én része. Üzenete, hogy „az interakció életben tart és emberré tesz”. A kérdés pedig, ami joggal fogalmazódik meg: „Fel tudok-e ebben oldódni?” Ebből a folyamatból várhatjuk az alkotó következő vásznait.

A művésznő budapesti műtermében: az alkotásvágy folyamatos

CSAK SZABADON VELED

A 2020 óta tartó koronavírus-járvány vonzata, hogy számos ponton változott meg a fiatalok élete, és ez a fogyasztói igények változását is maga után vonta. Felértékelődtek a közösségi élmények, a családi hangulat, a célzottan fiataloknak szóló programok; valamint a megfizethetőség is prioritássá vált. Ezek a változások adják a „Tied a fesztivált” koncepció alapját, mely az eddigieknél is jobban fókuszba helyezi az egyetemistákat és főiskolásokat, kezdve a fellépőkkel.

Az elmúlt évek során ugyanis számtalan fiatal tehetség jelent meg az előadók

között, akik jelentős rajongótáborral rendelkeznek az egyetemisták körében. Így idén arra is figyelmet fordít a fesztivál, hogy a már jelentős ismertséggel rendelkező sztárzenekarok mellett, az ifjú tehetségek is nagyszínpadi lehetőséget kapjanak, vagyis 2022-ben a rendezvény legnagyobb koncerthelyszínén várja a fiatalokat többek között T. Danny, BSW és Azariah is.

A magyar fellépőkön túl, természetesen több nemzetközi híresség is megfordul a fesztiválon. Az EFOTT ismerősként köszönti John Newmant, aki 2018-ban egyszer már megtöltötte a nézőteret. A szervezők azonban fontosnak tartják, hogy a vendégek minél színesebb él-

ményt kapjanak a július 13-17. között szervezett fesztivál bármely pontján a zenei felhozatalban, így két DJ sztárral erősödik a line-up Regard és Riton személyében.

Regard koszovói születésű DJ producer 2019-es Ride it című számával vált világszinten is ismertté, mely slágere már 218 millió Youtube megtekintéssel és közel 800 millió Tiktok hashtag említéssel rendelkezik. „It's Friday again... Then Saturday, Sunday, what?” dalszövegrészletet pedig már senkinek nem kell megtanítani, hiszen a Grammy-díjas Ritonnak nemcsak a kiváló house zenéket köszönhetjük, hanem a 2021-es év egyik legnépszerűbb meme-jét is. A nagyszínpad szerelmesei számára is

tartogatnak még meglepetést a szervezők, ugyanis június elején további sztár-fellépőt jelentenek be.

Ezen túl természetesen idén is megtalálható lesz a fesztiválon a magyar fellépők többsége, és az is biztos, hogy az EFOTT vendégei biztosan nem fognak nélkülözni a zenei műfajokban, ugyanis a populáris és klubzene vonala mellett, a retro, az alternatív, az RnB, de még a jazz is megtalálható lesz.

Mindezen fellépők garantáltan jó hangulatot hoznak este, ellenben az EFOTT-osok nagyrésze, nemcsak az esti bulikra jön ki, hanem vagy ott kempingeznek, vagy már napközben bejönnek strandolni, szórakozni, így a fesztivál kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a nap-

Idén nyáron ismét a Velencei-tó partjára látogat a hallgatók legnagyobb rendezvénye, az EFOTT Fesztivál. A remek fellépők, a strand, az egyetemi közösségek már régóta állandó értékei a rendezvénynek, de ezúttal a visszatérő fesztiválozók számára is tartogatnak újdonságot a szervezők.

pali programok is tartalmas és jó hangulatú időtöltést biztosítsanak.

A fesztivál nappali helyszíneinek régóta kiemelt pontja a Civil-tér, ahol egyetemiek, állami szolgáltatók, közösségi szervezetek, ifjúsági csoportok települtek ki aktivitásaikkal. A pezsgő hallgatói életet és a közösségeket azonban a COVID rendesen megtépázta. Két év telt el felsőoktatásban, amely idő alatt a fiatalok alig találkoztak egymással, elmaradtak a gólyabálok, gólyabálok, a közös órára járás és a kollégiumi együttélés. Így idén kiemelten fontos, hogy az EFOTT olyan találkozási pont legyen, amely segít közösségeket alkotni, illetve elősegítse már meglévő közösségek hasznos időtöltését és erősödését. Kifejezetten fontos ez az egyetemi közösségek tekintetében, így

a Civil tér jelentősen megújul, és UNIVERZUM néven egy sokkal intenzívebb és strukturáltabb élménnyel várja a fesztiválozó fiatalokat. Az UNIVERZUM olyan lesz, mint maga az egyetemi lét, csak órák és vizsgák nélkül.

A másik fő nappali elfoglaltság a sportolás, ugyanis a legsportosabb fesztivál elnevezést nemcsak azzal érdemelte ki az EFOTT, hogy helyszínt ad a strandröplabda és a strandkézilabda egyetemi bajnokságnak, a MEFOB-nak, hanem azzal is, hogy megszámlálhatatlan mennyiségű sportaktivitás található a fesztiválon. Mindez természetesen ingyen, a fesztiválbelépő valamennyi aktivitás használatára feljogosít. Az igazán sportosok idén is részt vehetnek a „Teher az EFOTT-ra” biciklitúrán is. A korábban Budapest-EFOTTútvonallátó Velencei--

tavi körtúrává alakult, hogy még hívogatóbb legyen. A túra során idén is kiemelt szempont lesz az ismeretterjesztés: a tó körbe kerékpározása közben a túravezetők a látványosságokat is bemutatják.

Ha valaki nem szeretne éppen se strandolni, se sportolni, se a kiállítói aktivitásokban részt venni, érdekes színpadi programokkal várja őt a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, a MATE, mely az idei EFOTT házigazdája. Amíg az EFOTT egy vándorfesztivál volt, a házigazda egyetem személye azt is eldöntötte, hogy hol legyen a fesztivál. Amióta otthonra talált a Velencei-tó partján már nincsenek ilyen izgalmak, de a házigazda egyetem továbbra is hatalmas feladatot vállalt azzal, hogy ötleteivel a fesztivált fejlessze. A MATE évek óta kiemelt szerepet tölt be az fenntartható fejlődés témájú kutatásokban és az okta-

tásban, továbbá napjainkban kiemelt figyelmet fordítanak a fiatalok a környezettudatosságra, így a magyar egyetemek életében is egyre több megoldás jelenik meg. Idén a MATE egy olyan egyetemként csatlakozik az EFOTT családdhoz, mely szakmai gárdájával a házigazdaság mellett ezt a fontos szempontot is képviselni tudja. Az EFOTT idén tehát a legsportosabb fesztivál titulus mellett a legzöldebb fesztivál címet is igyekszik begyűjteni. Az EFOTT vándorlásának vége, a MATE házigazdasága és a legzöldebb fesztivál cím elnyerésének vágya mind megjelenik egy apró grafikai változásban is: a logó megváltozott és az „O” betűből kikerült a lábnyom, ugyanis az EFOTT célja, hogy ne hagyjon maga után nyomot. ... legalábbis a szó szoros értelmében, a vendégek emlékeiben viszont annál inkább.

Lics Balázs nem csak a szőlőben, de a vendégfogadó térben is otthon érzi magát. — Fotók: S. Tótfő Rita

Ment az elhajított kő után

Leégett prérsházból szőlész-borász birodalmat épített a Lics család

Ma már látványos szőlészeti-borászati-turisztikai birodalom, de pár évtizede még csak kukoricaföld és egy leégett prérsház volt a Lics pincészet helyén. A természet és az emberi tevékenység közös munkájának legszebb eredménye a bor, melynek készítése itt, a Velencei-tó mentén ma is fontos gazdasági tevékenység. A Lics család számára mindez a szőlőtőkék tövében kezdődik, és a vendégfogadás szeretetével végződik.

Ma már a földeken végzett munka kapcsolja ki Balázst

Lics Balázs és családja életében a Pákozd és Sukoró között elterülő, félreeső helyen található pincészet központi szerepet játszik. A turisták, vendégek, csoportok számára izgalmas túra és gasztronómiai helyszín is egyben ez a páratlan panorámájú terület. Ám ez a térség nem volt mindig ilyen szép és rendezett – kellett hozzá Lics Balázs édesapja és édesanyja és az a családi összefogás, amely segített megvalósítani ezt a csodálatos birodalmat.

– Minden egy kutyasétáltatással kezdődött, még általános iskolás koromban – emlékezik vissza a borász. – Volt két ír terrierünk, s a szüleim még kint dolgoztak a szakcsoport szőlőben, amikor megsejtáltatták őket a környéken. A kutyák egy régi prérsházba szaladtak be, amelynek régi álltak az eredeti falai, a belseje azonban leégett. Körbenőtte a növényzet, így a fácánok számára remek búvóhelyül szolgált. A kutyáknak sem kellett

több, felhajították a madarakat, s ekkor látta meg édesapám a pince sípót. Közélebb ment, de a pincébe nem merészkedett, gondolván, hátha beomlott, veszélyes. A sötétségbe azonban bedobott egy követ, hogy kiderüljön, mekkora területről is lehet szó. Amikor nem találta el a végét, akkor kíváncsi lett. Másnap elemplámpával tért vissza, annak fényében tárult elé a remek állapotú pince látványa. Nem is kellett több, megkereste a tulajdonost, aki örömmel eladta neki, mert azt gondolta, édesapám megboldondult – árulja el a mára családi legendává vált kezdeti történetet a második generációs pincetulajdonos. A pince környékét ebben az időben kukoricaföldek határolták, a leégett prérsház pedig nem sok jóval kecsegtetett.

– Érdekes, különleges évszám volt, mert noha nagyon nehezen indult, örült savak voltak, s amikor ezek a savak elmentek és beindult az érés, akkor gyönyörű sav-cukor egyensúly alakult ki. Fehérből palackoztunk irsai olivért, chardonnay-t, pinot noir-ból pedig rozét készítettünk. Ez utóbbi tavaly aranyérmes lett az országos rozébor versenyen. Korábbi évszámából származik a merlot, mely ekkorra érett be, és palackoztuk. Ez a tétel szintén sikeres volt, aranyérmes lett a Vinagora Nemzetközi Borversenyen, Syrah borunk pedig nagy aranyérmet kapott a Hegyközségi Borversenyen.

A kemény munka kezdete

Így került tehát a régi, leégett prérsház a család tulajdonába. Ami azonban nem

volt akkor érték, mint a pince. Érték igazán akkor lett minden, amikor a kukoricaföldek helyére szőlő került. Ehhez kellett kárpótlás, majd területvásárlás, és elkezdődhetett a telepítés. Jelenleg 30 hektáron gazdálkodik a Lics család. A helyszín a környék szőlész-borászati tevékenységének bölcsője. A Velencei-rendben tartott – kellett hozzá Lics Balázs édesapja és édesanyja és az a családi összefogás, amely segített megvalósítani ezt a csodálatos birodalmat.

– Minden egy kutyasétáltatással kezdődött, még általános iskolás koromban – emlékezik vissza a borász. – Volt két ír terrierünk, s a szüleim még kint dolgoztak a szakcsoport szőlőben, amikor megsejtáltatták őket a környéken. A kutyák egy régi prérsházba szaladtak be, amelynek régi álltak az eredeti falai, a belseje azonban leégett. Körbenőtte a növényzet, így a fácánok számára remek búvóhelyül szolgált. A kutyáknak sem kellett

Fehértől a vörösig

A Lics pincészet főleg cserszegi fűszerest, irsai olivért, chardonnay-t, valamint cabernet sauvignon-t, syrah-t, merlot-t termel, ezeknek ugyanis nagyon jót tesz a gránitos talaj. S tudjuk jól, hogy a borászatokban az egyik legfontosabb kérdés és izgalomra okod adó tényező az adott évszámra való várakozás és a friss tételek feltérképezése, összehasonlítása a korábbiakkal. Merthogy nincs két egyforma évszám, a természet mindig okoz meglepetést. Az égiek keverik a napfény-eső arányait, nincs rá hatással a szőlész. Tavaly mégis igazán elégedett lehetett Lics Balázs:

– Érdekes, különleges évszám volt, mert noha nagyon nehezen indult, örült savak voltak, s amikor ezek a savak elmentek és beindult az érés, akkor gyönyörű sav-cukor egyensúly alakult ki. Fehérből palackoztunk irsai olivért, chardonnay-t, pinot noir-ból pedig rozét készítettünk. Ez utóbbi tavaly aranyérmes lett az országos rozébor versenyen. Korábbi évszámából származik a merlot, mely ekkorra érett be, és palackoztuk. Ez a tétel szintén sikeres volt, aranyérmes lett a Vinagora Nemzetközi Borversenyen, Syrah borunk pedig nagy aranyérmet kapott a Hegyközségi Borversenyen.

A Lics pince fehér borai reduktív eljárással – rozsdamentes acélhordókban hűtve erjesztéssel – készülnek, ahogy

a vörös borok egy része is, azzal a különbséggel, hogy a kékszőlőket kicsit magasabb hőmérsékleten erjesztik. Egy részük marad acéltartályban, egy rész pedig fahordókba kerül. – Akkor kezd izgalmas lenni a dolog, amikor a juhfark és a chardonnay kerül fahordóba – mondja Balázs. A rozé borok itt is nagy népszerűségnek örvendenek: – Magyarország egyik kedvence a rozé, nem véletlenül... Nálunk most pinot noir-ból készül.

Lassú lelki „erjedés”

Lics Balázs számára természetes a szőlőművelés folyamata, és az is, hogy ebben a különleges közegben alapított családot. S noha felesége más területen dolgozik, két gyermeke pedig iskolás, a szőlő, a gazdálkodás és a természet szeretete alapvető érték náluk.

– Nagyfiám mindjárt 18, lányom 14 éves. A szőlészetbe szinte belenőttem, s noha soha nem erőltettem semmit, azt remélem, egy lassú, természetes folyamat eredményeként megérik ennek a dolognak a lényegét, fontoságát. Én sem úgy nőttem fel, hogy nekem ez kötelező. Azt mondták a szüleim, azt csináljak, amit szeretnék. Én is ezt mondom most a gyerekeimnek. Szép lassan belenőnek. Ahogy én visszamelek, amikor a szüleim megtalálták ezt a pincét – általános iskola végén, gimnázium elején voltam, a rendszerváltás idején –, hát én nem úgy éltem meg, hogy ez micsoda lehetőség... Én arra gondoltam, hogy te jó ég, a barátaim lent vannak a Velencei-tó mentén, nekem meg itt kell segítenem. Vagy éppen a telepített szőlőbe kellett

jönni „törzstisztítani” és kapálni, ami bizony tizenévesen nem igazán volt pozitív élmény. Éppen ezért nem volt egy olyan pont, amikortól már élveztem, ez egy lassú folyamat eredménye volt. Először talán kényszer és kötelezettség volt, majd elkezdtem lassan élvezni. Egyre több mindent végeztem el szívesen a szőlő körül. Ma pedig már, ha megkérdeznék, hogy mit csinálnék szívesebben: a törzstisztítást vagy az adminisztrációt, akkor az előbbi választanám. Az mára megnyugtató tevékenységgé vált számomra. Ahogy egyre jobban megismertem a szőlő körüli életet, annál jobban megszerettem.

Metszéstől a vendégfogadásig

A családfő tehát a gazdaság minden résztevékenységében ott van: metszés, pótlás, telepítés, borászati tevékenységek, palackozás, zöld munkák, növényvédelem – hogy csak néhányat említsünk, de ne felejtsük el az idegenforgalmi tevékenységet sem, amely szintén fontos szegmens a borászat életében.

– A pince nem csak a borászatról és a szőlőtermesztésről szól, hiszen szerve része a turizmus és a gasztronómia is – teszi hozzá Balázs, aki gyakran maga fogadja a vendégeket is. Szinte a világ végén található a borászat, s épp ez az előnye is: – Aki nem akarja, hogy zavarják, szívesen jön ide. De éppen azért, mert eldugott helyen van, kicsit nehezebb is minket megtalálni. Az idegenforgalom azonban jelenleg nem csak számunkra, de az egész térségnek kihívás. Éppen ezért fontos, hogy a Velencei-tó megtalálja saját arcát.

Az idegenforgalom jelenleg nem csak a pincészetnek kihívás a térségben, vélekedik a szőlész-borász, aki idén is várja a látogatókat

Velence

Az Etyek-Budai borvidék
játékos kincse

f /velencebor

STARTOL A MAGYAR TAVAK FESZTIVÁLJA

IDÉN NYÁRON A VELENCEI-TÓNÁL, A TISZA-TÓNÁL
ÉS A BALATONNÁL IS ÖSSZEKÖTIK A KULTÚRÁT A SPORTTAL

A Magyar Tavak Fesztiválját érdemes választania annak, aki 2022 nyarán a kultúrát és a természet közelségét szeretné ötvözni. Az immár három különböző helyszínen jelentkező programsorozat a hazai és a nemzetközi könnyű-, klasszikus és jazz zenei élet legnívósabb előadóit hozza el a tópartokra.

Hazánkban egyedülálló a Debreczeni Ildikó által megálmodott, a Tisza-tónál már közel egy évtizede futó fesztivál, amely ebben az évben mindhárom nagy tavunknál elérhető. A Magyar Tavak Fesztiválja évről évre több látogatót vonz, sikerének kulcsa igen egyszerű: kiviszi a klasszikus zenét a természetbe, mindezt sporttal kombinálja. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy egy, két vagy három napon át a vízparton, a szabad ég alatt élvezhetjük a kultúrát madárcsicsérgés és a természet nyújtotta gyönyörű panoráma mellett. Mindez nem csupán egy egyszerű csónakázásról vagy kerékpározásról szól, sőt a komoly-

zene sem mindig komoly... A túrákon mosolygó arcokat, míg a koncerteken táncoló lábakat lehet látni.

Ezek az élmények idén már hazánk három nagy tavánál: a Velencei-tónál, a Tisza-tónál és a Balatonon is átélhetők lesznek. A fesztivál fővédnöke Áder János köztársasági elnök, míg védnökei Latorcai Csaba, az EMMI államtitkára, F. Kovács Sándor országgyűlési képviselő és a Tisza-tó miniszteri biztosa valamint L. Simon László, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója, miniszteri biztos.

Velencei-tó – június 24-25.

Június 24-én a Velencei-tónál nyitja idei évadát a Magyar Tavak Fesztiválja. Az első nap estjén gálakoncerttel indul a fesztivál, ahol virtuóz zenészek és aranytorkú énekesek előadását lehet meghallgatni a kápolnásnyéki Csajághy Laura Szabadtéri Színpadon. A gálaest művészeti vezetője Novák Péter színész, éne-

kes, szövegíró, zeneszerző, műsorvezető. Színpadra lép a Szolnoki Szimfonikus Zenekar, Miklósa Erika, Horányi Juli, Csiszár István, Rab Gyula, Pataki Bence, Cserta Balázs zenekara és ifj. Balogh Ferenc. Az est házigazdája Bösze Ádám lesz.

A második napon, június 25-én a kerékpározás lesz a főszerep: a résztvevők a Velencei-tavat tekerik körbe, majd az egyes megállókon neves előadók várják őket produkcióikkal. Az indulás helyszínén, a kápolnásnyéki Halász-kastélynál a Ceglédi Fúvószenekar húzza a talpalátványt. A nap folyamán fellép a Vox Mirabilis Kamarakórus, lesz Latin Jazz Piknik Jász Andris, Horváth Márk, Romhányi Áron és Balassy Betti előadásában, hallható lesz a Sárkány Péter Trió és Falusi Mariann Jazzkivánságműsor magyarul produkciója, ott lesz a Bazseva és az I Nuovi zenekar, de a Cimbalband is felejthetetlen koncertet ad majd. A nap végén, várhatóan 19 óra körül a visszaérkezőket a kápolnásnyéki Halász-kastélyban finom ételek, frissen csapolt Nyéki sör és üdítő fröccs várja.

Tisza-tó – július 29-31.

A Magyar Tavak Fesztiválja legnépszerűbb és egyben legrégebbi helyszínén, a Tisza-tónál három napon át élvezhetjük a természet, a sport és a kultúra adta varázst július 29-én, 30-án és 31-én.

Balaton – augusztus 26.

Idén először a Balatonnál, a csodálatos Tihanyi-félszigeten is debütál a Magyar Tavak Fesztiválja, ahol a Tisza-, illetve a Velencei-tónál megszokott hangulatban, minőségben és programmal készülnek a szervezők. Augusztus 26-án, pénteken este nyolc órától a Bujtor István Szabadtéri Színpadon gálakoncertre invitálják az érdeklődőket, ahol fellép a Szolnoki Szimfonikus Zenekar, Miklósa Erika, Iván Szandra, Tóth Vera, Csiszár István, Rab Gyula, Pataki Bence, Cserta Balázs zenekara és ifj. Balogh Ferenc. Az est házigazdája Bösze Ádám lesz.

Az operán is túl

Rezsnyák Róbert, aki egy lapra tett fel mindent

Rezsnyák Róbert a Velencei-tónál találta meg az otthonát. — Fotó: S. Tóttó Rita

Egy apró, féltényérnyi gramofon figurát tesz az asztalra, amikor megérkezik. Ez az ősrégi, ámde formájában felülmúlhatatlan, és épp ezért örökérvényű szépséget hordozó eszköz különös jelentőséggel bír Rezsnyák Róbert operaénekes életében. Mert noha ez itt csak egy ceruzafaragó — mondja —, de a Gramofon Big Band, amely az opera mellett Róbert számára „szívszerlem” projekt, a következő időszak nagy reménye lesz. De erről később. Nagycsaláddal, igazi zenészfamíliában él Róbert a Velencei-tónál feleségével, Csillával.

— 14 éves nagyfiam, Rudolf Sebestyén ugyan nem zenél hangszeren, de filmmel és vágással szívesen foglalkozik.

A 12 éves lányom, Helga Theodóra fuvo-lázik, 10 éves lányom, Emma Klára fagot-tozik, hét éves kisfiam, Vilmos György pedig ütő szakra jár a zeneiskolában — sorolja, s a kérdésre, hogy mikor lesz ebből nagy családi zenekar, most még nevet. De látom a szemében, hogy azt gondolja: az ötlet nem is olyan rossz.

Genetikai indíttatás

A zenei indíttatás Róbert életében igen-csak távolra nyúlik vissza, amelyben örökletes tényező is felsejlik a múltból: — Dédnagyanyámnak van zenei dip-lomája. Neki még 1910 környékén a fiatal Kodály Zoltán, Kacsóh Pongrác, Weiner

Selymes baritonja Mozart, Donizetti és Rossini háromszögében érzi legjobban magát. Rezsnyák Róbert operaénekes, e bariton gazdája pedig a Velencei-tónál. Igazi dunántúli ember, vélekedik magáról, s elmeséli a Velencei-tó magazin-nak, mi vezette őt és családját erre a vidékre, s milyen, az operától kicsit távoleső szívbéli projekttel készül mostanában — akár a környék-beli közönségnek is.

Leó írta alá úgy a zenei diplomáját, ami-lyenhez hasonló látható a Hermann László Zeneiskola portáján ma is ki-akasztva. Anyai nagyapám édesapja pedig kántortanító volt. Ők tehát azok, akikre visszaerdeztem a muzikális színt, de inkább csak genetikai színt. Alapvetően azonban a fő motiváció ott körvonalazódott, amikor tanulmá-nyaim eredményein látszott, hogy az adottságaim ebbe az irányba tereltek — emlékezik zenei útjának kezdeteire Róbert, aki Székesfehérváron, az akkori József Attila Gimnáziumba járt, amely tanulmányai utolsó évében lett újra Ciszterci Szent István Gimnázium. — Kö-zépiskolai éveim elején kezdtem gitá-rozni is. Mondtam a szüleimnek, hogy vagy dobolok, vagy gitározom — vá-laszthatnak. . . Mohai Tamás gitáros tanítványa lettem, s közben minden pénteken jártam a diákszínpad próbáira. Ez volt számomra a hét csúcspontja! Érettségi idején pedig megfogalmazódott bennem az elhatározás, hogy ha lehet, akkor én zenével szeretnék fog-lalkozni. Addigra kiderült, emellett van hangom is, hiszen két katolikus rock and roll zenekarban énekeltem, zenéltem. Végül a klasszikus zene irányába indul-tam el, azt gondoltam, ez lesz az a vonal, ahol labdába tudok rúgni. Marosvári Péternél kezdtem el tanulni 1994-ben a Hermann konzíjában, ahol (az azóta sajnos elhunyt — a szerk.) Horányi Ottília oktatott számos tantárgyat.

Mindent egy lapra

Róbert ekkor úgy gondolta, mindent egy lapra tesz fel: ha felveszik zenei képzésre, akkor folytatja, ha nem. . . akkor „nem tudom, mi lesz” — fogal-mazott. Nem gyártott tehát alternatí-vákat az életre, 1998-ban felvételizett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem-re, valamint Győrbe, Debrecenbe és Szegedre is. És persze felvették a Zene-akadémiára, ahol a Keöncz Boldizsár vezette magánének-művésztanár sza-kon, valamint Kovalik Balázs operaéne-kes szakán diplomázott. — Fontos és jelentős tanáraink voltak, akik közül szeretném még kiemelni Somlai Anitát, aki nagyon sokat segített — teszi hozzá. Innen pedig egyenes út vezetett a szín-padig, Rossini, Mozart, Donizetti, Puccini operái között középebe. — Szerencsés-nek mondhatom magam, mert min-denhová hívtak — mondja. — A legelső feladatok egyike, melyre szívesen vissza-emlékszem, Rossini Hamupipőkéjében — a La Cenerentola-ban — volt, Dandinit énekeltem Debrecenben. Ez talán ének-technikailag még nehezebb is volt, mint Rossini Figaroja, merthogy később, el-énekeltem a Figarot is Szegeden. Majd Mozart Figaro házasságában a grófot — sorolja az emlékeket, amelyek ké-sőbb persze javában bővültek: Donizetti, Puccini, Bizet, Strauss, Verdi, Ránki György, Goldmark és Erkel operái mel-lett olyan Mozart főszerepek is bekerül-

tek a repertoárjába, mint a Guglielmo vagy a Papageno — a Magyar Állami Operaházban és a Madách színházban is. Főállását azóta — 12 éve — a Magyar Rádió Énekarában találta meg, de részt vett számos külföldi, határmenti turnén is. Hangfaji kirándulásra is volt módja, meséli.

— Sosem hittem volna, hogy egyszer például eléneklek Strauss Denevérjében Eisenstein tenor szolamát. Én ugyanis, mint magas bariton, nem gondoltam, hogy milyen irányba indítsuk az életün-rá, hiszen a bariton főszerepre hívtak meg előénekelni. De Ókovács Szilvesz-ter a nézőtéren azt mondta, megpróbál-hatnám Eisensteint. S noha hitetlenked-tem, mégis jól ment — emlékezik Róbert színpadi élményeire.

Nem járja bőrrönddel a világot

Mégsem vált belőle „utazóénekes”, s azt is elmeséli, miért:

— Idejekorán rájöttem, nem az az énekes vagyok, aki bőrrönddel fogja jár-

ni a világot, és egyik héten itt, másik héten ott vagyok, így „se kutyám, se macskám” nem lehet. Ez nem az én vi-lágom. Mondhatom, inkább Papageno alkat vagyok, „aki az életet vidáman, harsányan éli” fajta. Nagycsaládra ké-szültünk a feleségemmel, amikor meg-ismerkedtünk egy keresztény zenei énekegyüttesben, a Continental Sin-gersben. Ezért is költöztünk Agárdra. Amikor ugyanis azon gondolkoztunk, hogy milyen irányba indítsuk az életün-kezt, akkor felmerült: néhány évet itt, néhányat ott töltünk, utazunk vagy lete-ter a nézőtéren valahol. S noha kipróbáltam az előbbi is, de csak azért, hogy tudjam, nem fog hiányozni. Megegyeztünk, hogy nem ezt az utat választjuk. Az volt a cél, hogy legyen otthonunk, legyen a gyerekeinknek gyökere, ismerjék a nagyszüleit, legyen egy hely, ahol fel-nőnek, kapcsolataik, barátaik lehetnek, ahogy nekünk is. Az utazással teli élet ugyan színes és gazdag lehet, de eljön az idő, amikor már csak emlék, nem több. A család viszont állandó érték.

Strauss Denevérjében — izgalmas kihívások hazai vizeken. — Fotó: Nánási Tamás

Dunántúli ember vagyok, erre rájöttem külföldi útjaimon, az Alföldön és hegyek között is — teszi hozzá. A Velencei-tó pedig mindig ott volt életük perifériá-ján, hiszen felesége családjának itt volt nyaralója, Róbert pedig minden nyáron ide járt a szabadstrandra, télen pedig szánkózni Pákozdra. S egyszer csak lehe-tőségük adódott arra, hogy ide költözze-nek — éltek is vele. — A Velencei-tónál azért jó élni, mert itt otthon érzem ma-gam, sok élmény kötött ide mindket-tőnket ideköltözésünkkor.

„Szívem csücske projekt”

Rezsnyák Róbert elsősorban operaéne-kesként aposztrofálja magát, hiszen fő vonala a klasszikus zene. — Mindezt nagyon szeretem, de van egy „szívem csücske projekt”, amivel úgy érzem, ha minden jól megy, egy másik irányban is elindulhatok. Ez a Gramofon Big Band, amely könnyed szórakoztató zenét ad

elő — ennek megvalósításán fárado-zom most — meséli, s elmondja, milyen sok munkát fektet bele: kutatómunkát végez a Színháztörténeti Múzeumban, órákon át kottaanyagok között keresgél, regényeket, dokumentum-köteteket olvas, hogy megalapozza a fellépése-kezt, melyekben lesz zene és történet is. — Olyan önálló estet szeretnék, amely-lyel akár hosszú évtizedeken át lehet számolni, akár egy szál zongorával, akár egy kisebb zenekarral is. A kisebb fellé-pésektől az egészen nagy, meghatározó estekig, partikig minden belefér.

S mint kiderült, ennek megvalósulása nem is a távoli jövő. Hasonló minőségi projektekre nagy az igény — így meg-eshet, hamarosan a Velencei-tó kör-nyékén is láthatjuk-hallhatjuk Róbertet, az operafellépéseken túl is. Merthogy tavaly, a Velencei-tavi Operafesztiválon a tóparton énekelt s mutatta meg hang-ját a közönségnek. Baritonját átölelte a tavi szél, s hírt vitte szerte a térségben.

A térség ideai büszkeségei

A Velencei-tónál az ideai esztendőben többen is rangos, állami elismerésben részesültek. Szegedi Csaba festőművész Munkácsy Mihály-díjat vehetett át, a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetés pedig Görög István ezredes, a Katonai Emlékpark Pákozdi (KEMPP) ügyvezetője kapta. Munkásságuk, életük java e térséghez kötődik, innen merítenek motivációt, erőt és itt kamatoztatják tudásuk javát – a helyiek örömeire.

Fotók: S. Tóth Rita

Nyári strandos élmények, fény-árnyék játékok, az arany metszés leképezése köszön vissza Szegedi Csaba kolorista alkotásain. A velencei festőművész élet-pályája 2022-ben újabb mérföldkőhöz érkezett, amikor megkapta a Munkácsy Mihály-díjat. Személyiségének, művészetének egyik legtalálóbb megfogalmazása honlapján is olvasható: „A művészet számára világmegismerés, rá-

csodálkozás a létezés fantasztkurára, a szépség megragadása, az elemelkedés esélye. A kép az alkotás transzcendens pillanatának örökké váló metszete. Pozitív életfilozófiáját képeinek eleven, mégis szubtilis koloritja tükrözi, míg konstruktív világképe elmésen szerkesztett kompozícióban manifesztálódik. Csaba egy jól képzett, tudatos művész az érzékenységgel és képzelet szabadságával, amit ő

Szegedi Csaba 2022-ben velencei műtermében: az elismerés fontos visszacsatolás volt számára

így fogalmaz meg: A művészet rend és kaland... játék szabályok közt és szabályok ellen.”

A családi legendárium büszkén őrzi Szegedi Csaba gyermekkorának óvónői mondatát, mely szerint „ebből a gyerekből rajzoló vagy festő lesz”. Már akkor feltűnt tehát a tehetsége, amely túlmutatott azon a természetes gyermeki indíttatáson, hogy minden gyerek rajzol. Ám a legtöbben abbahagyják – nem így Csaba, aki rendületlenül folytatta ezt a tevékenységet. Így került később, 1974-ben a Magyar Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolába Budapesten, majd 1981-ben a Magyar Képzőművészeti Főiskolára, 1985-ben annak mesterképzőjére, 2002-ben a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem doktor képzőjébe, s szerezte meg 2010-ben ugyanitt a szabad művészetek doktora DLA fokozatát.

Korábban így nyilatkozott a Velencei-tó magazinak: „a festészet ugyanis szellemi munka, problémamegoldó tevékenység. Vannak vizuális, színdinamikai, geometriai problémák vagy pszichikai, filozófiai, metafizikai, kérdések, melyeket az ember a vásznon feldolgoz – ez pedig intellektuális tevékenység.” A festőművész számára a Munkácsy-díj olyan elismerés, amely mindemellett, hogy öröm, további municióval is szolgál a jövőbeni alkotásokhoz. Az elmúlt évtizedek kísérletező kedve, az absztrakt geometrikus, impresszionista-expresszív és architektuális-konstruktív koncepciók után tehát most újabb korszakok következhetnek – mindennek csak a képzelet és a színskála szabhat határt.

Lovagkereszt a pákozdi Katonai Emlékpark ügyvezetőjének

Fő feladata, a történelem megőrzése mellett, kalandot, élményt és kultúrát is kínál a látogatóknak a Katonai Emlékpark Pákozdon, amely csak az elmúlt 10 évben 700 ezer látogatót vonzott eddigi félezer rendezvényére. A Mészek-hegyen kialakított nemzeti emlékhely az 1848. szeptember 29-i, pákozdi-sukorói csata tiszteletére és emlékére, az 1951-ben állított Obeliszk környezetében jött létre. Az igény és a gondolat éppen 25 éve, 1997-ben fogalmazódott meg azoknak a szervezeteknek a vezetőiben, akik fontosnak tartották nemzeti történelmünk helyi emlékeinek meg-

Pákozdi Katonai Emlékpark: idén az Év Emlékhelye elismerést is magáénak mondhatja

őrzését. Köztük volt Görög István is, aki 2022-ben több évtizedes kitartó munkájának eredményeként kapta meg a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetését.

– A Katonai Emlékpark gondolata 1997 augusztus végén fogalmazódott meg. Apropóját az adta, hogy készültünk a pákozdi-sukorói csata 1998-as 150. évfordulójára. Ugyan Pákozdon ad-digra elvesztette korábbi jelentőségét, mégis katonai emlékhelyként tartotta nyilván a hadsereg, hiszen az 1848-as szabadságharcot kötődő egyik legjelentősebb helyszín volt. Az is kiemelte a történelmi helyszínek sorából, hogy 1978-ban itt nyílt meg az első múzeum, amely bemutatta a csata jelentőségét. 1992-ig a honvédség születésnapját

KEMPP: központban a katonai hagyományok

szeptember 29-én ünnepelték, amit át-tettek május 21-re, 1849. május 21-hez kapcsolódóan, amely Budavár visszavételének emléknapja. Így szeptember 29. a 48-49-es szabadságharc, azon belül is a pákozdi-sukorói csata emléknap-jaként maradt meg az emlékeztetőben. Éppen ezért, 1997-ben megfogalmazódott, hogy Pákozdon kell megünne-pelni a csata 150. évfordulóját – mutat rá az ezredes. Akkor a leamortizálódott környezetből kellett ünnepre alkalmas helyszínt varázsolni, amelynek összefogásában nagy szerepet kapott és vállalt Görög István. 1998 szeptemberére létre is jött a Pákozdi Emlékhely ünnep-hez méltó formája.

– Ehhez rengeteg társadalmi munkát kellett elvégezni – szögezi le az ezredes, aki maga „fehérvári gyerekként” előtte csupán egyszer járt a helyszínen. Végül rendkívüli sikert aratott a meg-emlékezés, hiszen közel 30 ezren látogattak el az eseményre. Ez is arra engedett következtetni, hogy nagy az egyetértés és az érdeklődés a témában. Ezért vetette fel Göncz Árpád akkori köz-társasági elnök, hogy ezt a felfokozott érdeklődést kihasználva, döntsenek az emlékhely további sorsáról. E döntés értelmében került titkárként az emlékhely élére Görög István. Az azóta eltelt időben pedig bebizonyosodott, hogy érdemes volt rábízni a feladatot. Mára ugyanis a KEMPP a térség és az ország

Görög István ezredes

egyik legjelentősebb hadtörténelmi központja lett, ahol interaktív elemek, modern, digitális tárlatvezető alkalmazás, lézerjáték, akadálypálya, múzeum-pedagógiai foglalkozások és izgalmas programok teszik érdekesebbé a 21. századi fiatalok számára is a parkot és a tárlatokat. Mindez pedig Görög ezredes vezetése alatt valósulhatott meg, pont úgy, ahogy 25 éve felettései megjósolták: „maga még elég fiatal ahhoz, hogy talán még megéri, mire itt lesz valami”.

2022

KATONAI EMLÉKPARK PÁKOZD
KEMPP
FOHATÁS A HONVÉDEKNEKÉv Emlékhelye
2022

X. EMLÉKPARKI NYÁR

FŐVÉDNÖK: RUSZIN-SZENDI ROMULUSZ ALTÁBORNAGY,
A MAGYAR HONVÉDSÉG PARANCSNOKA

A JUBILEUMI EMLÉKPARKI NYÁR ÜNNEPÉLYES MEGNYITÓJA

16.30: Ünnepeles megnyitó
17.00: Honvéd Együttes Férfikara és a Székesfehérvár Helyőrségi Zenekar ünnepi koncertje
Vezényel Ruff Tamás, az Emlékparki Nyár művészeti vezetője
18.00: „Színes ceruzák varázsa” – Gyermekrajzokon megelevenített hadtörténelem
- Kiállítás a 10 éve zajló Kárpát-medencei, hadtörténelmi gyermekrajz pályázatok
legszebb alkotásaiból

JÚNIUS
24.

JÚLIUS
1.

19.00: Faludi Judit Liszt-díjas csellóművész, érdemes művész koncertje
Közreműködik Temesi Rita zongora- és Szenthelyi Krisztián bariton énekművész
18.00: „Várkonyi Gábor '75 és barátai” – képzőművészeti kiállítás

JÚLIUS
8.

19.00: Kapi Gábor „A nótáskapitány” előadástje
Zenei kíséző Hegedűs Valér zongoraművész
18.00: Kiállítás az Ősi Kovács Alkotóműhelyben készült festményekből

JÚLIUS
15.

19.00: „Szeretni bolondulásig” – versek és dalok Meleg Vilmos és Molnár Júlia
színművészek előadásában
18.00: „Petőfi 200” – kiállítás a HM 2021. évi alkotótáborában készült művekből

JÚLIUS
22.

19.00: Tolcsvay Béla Kossuth-díjas énekmondó koncertje
18.00: Az Igazgyöngy Alapítvány által támogatott gyermekek alkotásainak kiállítása

JÚLIUS
29.

19.00: Military Girls együttes könnyűzenei koncertje
18.00: Várpalotai katonaművészek képzőművészeti kiállítása

AUGUSZTUS
5.

19.00: X. Emlékparki Nyár záró rendezvénye
– könnyed nyáresti szabadtéri koncert

Katonai Emlékpark Pákozd – Nemzeti Emlékhely
Pákozd, Mészeg-hegy

+36 22 200 204 | +36 30 4747-905 | foglalas@kempp.hu
www.kempp.hu | www.facebook.com/katonai.emlekpark

A programváltoztatás jogát fenntartjuk!

A programok látogatása ingyenes. A helyfoglalás előregisztrációhoz kötött!

HONVÉDELMI
MINISZTERIUMMINISZTERELNÖKI
KABINETTITOK

nka

Nemzeti Kulturális Alap

Hal, halászat, háború...

Egy 1944-es levél és ami mögötte van

1944 júniusának közepén a Velencei-tó környékén nem sokat lehetett érzékelni a háborúból. Vitorlások szelték a hullámokat, kezdtek megtelni a nyaralók, kinyitottak a strandok, esténként cigányzene szólt a kerthelyiségekben. Legalábbis a korabeli üdvözlőlapokból ez a kép rajzolódik ki a késői olvasó előtt – legfeljebb a fiatalembereket hiányolták a táncolni vágyók. A háború távolinak tűnt, a magyar csapatok a Kárpátoktól pár száz kilométerre keletre álltak, április közepe óta Budapest sem kapott jelentős bombatámadást. Be kell azonban kalkulálnunk azt, hogy a német megszállás után a cenzúra miatt óvatosabban fogalmaztak a levélírók, legfeljebb négy szemközt tárgyalták ki a megrázó, nyugtalanító híreket, mint a tó környéki zsidóság összegyűjtését és Fehérvárra szállítását, a légiriadókat, a szövetségesek partra szállását, a szovjet hadsereg erőösszpontosítását. A levelekben hallgattak ezekről, vagy legfeljebb virágnnyelven utaltak rájuk.

Magyar légvédelmi tüzekek állása a tó felett, 1944. decembere. (WE fényképe)

Emiatt is érdekes az alább közölt levél, amelyet Tóth Kálmán, a velencei-tavi halászati jog bérelője, a halászok foglalkoztatója, a tó gazdája írt a fiatalon nagy nevet szerzett (később nemzetközi hírű) halbiológusnak, Woynárovich Eleknek. A Németországba küldött szöveg a helyi eseményekről hallgat, szakmai kérdésekre koncentrált és a háborúra, a háború után várhatókra is csak halvány utalást tesz. Mindketten sokat tettek tavunk vízi világáért, érdemes megismerkednünk velük és sorsukkal. (A levelet szerkesztés nélkül közöljük.)

Címzés:
Herrn dr. Elek Woynarovich
KÖNIGSBERG (Pr.)
Tragheimer-Kirchen strasse 83.
(Fischerei-Institut) (1)

Velence 1944. június 22.

Kedves Lekszi!

Nagyon megörültem levelező lapodnak, mit ma kaptam kézhez. - Örömet mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy azonnal válaszolok. - Igazán nagyon szép Tőled, hogy a kies tengeri tájakról is gondolsz öreg „pocsolyahalász” barátodra.- Gyurkával (2) nem régen emlegettünk és érdeklődéssel gondoltunk hazatérésedre, amikor beszámolsz majd gazdag tapasztalataidról.- Bizony egy-két újabb halfogási mód megismerése elkélne nekünk, mert a pontyaink igen raffináltak lettek, mióta így felhajtották az árukat.-(3) Alig lehet velük találkozni, nemhogy fogni lehetne belőlük.-

Nagyon jól érzik magukat a nádasokban.-

A P-C. fonállal (4) vagy három éve – azt hiszem, a legutolsó nemzetközi vásáron – ismerkedtem meg, és olvasva remek és általad is leírt jótulajdonságait, rögtön nagyobb rendelésre irányuló hajlandóságot jelentettem be.- Sajnos érdeklődésemre azt a felvilágosítást kaptam, hogy csak a háboru után lehet szó rendelésem kielégítéséről.- Boldogan vállalom a kipróbálást és az eredményről a legpontosabban be fogok számolni.-

Ivadéknevelő tó létesítése a Velencei-tó környékén, állandó programszámaim egyike.- Gondolom igen jól ismered ebbeli igyekezetemet a pákozdi, illetve kiskaludi birtokon tervbevett kapcsolatban.- (5) Sajnos most úgy begubóznak az emberek, ha ilyesmit emlegetsz nekik, és mindent a háboru utánra ígérnek.- Pedig az életnek nem szabadna megállania a háboru miatt és kerüljön bármilyen erőfeszítésbe úgy kellene mindennek mennie, mintha új honfoglaláson munkálkodnánk.-

Még egyszer köszönöm szíves megemlékezésedet (6) és arra kérlek, hogy tanulmányaidban továbbra is a gyakorlatiasságot tartsd szem előtt. Szerencsés hazatérést és további eredményes munkálkodást kívánva,

baráti szeretettel öllelek:

Kálmán

dr. Woynárovich Elek

(1915. Tiszakóród – 2011. Budapest) nemzetközi hírű hidrobiológus, halbiológus, Széchenyi-díjas egyetemi tanár. 1937-ben végez az egyetemen, 1938-ban doktori címet szerez. A halélettan elméleti és gyakorlati kérdései állnak érdeklődése homlokerében, részt vesz az Országos Halászati Egyesület munkájában, így kerül kapcsolatba a Velencei-tóval és Tóth Kálmánnal. 1940-től több alkalommal behívják katonának, a keleti fronton is harcol, de közben is folyamatosan publikál. 1944-ben ösztöndíjjal Németországban képezi magát tovább a halbiológia, haltermelés területén. 1944 őszén ismét behívják, részt vesz a közép- és nyugat-magyarországi harcokban. 1945 elején tűzértovábbképzésre Németországba vezénylik, ahol angol fogságba esik. Hazatérése után halélettani kutatói helyet kap, majd a felsőoktatásban tanít, öt évig vezeti a Tihanyi Biológiai Intézetet. A hatvanas-hetvenes években egyetemi tanár, később – évtizedekig – a FAO megbízásából egzotikus országok haltermelését segít megalapozni.

Tóth Kálmánnal a jó viszony a háború után sem szakadt meg, Tóth Kálmán szövetkezeti elnöksége idején maga Woynárovich impregnálta időről időre a saját maga kidolgozta eljárással a halászati szövetkezet hálóját, de a családi emlékezet szerint később is tartották a kapcsolatot.

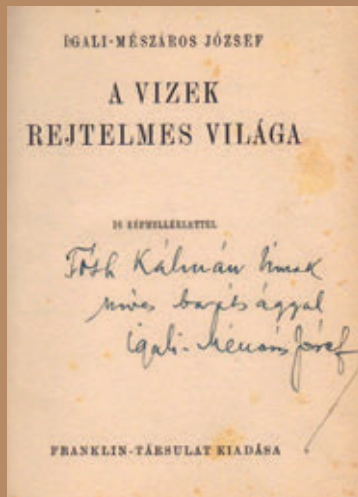
A boríték fejléce
(rajta a német posta sávbélyegzése)

Jegyzetek a levélhez:

- 1) Woynárovich 1943 végén 9 hónapos ösztöndíjat kapott Berlinbe. Az ottani halászati intézetet a karácsonyi angolszász bombázásban megsemmisült, így átkérte magát a Balti-tenger melletti, königsbergi hasonló intézménybe. (Kelet-Poroszországot a háború után a Szovjetunió magához csatolta, ma Oroszország része, Königsberget azóta Kalinyingrád néven emlegetik.) A német tanulmányútról szeptember elején tért haza.
- 2) Minden bizonnyal Kontúr Györgyről (1910–1994), az Orsz. Halászati Egyesület akkori vezetőjéről van szó, aki ebben az időben a velencei halászattal és Tóth Kálmán munkájával több szakikkben is foglalkozott
- 3) A háborús időszakban a ponty ára néhány év alatt megháromszorozódott
- 4) P-C-fonal: (vagy „pe-ce” későbbi nevén PVC) műszál, a németek által a tengeren-túli gyapot és gyapjú kiváltására nagy tömegben gyártott, hálókötésre is alkalmas műanyag.
- 5) Tóth Kálmán többlete kezdetétől, 1935-től az előírt mennyiség többszörösét, évi 90–110 mázsa halivadékot vásárolt és telepített a tóba, érthető, ha foglalkozott a saját ivadéknevelő létesítésével. 1945-ben bérleti jogát az államosítás megszüntette, az ivadéknevelő tavakat jóval később, 1961-ben az általa kinézett helyen valószínűsítették meg.
- 6) Tóth Kálmán születésnapja június 11-én volt, erről emlékezett meg a levelezőlapon Woynárovich.

Tóth Kálmán 1944-re érvényes halászejgye

Tóth Kálmánnak dedikált, 1944 nyarán megjelent kötet, amelyben róla is szót ejtenek.

egyik telepén. Nyugdíjasként aztán még a velencei Szölfa telepén is dolgozott. A tó körül-betonozása idején többször is felemelte szavát a horgászok érdekében.

A halál – stílusosan – horgászatra készülve, szeretett tava partján érte 1983-ban. . .

Harcok, pusztulás, újrakezdés

A levél címzettje, Woynárovich Elek részt vett a magyar hadsereg védelmi harcában. Végigharcolta és -fényképezte a háborúnak ezt az utolsó felvonását. Az Észak-Alföldtől hátrálva 1944 végén egysége a Velence környéki harcokban kapott szerepet. Velencén már nem találkozhatott a mai Tópart úton élő Tóth Kálmánnal, mert ő december elején családjával a várható atrocitások elől Nyugat-Magyarországra menekült. Woynárovich saját szemével láthatta, hogyan semmisül meg a barátja által létrehozott halászati infrastruktúra – és egész addigi világuk. Néhány fényképe fennmaradt ebből az időszakból, egyet itt is bemutatunk. A nehéz időszakot mindketten túléltek, a háború után azonban, a remény rövid időszaka után nem a levélben várt „új honfoglalás”, hanem egy semmivel sem jobb politikai rendszer kiépítése következett. Két hősiünk szakértelme vitán felüli volt, így, ha nem is az általuk elképzelt módon és pályán, de az új rend is hasznosította tudásukat.

A dokumentumot közreadta és magyarázta: Kárpáti Miklós

Egy a Tóth Kálmán meghonosította harcsák közül

Jeges halászat (Tóth Kálmán felvétele)

Halászszákmány a Velencei-tavon (Tóth Kálmán felvétele)

Források:

- Saját dokumentum-, kép- és adattár
- Tóth Kálmán leszármazottainak dokumentumai, adatai és képei (Köszönet érte!)
- Igali-Mészáros József: Magyar vizeken (Bp. 1942)
- Illésfalvi Péter: Egy tartalékos honvédtiszt háborúja (Bp. 2007. Timp k.)
- Magyar Nagylexikon 19. köt. (Bp. 2004)
- Solymos Ede: A Velencei-tó halászata (Bp. 1996)
- Arcanum Digitális Tudománytár, Wikipédia, egyéb internetes források.

Kárpáti Miklós

Különleges sportszer bemutató Gárdonyiban

Az 1929-es év, amikor izgalmas találmányok érkeztek a tópartra

1929. június 29-30-án, a szombati Péter Pál miatti kétnapos ünnepen különleges bemutatóra került sor Gárdonyiban. Két, mára szinte feledésbe merült sporteszköz kipróbálására nyílt lehetősége a nyaralóközönségnek és a Velencei-tóhoz látogatóknak.

Fotók: internet

A hy-ski a nyolcvanas években

A vízen járás élménye

Az egyik a Hy-ski (hy=hydro=víz, tehát víz-sí) volt (nem tévesztendő össze a vízisível!), egy friss osztrák találmány, amely két kisméretű, lábra szerelhető eszkimó kajakkal a vízen járás élményét kínálta kedvelőinek. Rajongótábora esküdött rá, hogy álló- és folyóvizekben egyaránt könnyen alkalmazható. Annyi bizonyos, hogy elmés szerkezet volt, amelyet lassabb haladáskor a sífutókéhoz hasonló mozgással lehetett használni, ha valaki gyorsabb haladást igényelt, azt a felszereléshez tartozó kétféle evezővel érthette el. A „talpak” visszacsúszását egy haluszony-szerű szerkezet akadályozta meg. Ha a sportoló elfáradt vagy széllel, áramlással szemben akart haladni, a szétszedhető evező közep-résével a két „csónakot” összekapcsolhatta, és ülő helyzetben evezhetett tovább a miniatűr katamaránon.

A sajtóbeszámoló szerint több hadsereg részéről is volt érdeklődés rá, reményeik szerint ennek segítségével a gyorsaság szállítóeszközök nélkül, gyorsan, az ellenséget meglepve kelthetett volna át a folyókon, tavakon. Végül azonban a katonai alkalmazás elmaradt. A tavak, így a Velencei-tó sportoló nagyközönsége körében sem terjedt el, mert állóvízben azért nehézkes volt a használata. Évtizedekkel később extrém sportként született újjá, a vadvízi evezés egyik formája lett, ma is nagy rajongótábora van.

Dupla keréken forgás

A másik bemutatott sporteszköz a „görgő” volt, két egymáshoz kapcsolt, belül kengyelekkel felszerelt kerék. Német találmány, amit a repülés előiskolájának szántak, hozzászoktatva a leendő pilótákat a test helyzetének pillanatonkénti változásához. Ugyan-

akkor a nagyközönség is megkedvelte, hiszen egyensúlyozó mutatványok mellett sima terepen akár gyorsasági versenyeket is lehetővé tett.

Az eszközt hazánkban először 1928-ban, az FTC-pályán mutatták be, ahol a férfiközönség nagy örömeire két csinos, sportos színésznő, Zilahy Irén és Mészáros Paulette is forgott a dupla keréken.

Ez a sportszer a nagyközönség körében, valószínűleg egyszerűbb szerkezete miatt, időről időre divatba jött, aztán rövid tündöklés után ismét háttérbe szorult. (Gyermekkoromban, a hatvanas években én is foroghattam egy, a fémgöngyölést szerencsésen elkerült példányon.) A vadászpilóták felkészítésében azonban szívósan tovább élt, még a nyolcvanas években is volt, ahol használták.

A tópart szerencsés közönsége

A Velencei-tavi bemutatón a közönség kipróbálhatta a két sporteszközt, sőt díjtalan oktatást is tartottak számukra. A rendezvény a tavi fürdőélet és a hamarosan meginduló telekparcellázás reklámhadjáratának része volt. Gárdonyiban ebben a hónapban nyílt meg a Sirály strand és étterme, valamint a Bóné Kálmán utcai Sirály Penzió. Érdekes a sajtóhírben Agárd feltűnése is, hiszen itt a parcellázás, strandépítés csak két év múlva indult meg. Ez az első adat arról, hogy megkezdte működését a később a nyaralótelep tervszerű kialakításáért felelős Agárd Fürdőtelep Igazgatósága.

Két egymáshoz kapcsolt keréken egyensúlyoztak

Sokáig használták ezt az érdekes eszközt

AKON
JOHN NEWMAN
REGARD • RITON
WELLHELLO • HALOTT PÉNZ
FOLLOW THE FLOW • DZSÚDLÓ
BYE ALEX ÉS A SLEPP • AZAHRIAH
BAGOSSY BROTHERS COMPANY
HORVÁTH TAMÁS • BSW • METZKER VIKTÓRIA
T.DANNY • IRIE MAFFIA • MARGARET ISLAND
KIRÁLY VIKTOR & THE BAND

SZEREZD BE A JEGYED
VELENCEI-TÓ LAKOS* KEDVEZMÉNNYEL!
 A Velencei-tó lakosoknak biztosított kedvezményes jegyeket kizárólag lakcímkártya bemutatásával lehet megvásárolni az alábbi elérhetőségeken:

*Velencei-tó környéki lakosnak számít az a személy, aki az alábbi településekre szóló lakcímkártyával rendelkezik: Velence, Kápolnásnyék, Pázmánd, Sukoró, Nadap, Gárdony, Pákozd.

Móricz Bercel
 mbercel03@gmail.com
 +36 30 889 1430

Rácz Róbert
 raczrobert93@gmail.com
 +36 20 229 8719

Dobos Domonkos Balázs
 domankosdobos203@gmail.com
 +36 70 775 5231

Nagy Levi
 n.levente.nagy@gmail.com
 +36 30 457 3908

Menta Virág- és Ajándékbolt
 Sukoró, Rákóczi u. 2/a, 8096
 +36 20 537 5670

KIEMELT PARTNEREK:

Csónakbérlet

Játszótér

Grillezési és
bográcsozási lehetőség

Tó körüli bringázás,
a kempingtől 100m-re
kerékpár kölcsönzési
lehetőség

📍 2483 Gárdony,
Pisztráng utca 21-23.

☎ +36 (22) 355-316

☎ +36 (20) 346-9834

@ info@pisztrangkemping.hu

🌐 www.pisztrangkemping.hu

📱 /pisztrangkemping

📷 @pisztrangkemping

A Miskahuszar új élete

Az idei nyáron is nagy kedvenc lesz a turisták körében Miskahuszar. – Fotó: S. Tóttó Rita

A Bence-hegyi kilátó után a Velencei-tó térségének második legnagyobb látványossága a Miskahuszar szobra, melynek életében 2022-ben új fejezet kezdődik. A Honvédő Miskahuszar Alapítvány és a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola nagy terveket sző a hatalmas alkotás körül.

Egy évvel ezelőtt vette át eredeti tulajdonosától a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány a nagy pákozdi ólomkatonát, nem titkoltan azzal a szándékkal, hogy a köré álmódott nagyszabású tervekhez együttműködő partnereivel nekiláthasson. A 12 és fél méter magas Miskahuszar mellett látogatóközpont építését tervezi a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola, melynek látványterveit korábbi lapszámunkban is bemutatottuk. Eseményekkel, aktivitásokkal – szellemi tartalommal – pedig a Honvédő Miskahuszar Alapítvány készül a Miskahuszar körül.

Az Alapítvány kuratóriumának elnöke Dr. Görög István nyugalalmazott ezredes, az idén az Év Emlék helyévé választott pákozdi Katonai Emlékpark (KEMPP) ügyvezetője körvonalazta a cé-

lokat: – Egyrészt a nevelés és oktatás, valamint képességfejlesztés, ismeretszerzés területén szeretnénk tevékenykedni, tekintve, hogy a Miskahuszar körül főképp kisgyermekes családoknak szánunk programokat. Másrészt fontos terv a kulturális tevékenységekben való részvétel a környéken, amit a közösségi kulturális hagyományok, értékek ápolásának támogatásával és a helyi közművelődési tevékenység támogatásával valósítunk meg.

A szervezet már 2022-ben komoly ünnepi esemény előkészületein gondolkodik: az 1848-49-es forradalom és szabadságharc 175. évfordulójára készül, melynek eredményeként el kívánja érni, hogy a 2023. szeptember és 2024. október 6.-a közötti időszakra folyamatos megjelenést biztosítson a szabad-

ságharc huszárság története bemutatásának, és a honvédő huszár történetek és egyéni hőstettek bemutatásának. Az Alapítvány képzőművészeti pályázatok szervezését is tervezi, melyekkel teret kíván adni a huszár bemutatásának. Az iskolás korosztály megszólítása szintén szerepel a tervek között: Miska, mint izgalmas történetek központi figurája, egészen biztosan sokak képzeletét elragadja majd, főleg, ha ezekhez a történetekhez helyszíni bemutatás is kapcsolódik.

Alapítványi szinten az idei év nagy célja a megvalósításához szükséges források biztosítása érdekében a közhasznúsági fokozat, az 1% befogadására való alkalmasság elérése. Addig is továbbra is végzi munkáját s együttműködik a történelmi-hagyományörző

szervezetekkel: a Katonai Emlékpark Kft.-vel, a Honvédség és Társadalom Baráti Körök Országos Szövetségével, a Magyar Huszár és Katonai Hagyományörző Szövetséggel, a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskolával és a céljait támogató szervezetekkel.

A tervek már most megvalósulásra várnak

„Szegény legény vagyok,
Nincs semmi vagyonom;
Szívem sem az enyém,
Rég birja galambom.

Életemet pedig
Hazám, te szent hazám,
Kész áldozat gyanánt
Tenéked áldozám.

Ami még megmaradt:
Te szűz becsületed,
Magammal viszek el,
Te sírba szállsz velem.”

(Petőfi Sándor: A huszár)

Boldog nyugalom a Dinnyési Parasztudvarban

Fotók: S. Tóttó Rita

Háztájiak karnyújtásnyira

Két éve nyitotta meg a Dinnyési Parasztudvart Király Attila és Takács Mónika, akiknek legmerészebb álmaiban sem szerepelt akkora siker, mint amit mára mégis megértek. Ezrével érkeznek hozzájuk a gyerekek, akik boldogan vetik bele magukat egy mára már letűnt kornak tűnő földközeli, paraszti világba. Ahol az állatok úgy élnek, ahogy régen a tanyákon. Boldog itt állat, ember egyaránt.

Király Attila számára a malacok is házi kedvencek

A Dinnyési Parasztudvarban egyszerre lelassul és felgyorsul az idő: amikor ide betér az ember, a nagyvárosi pörgés zúgó zajából hirtelen egy egészen más dimenzióban találja magát. Egy 50-100 évvel ezelőtti világban, ahol ideje van mindennek: etetésnek, vendégfogadásnak, törődésnek – mondhatni igazi rendje a világnak. Másrészt pedig az itt töltött órák pillanatok alatt elrepülnek, mert a tanya minden szegletében új, felfedezésre váró élmény várja a látogatót: itt egy napozó ló, amott egy újszülött csikó, máshol, mintha maga Füles bandukolna ki a Százholdas Pagonyból. Kiscsibék, tollasok, malacok, ezer fecske az égen s komótosan kérődző szelíd tehén él itt mindennapjait, nem csak látáshoz teljes egyetértésben. Együtt alszik a liba a macskával és a kutyával, s mint egy nyomozó, követi Jack, a liba vagy éppen Pistike, a kiskecske az érkező csoportokat. Itt mindenki barátságos, egyetlen háztáji sem mérges, még a kissé ijesztő külsejű pulykák sem.

Jófej állatok

Talán az a titok, hogy tényleg jófejek az állatok, nem rácson keresztül nézhetik meg a gyerekek őket, hanem bemehetnek közéjük – gondolkodik Király Attila házigazda, miért is lett ilyen népszerű az udvar. – Valóban ez az igazi varázsa a dolognak. A szülők szokták mondani, jobban szeretnek ide jönni, mint az állatkertbe, mert itt testközelből ismerhetik

meg az állatokat ők és a gyerekek is. Sőt mi több, etetni is lehet az állatokat: répát, almát hozhatnak a vendégek. A nyuszik, kecskék, lovak, csacsik mind szeretik, szívesen elfogadják – mondja Attila, aki azért elárulja: sokat kell foglalkozni az állatokkal, hogy ilyen barátságosak legyenek. – Jól kell velük bánni, hogy bármilyen gyereket oda lehessen engedni hozzájuk.

Szigorúan őshonos fajták

A tanya magyar őshonos állatokat tart, a házigazdák ugyanis nagyon fontosnak tartják a fajtatisztságot. Éppen ezért egyedeik többsége a gödöllői génmegőrzőből származik. – Most érkeztek hozzánk a csibék is Gödöllőről, fajtatiszta őshonos tyúkok lesznek belőlük. De őshonos a fodros liba, magyar kacsa,

gyöngytyúk, bronzpulyka, rézpulyka, ahogy a cikta és a cigája juh, a hortobágyi racka, vagy a magyar parlagi kecske is.

Tervek továbbra is vannak: szeretnének bivalyt és mangalicát is tartani, ám ez még a jövő zenéje. – Meglátjuk, hogy alakul a világ mostanában – mondja bölcsen a házigazda.

Nyári kalandok

A nyár folyamán családok számára szeretnének programokat szervezni, adigra ugyanis vége lesz az osztálykirándulások szezonjának: kézműveskedéstől a lovaglásig sok mindennel készülnek idén. Minden nap nyitva vannak nyáron, reggel 10 és délután 18 óra között várják a látogatókat. – Célunk, hogy minél több gyereket megtanítsunk a szabadidős lovaglásra – hangsúlyozza Attila, ahogy azt is: szülőknél szerveznek traktorvezetést, gyerekeknek traktorban utazást, s a nyár folyamán a tábor sem maradhat el: – Napközis tábort szervezünk minden második héten. A gyerekeket omnibusszal viszük ebédelni, pénteken pedig bográcsozást tartunk a szülőkkel. Remek program szokott lenni, nem véletlen, hogy vannak már visszatérő táborozóink is.

A parasztudvarban minden állat jámbor, kézhez szokott jószág

Kertjeink patikusa

Lencsés Rita gyógynövényszakértő a térség gazdag fitoterápiás lehetőségeiről és új kötetéről mesélt

Lencsés Rita saját készítésű finomságai gyógynövényekből készülnek. — Fotók: S. Tóttó Rita

A Velencei-hegység gyógynövény világának szakavatott ismerője Lencsés Rita, aki hetedik éve járja a környéket a természet kincseit kutatva. Küldetésének érzi, hogy fitoterápiás tapasztalatait és tudását átadja azoknak, akiket érdekel a gyógynövények világa, szeretnék azokat maguk felismerni, begyűjteni és felhasználni. Sőt mi több: legújabb, 2022 nyarára megjelent *Kertünk patikája* című kötetében azt is elárulja, mely gyógyhatású növényeket miként termesztethet otthonában a kísérletező kedvű természetbarát.

Echinácea: nem csak szép, de rendkívül hatékony, kertben is termesztethető növény

Istenfű: amiből Rita teát készít

A velencei Bence-hegy Lencsés Rita otthona, ahonnan minden hétvégén túravezetésre indul, s ahová családjával minden nap hazatérhet.

— Családunk hétvégi háza volt ez a kis telek, ahová végül 2011-ben költöztünk. Végre olyan helyre bukkantam itt, ahol csend és nyugalom van. A természet gyakorlatilag bekopogtat a kert végébe, ahol az erdő kezdődik — meséli Lencsés Rita, aki 2015-ben végezte a fitoterápia szakot, s azóta tartja a sokak által ismert Herbarius túrákat is.

— Mindig szerettem a természetet, gyermekkoromban is sokat kirándultunk, s mivel gyógyszerész családból származom, így ismertük a növények felhasználását, gyógyhatásait. Végül pedig összekötöttem e két fontos momentumot az életben: a természetjárást és a gyógynövények szeretetét. Küldetésemnek éreztem, hogy az embereket megismertessem azzal, ami a környezetünkben fellelhető, és hogy azokat hogyan tudjuk biztonságosan alkalmazni. Számos olyan gyógynövény él ugyanis a közvetlen közelünkben, a Velencei-hegységben, illetve Fejér megyében, amely akár betegségek gyógyítására, akár megelőzésre is alkalmazható. Saját tapasztalatomat épp úgy szerettem volna megosztani a közönséggel, ahogy a tudásomat is.

Színes gyógynövény-paletta

A Velencei-tó térsége pedig kifejezetten gazdag ebből a szempontból — mondja a szakember, aki boldogan mesél a térség jellegzetes gyógynövényeiről: — Tavasszal gyűjtöm a Velencei-hegység területén a zamatos turbolyát, salátaboglárkát, ibolyát, tyúkhúrt, gyermekláncfűvet, csalánt, galagonya

virágot. Utána, nyár közeledtével jön az akác, bodza — sorolja Rita. — Most tettem el lándzsás útifűt és kakukkfű szirupot, de terveim szerint szedünk ezen a nyáron cickafarkot, apróbojtorjánt, zsályát, orbáncfűvet, ürömféléket, majd pedig, amikor jönnek a termések, szedjük a szedret, kökényt, galagonyát, csipkebogyót és somot.

Ezeknek a vadon élő gyógynövényeknek gazdag leírása jelent meg Lencsés Rita első kötetében, amely főképp a Herbarius túrák tapasztalataiból épült fel. — A Fejér megyében megtalálható vadon termő gyógynövényeket mutattam be benne, s főképp azoknak szolt, akik meg akarják ismerni ezeket a növényeket, szeretnek túrázni és gyógynövényeket használni. Találhatóak benne QR kódos videók is.

Kertünk patikája: a legújabb kötet

Nem sokkal később azonban újabb kötet megírásába kezdett, ugyanis kiderült: nem csak a természetben megtalálható gyógyfűvek érdeklik az embereket, hanem azok is, amelyeket a kertjükben termeszthetnek. Lencsés Rita ezért úgy döntött, első könyve folytatásaként, saját szerkesztésben, magánkiadásban elkészíti második kötetét. — Azokat a gyógynövényeket mutatom be benne, amelyeket kertjeinkben is termesztethetünk. Így például bemutatok többek közt a levendula, kamilla, körömvirág, orvosi zsálya, kerti kakukkfű termesztési lehetőségeit, hatásait és alkalmazási módjait, a fűszernövények közül pedig például a majoránna vagy a petrezselyem gyógyhatásait, ugyanis ezek nem csak fűszerként alkalmazhatók, de jótékony gyógyhatással is rendelkeznek.

egy részét érdemes leszedni. Az olvasó tájékoztatást kap arról is, hogy milyen formában dolgozhatja fel őket. . .

Kreatív és jelentős kutatómunka eredménye

A kötet illusztrálása pedig épp olyan kreatív és jelentős kutatómunka eredménye, mint a gyógynövény bemutatása. S. Tóttó Rita állt a fényképezőgép mögött, akivel fél éves közös munka eredménye jelent meg a kötetben. Erről az illusztrációk készítője így emlékezik meg az utószóban: „Lencsés Rita lenyűgöző világában végre igazán szabadjára engedhettem a kreativitásomat! Sokat tanultam mellette, keményen megdolgoztunk minden egyes kattintásért. Együtt vártuk a levelek kiteljesedését, a bimbók szába szökkenését, a termések beérését, s akár egyetlen szem bogyóért elmentünk Fejér megye legeldugottabb, nevenincs szegleteibe. Gazdag faunájú kertekbe nyertünk be-bocsátást, megismerkedtünk számos jószívű természetbaráttal és mindenhol arra törekedtünk, hogy a növényt a legjobb formájában mutathassuk meg az olvasónak, nézőnek. Minden egyes faj külön projekt volt, egyedi profi-flozással. . .”

Izgalmas kirándulóhely, pezsgő kulturális élet

Fotók: Kőmíves András

CSÁKVÁR, A LEGÚJABB NÉPFŐISKOLAI KÉPZÉSI HELYSZÍN

Csákvár szívében, a Szent Mihály téren található az étterem melletti Publo Panzió. Az épületegyüttes kilencszobás, 100 fős rendezvényteremmel rendelkező panziórészt vette át a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola, ahol – ahogy eddig, úgy továbbra is – várják a szállóvendégeket, ám mindemellett a jövőben a Népfőiskola egyik kiemelt képzési helyszíne is lesz.

A Kárpát-medencéből érkező partnerek számára kiváló lehetőség lesz ez a Velencei-tó mellett a Vértes megismerésére is – foglalmazott Rodics Eszter, a Népfőiskola elnöke, aki hangsúlyozta: a hosszútávú együttműködések egyik alapköve a nyugodt, állandó képzési helyszínek biztosítása.

A Népfőiskola vendégei mindemellett lehetőséget kapnak arra is, hogy a Velencei-tó mellett megismerjék Csákvár hagyományokkal teli, mégis mindig pörgő városát.

A nyár folyamán például az egyik legfontosabb kulturális esemény a városban az augusztus 20-i ünnepségsorozat, amikor fellépők sokasága várja a látogatókat. Ám szinte minden hétre jut új dönség.

A Publo Panzió sikeres működtetését a Vértes Plusz Kft. biztosítja. A megindult fejlesztések a szállóvendégek számára lesznek igazán fontosak: a szobák megújulásával továbbra is korszerű helyszínt lesz a panzió az ide érkezők számára.

Újabb különleges képzési helyszínnel gazdagodott a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola: a Velencei-tótól mintegy 20 percre, Csákváron, a Vértes ölelésében talált páratlan lehetőséget a kihelyezett programok megvalósítására. A Publo Panzió szállóvendégei számára a város remek kikapcsolódási lehetőségeket is nyújt.

A Csákváron található Publo Étterem és Panzió ingyenes wifivel és ingyenes, őrzött parkolási lehetőséggel várja vendégeit. A légkondicionált panzió szobáiban zuhanyzós fürdőszoba, hajszárító és egyéb kiegészítők várják a vendégeket. A kellemes kikapcsolódásról síkképernyős, műholdas TV gondoskodik. Mindennap kontinentális és svédasztalos reggelit szolgáltatnak fel. Az éjjel-nappal nyitva tartó recepció személyzete németül, angolul, horvátul és magyarul beszél. A panzióban fitnessközpont is található. A kertes szálláshelyen grillezési lehetőség biztosított. Tata 34 kilométerre, Székesfehérvár pedig 25 kilométerre fekszik. A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér 88 kilométerre helyezkedik el.

SUKORÓ

Június 25. Szent Iván éj tűzugrással a Sukorói Hagyományörző Egyesület szervezésében

Augusztus 20. Dávid Katalin emlékkiállítás és a falunap – ünnepi műsor a művelődési házban és falunapi programok a sportpályán

Szeptember 17. Szüreti felvonulás a Sukorói Hagyományörző Egyesület szervezésében

PÁKOZDI PAGONY

Június 17-18-19. VAKÁCIÓ a Pagonyban – mutasd fel a bizid a Pagonyban, és szerezz egy belépőt!

Június 23. Szentivánéji forgatag a Pákozdi Pagonyban

Július 8. Kertmozi a Pagonyban

Augusztus 13. Perseidák csillagles a Magyar Csillagászati Egyesülettel

Ízelítő PROGRAMAJÁNLÓ 2022 nyár

NADAP

Június 25. Szent Iván éj kertmozival, családi rendezvénnyel, esti programokkal

Augusztus 14. NadaPiknik az Együtt Nadapért Egyesület szervezésében. Kirakodóvásár, ökoprogramok a Szintezési Ősjegetnél

Szeptember 3. Rozália-napi búcsú

Szeptember 17. Szüreti rendezvény

Szeptember 24. BUDO találkozó

VELENCE DRÓTSZAMÁR KEMPING

Augusztus 28. Tacskó Találkozó és saját kutyás strand három napig a megújult Drótszamarban. A szokásos Tacskó Találkozó hangulat, buli és wellness három napig.

Dinnyési Várpark

Középkori magyar történelem és több száz szent egy helyen

Ma már nem csak történelmi, de szakrális történeteket is mesél a látogatóknak a Dinnyési Várpark. A 2022-es esztendőben ugyanis olyan újdonságokkal gazdagodott Alekszi Zoltán házigazda birodalma, amely azoknak is tartogat újdonságot, akik korábban már ellátogattak ide. Erről tanúskodik a negyedik Guinness-rekord, valamint az a többszáz méter hosszú vitrinfal, melynek biztonságában sorakoznak a világ szentjei.

A Szentek falának avatásán: Spányi Antal megyéspüspök áldotta meg a kezdeményezést

Fotók: S. Tóttó Rita

Várpark, skanzen és a szentek fala tette teljessé a Dinnyési Várpark birodalmát az idei esztendőre. A nyári szezon kezdete-kor negyvenöt anyaghű vármakett tanúskodik arról, milyenek voltak a középkori magyar várak. 2018-ban az első, 2022-ben pedig már a negyedik Guinness-rekordot is megkapta a Várpark. Legutóbbi a 2021-es év újdonságaiért: Léta, Diód, Bágy és Breáza vára, továbbá a feketehegyi palánkvár, és az azóta megépített Fehéregyháza favára is bekerült a Guinness-rekordok könyvébe. Ez utóbbira azért esett a házigazda választása, mert a legendák szerint itt tűnt el Petőfi Sándor. Persze további tervek is vannak: a jászberényi vár és Szentkirály vára mellett a jövőben felépülhet a Várparkban a székesfehérvári Bazilika makettje is. Az álmok között szerepel továbbá egy fa rotunda, azaz körtemplom és a régészek által nemrégiben felmért dinnyési templom makettje is.

Megelevenedik egy középkori magyar falu

A skanzenbe érve egy Árpád-kori település elevenedik meg, amelyben be-térhetünk egy 11. századi fatemplomba is. Ebben az épület rekonstrukcióban a Magyar Oltár látható Szent István király, Szűz Mária és Szent László király, valamint az összes Árpád-házi szent szobrával.

A skanzenben korabeli veremházakat s olyan építményeket mutat be a házigazda, melyekben a jelentősebb mesterségeket elevenítik fel a Várpark eseményein: kőfaragó, halász, fazekas, bőrműves, nemez készítő is megjelenik a programokon, a Kárpát-medencét felölelő fazekas kiállítás azonban folyamatosan látogatható.

Kevésbé ismert építmények

A skanzen mellett két különleges építmény is helyet kapott: eredeti méretében láthatunk egy honfoglalás kori szekérvárat, valamint egy palánkvárat. A szekérvárat azért tartotta fontosnak bemutatni az alkotó, mert már az ókortól kezdve a hadi taktikák fontos részét képezte. Mozgó védelmi és támadó feladata is volt. A palánkvárat pedig Székesfehérvár írásos emlékei ihlették, amelyek szerint a város központjától 5

Több száz szent szobra vitrin mögött: készülnek már az új alkotások is

kilométerre, „Fekete-hegyen” építettek egy ilyen.

Habakuktól II. János Pálig

A Várpark körül az elmúlt időszakban egy igen különleges és látványos fal épült: a vitrinek biztonságos fala mögött, 300 méter hosszan láthatók az Oroszi fazekas-szobrász család alkotá-

sai, 614 szent szobra. Időrendi sorrendben a Krisztus előtt 7. század környékén élt Habakuktól II. János Pál szobraig lehet végigsétálni az alkotásokkal teli fal előtt. Persze nincs még itt az összes, árulta el Alekszi Zoltán, hiszen a világon 10-12 ezer szentet tart nyilván az egyház. De így is minden földrészről itt vannak a legismertebbek. S ha a Jóisten is úgy akarja, akkor a jövőben ez a gyűjtemény is bővülni fog.

A legújabb, 2022-es Guinness-rekord

HIRDETÉSI TARIFÁK

Érvényes: visszavonásig

FELÜLET	LISTAÁR (NETTÓ)
B2	450.000,- Ft
B3	450.000,- Ft
B4	1.500.000,- Ft
Belív 2/1	510.000,- Ft
Belív 1/1	280.000,- Ft
Belív 1/2 (álló)	140.000,- Ft
Belív 1/2 (fekvő)	140.000,- Ft
Belív 1/3 (álló)	90.000,- Ft
Belív 1/4	70.000,- Ft

FELÁRAK ÉS ENGEDMÉNYEK

SZÖVEGOLDALI FELÁR:	50%
SZPONZORÁLT SZERKESZTŐSÉGI TARTALOM:	50%
TECHNIKAI KÖLTSÉG:	15%

HELYFOGLALÁSI ÉS ANYAGLEADÁSI INFORMÁCIÓ

A kiadvány 20 ezer példányban jelenik meg. A kész anyagokat 15 Mb terjedelemben e-mailben, JPG, TIF vagy PDF formátumban, 300 dpi felbontásban, CMYK színbontásban, proof csatolásával tudjuk elfogadni.

VELENCEI-TÓ – Kulturális, idegenforgalmi, gasztronómiai, gazdasági magazin. Megjelenik évente kétszer, illetve tematikus számokkal alkalmanként. Felelős szerkesztő: S. Tóth Rita. Szerkesztőbizottság: L. Simon László (elnök), Rodics Eszter, Bárony Péter. Kiadja a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány, 2475 Kápolnásnyék, Deák Ferenc utca 10., Telefon: +36 20 445-6556. www.velma.hu, e-mail: szerkesztoseg@velma.hu, Felelős kiadó: Dr. Kazai Viktor kuratóriumi elnök. Hirdetésfelvevél a szerkesztőség elérhetőségein lehetséges. Nyomdai munkák: mondAt Kft. (www.mondat.hu), Pédányaszám: 20.000, ISSN 2677-0504

CSAJÁGHY LAURA SZÍNPAD

PROGRAMOK

2022. június-augusztus

2022. JÚNIUS 11. SZOMBAT 20:00

Magyar Rhapsody Project – Levédia

JÚNIUS 24. PÉNTEK 20:00

Magyar Tavak Fesztiválja – Gálakoncert

2022. JÚNIUS 25. SZOMBAT 20:30

Szente Vajk: Legénybúcsú – bohózat 2 részben
a Játékszín előadásában

2022. JÚLIUS 2. SZOMBAT 10:00

A. A. Milne – Baraczká Gergő: Micimackó – zenés mese-
játék egy felvonásban, a Hadart Színház előadásában

2022. JÚLIUS 9. SZOMBAT 20:30

Miro Gavran: A baba – zenés vígjáték 2 felvonásban,
a BAKtors Produkció előadásában

2022. JÚLIUS 16. SZOMBAT 20:30

Zenevonat – superkoncert az LGT sztárjaival.
Fellépnek az LGT zenekar egykori tagjai Karácsony János
James, Solti János, valamint Szirota Jennifer, Heicz
Gábor Biga és az Abrakazabra zenekar

2022. JÚLIUS 23. SZOMBAT 20:30

Anton Pavlovics Csehov: Egyfelvonásos komédiák
a Beregszászi Illyés Gyula Nemzeti Színház előadásában

2022. AUGUSZTUS 7. VASÁRNAP 20:30

Presser Gábor – Sztevanovity Dusán – Horváth Péter:
Padlás (félig mese-félig musical 2 felvonásban)
A Győri Nemzeti Színház előadása

2022. AUGUSZTUS 14. VASÁRNAP 20:30

Lőkös Ildikó – Kálloy Molnár Péter: A Mindenség
elmélete – Stephen Hawking rövid története,
színmű 2 felvonásban.

2022. AUGUSZTUS 21. VASÁRNAP 20:30

Huszka Jenő – Szilágyi László: Sissi, a magyar királyné –
operett két részben a Monarchia Operett társulat előadá-
sában

2475 Kápolnásnyék, Vörösmarty utca 31.
Tel.: +36 30 211 8840, +36 70 382 3054
www.csajaghylauraszinpad.hu

Jegyvásárlás: a jegy.hu oldalon, a Vörösmarty-emlékházban, a Halász-kastélyban,
a Velence Resort & Spa-ban, a gárdonyi Tourinform irodában, valamint a helyszínen.
Helyfoglalás érkezési sorrendben.

MAGYAR TAVAK FESZTIVÁLJA – VELENCEI-TÓ

A Magyar Tavak Fesztiválja rendezvénysorozat, amely idén már három helyszínen mutatkozik be (Velencei-tó, Tisza-tó és Balaton), a Velencei-tónál második alkalommal nyitja meg kapuit. Az idei évben június 24-én és 25-én rendezzük meg ezt a különleges fesztivált, amely a kultúrát, a sportot és a természet szépségeit ötvözi. Ettől az évtől a Velencei-tó környéki települések lakói a szombati programra féláron, azaz 50%-os kedvezménnyel vásárolhatják meg jegyeiket lakcímkártya bemutatása ellenében, Kápolnásnyéken és a Pákozd Katonai Emlékparkban. A fesztivál nagykövete a Velencén élő Miklósa Erika Kossuth-díjas operaénekesnő.

„Tekerd, fuss és csónakázz a kultúráért”

2022. JÚNIUS 24., PÉNTEK 20:00 óra

GÁLAKONCERT

Műsorvezető: Bősze Ádám
Csajághy Laura Szabadtéri Színpad
(Kápolnásnyék, Vörösmarty utca 31.)

Közreműködik többek között:
Miklósa Erika, a Szolnoki Szimfonikusok, Iván Szandra,
Horányi Juli, Csizsár István, Rab Gyula, Pataki Bence,
Cserta Balázs zenekara, a Genézis 5 és ifj. Balogh Ferenc

2022. JÚNIUS 25., SZOMBAT 8:00 óra

TOUR D'OPERA

Biciklivel a Velencei-tó körül
Műsorvezető: Rodics Eszter

7:00–8:00 Regisztráció • 8:00 Megnyitó

A helyszínek koncertkezdési időpontjai:

8:15 Halász-kastély (Kápolnásnyék, Deák F. u. 10.)

Ceglédi Fúvószenekar

9:40 Sükoró, Református templom (Fő utca 66.)

A Vox Mirabilis Kamarakórus koncertje

11:00 KEMPP – Pákozd Katonai Emlékpark Pákozd

(Mészeg-hegy hrsz. 087)

Latin Jazz Piknik: Jász Andris, Horváth Márk,

Romhányi Áron featuring Balássy Betti

12:10 DINPI Kutatóház

(Pákozd, Duna-Ipoly Nemzeti Park Kutatóház)

Sárik Péter Trió & Falusi Mariann:

Jazzkivánságsműsor magyarul

13:40 Dinnyési Templomkert és Hagyományörző Központ

(Dinnyés, Gárdonyi G. u. 25.)

Bazseva Zenekar autentikus magyar népzene

EBÉD

A koncert után körülbelül 14.30-kor ebéddel várjuk a túrán résztvevőket

16:00 Agárdi Zenepavilon

I Nuovi – Operaslágeres magyarul

17:20 Velence Resort&SPA kert (Velence, Béke u. 57.)

CimbaliBand – Remaster

19.00 óra körül érkezés a kápolnásnyéki Halász-kastélyba,
ahol finom ételek, frissen csapolt Nyéki sör, üdítő és fröccs várja
a megfáradt kerékpárosokat és minden kedves vendéget!

JEGYVÁSÁRLÁSI LEHETŐSÉG

A velencei-tavi települések lakói a szombati programra 50%-os kedvezménnyel vásárolhatják meg jegyeiket lakcímkártya bemutatásával:

● **Halász-kastély** (Kápolnásnyék, Deák F. u. 10.)

Nyitva tartás: hétfő kivételével minden nap 10:00–18:00.

Tel.: +3621 292 0471, e-mail: info@halaszkastely.hu

● **Vörösmarty Emlékház** (Kápolnásnyék, Vörösmarty utca 31.)

Nyitva tartás: hétfő kivételével minden nap: 10:00–18:00. Tel.: +3670 382 3054,

e-mail: info@vorosmartyemlekhaz.hu

● **Katonai Emlékpark – KEMPP** (Pákozd, Mészeg-hegy hrsz. 087)

Nyitva tartás: mindennap 10:00–18:00. Tel.: +3630 474 7905,

e-mail: kempp@kempp.hu

● www.jegy.hu oldalon

magyartavakfesztivalja.hu

FŐ TÁMOGATÓ

JEGYÁRAK

Péntek: 6200 Ft

Szombat: 12 600 Ft

(50%-os kedvezmény: 6300 Ft)

Kombinált

2 napos bérlet:

17 900 Ft

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

www.magyartavakfesztivalja.hu • Tel.: +36 70/382-9740

szervezes@velenceitavifesztival.hu

<https://www.facebook.com/magyartavakfesztivalja>

